

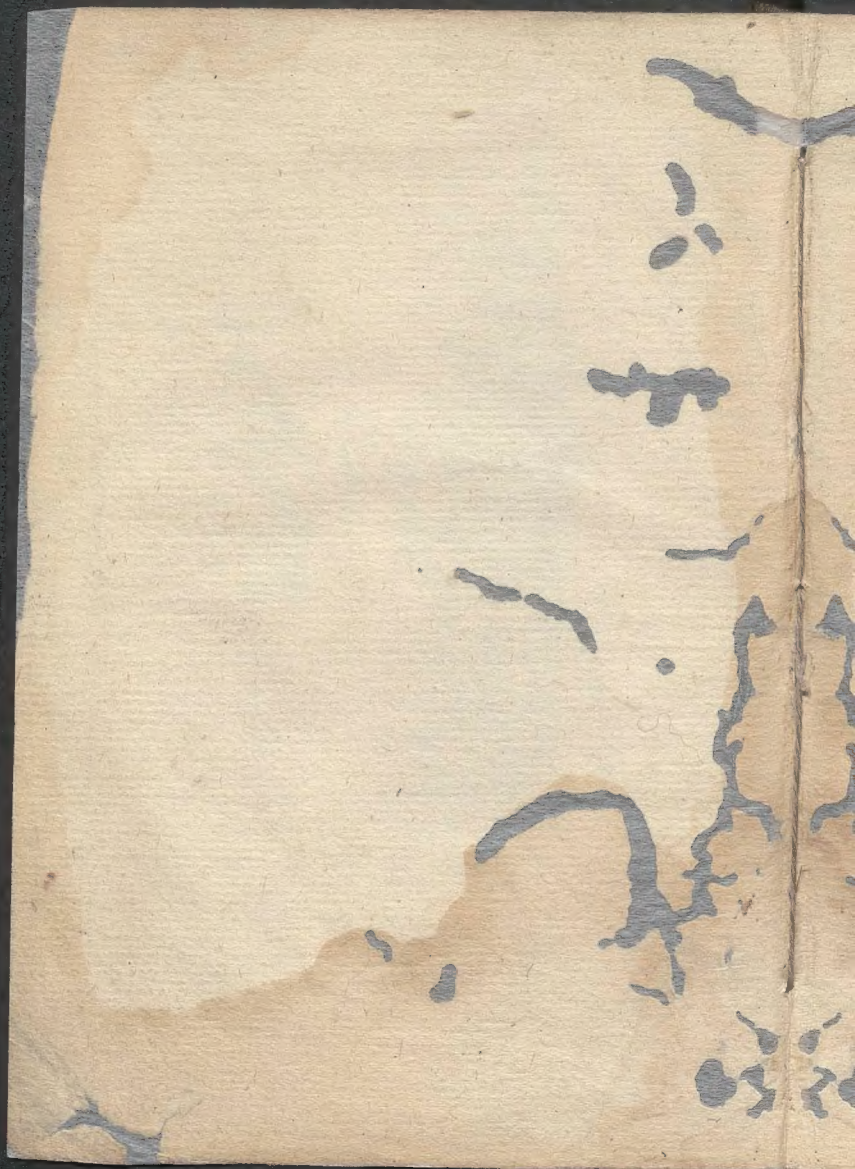
¶ **H**æc verum
memorandum est in mortis hora et in
mor glo mortis du sis in corpore forte
¶ **N**on stat ante fores. Alia tibi corrige moro
Latro in cruce datq. e. n. d. ne desperem
¶ **N**on datq. e. n. d. ne desperem

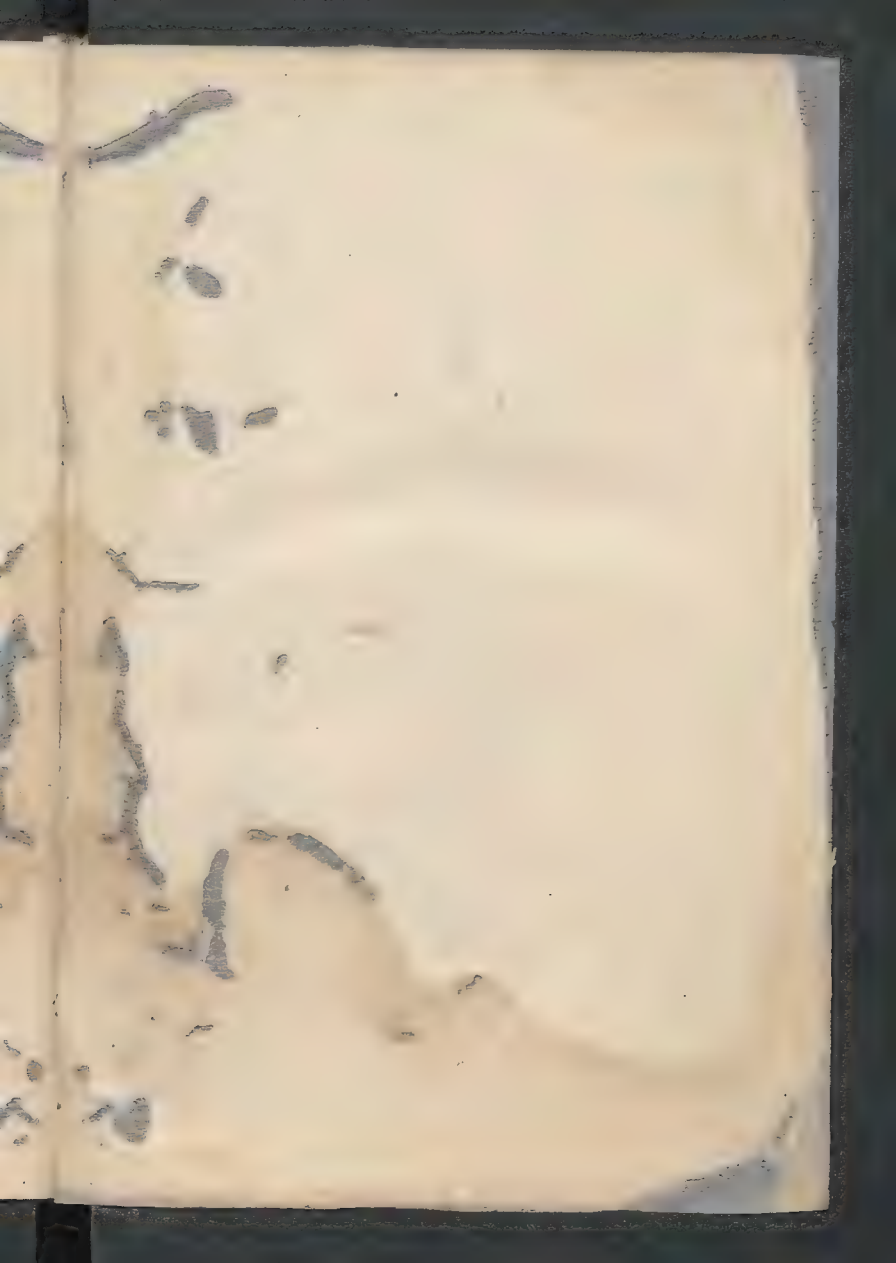

Joannes gerson

Joannis gerson parisi

ensis cancellarii : doctorisq; moralissimi : de imitatione christi : de mundi : & omnium uani : atuin contemptu : libri quatuor : in quibus totius humane uite series luculentissime abfoluitur. Adiuncto in super eiusdem auctoris : de meditatione cordis eximio tractatu. Nouissime post omnes impressiones ubiq; locorum excussas : collatis multis exemplaribus : attatim recogniti : cumq; mendis & erroribus expurgati.

BIBLIOTHECA
VNI. MAGELL.
CRACOVENSIS

3

10

De

Tabula capitulorum in libros sequentes nouiter
recognita.

Capitula libri primi.

De imitatione christi: & de contemptu omnium uanitatatum mundi. Capitulum. i.

De humili sentire suis. Cap. ii.

De doctrina ueritatis. Cap. iii.

De prudentia in agendis. Cap. iiii.

De lectione sanctarum scripturarum. Cap. v.

De inordinatis affectionibus. Cap. vi.

De uana spe: & elatione fugienda. Cap. vii.

De cauenda nimia superfluitate. Cap. viii.

De obedientia: & subiectione. Cap. ix.

De cauenda superfluitate uerborum. Cap. x.

De pace acquirenda: & zelo proficendi. Cap. xi.

De utilitate aduersitatis. Cap. xii.

De tentationibus resistendis. Cap. xiii.

De temerario iudicio uitando. Cap. xiiii.

De operibus ex charitate factis. Cap. xv.

De sufferentia defectuum aliorum. Cap. xvi.

De monastica uita. Cap. xvii.

De exemplis sanctorum patrum. Cap. xviii.

De exercitiis boni religiosi. Cap. xix.

De amore solitudinis: & silentii. Cap. xx.

De compunctione cordis. Cap. xxi.

De consideratione humane miserie. Cap. xxii.

De meditatione mortis. Cap. xxiii.

De iudicio. & penis peccatorum. Cap. xxiiii.

De seruienti emendatione totius uite nostre. Cap. xxv.

Capitula libri secundi.

De interna conuersatione. Capitulum. i.

Rep. ioan. gerson A ii

Ioannis gerlon

De humili submissione sub plati regimie.	Cap. ii.
De bono pacifico hominis.	Cap. iii.
De pura mente: & simplici intentione.	Cap. iii.
De propria consideratione.	Cap. v.
De letitia bone conscientie.	Cap. vi.
De amore iesu super omnia.	Cap. vii.
De familiari amicitia iesu.	Cap. viii.
De carentia omnis solatii.	Cap. viii.
De gratitudine pro gratia dei.	Cap. x.
De paucitate amatorum crucis iesu.	Cap. xi.
De regia uia sancte crucis.	Cap. xii.

¶ Capitula libri tertii.

De eterna xpi locutioe ad aiam fidelem.	Cap. i.
Q d ueritas intus loq̃ sine strepitu uerbos.	Cap. ii.
Quod uerba dei cū humilitate sunt audienda: & q̃ multi ea non ponderant.	Cap. iii.
Oratio ad implorandum deuotiōis grām.	Cap. iii.
Q d in ueritate: & hūilitate corā deo ouersādū ē. c. v.	Cap. v.
De mirabili effectu diuini amoris.	Cap. vi.
De probatione ueri amoris.	Cap. vii.
De occultāda grā sub humilitatis custodia.	Ca. viii.
De uili estimatiōe suspensus in oculis dei.	Cap. viiii.
Q d oia ad deū: sicut ad finē ultimū sūt referēda. c. x.	Cap. x.
Quod spreto mundo dulce est seruire deo.	Cap. xi.
Quod desideria cordis examinanda sunt: & moderanda.	Cap. xii.
De informatione patientie: & luctamine aduersus cōcupiscentias.	Cap. xiii.
De obedientia humilis subditi ad exemplum iesu christi.	Cap. xiiii.
De occultis dei iudiciis cōsiderandis: ne extollāur in bonis.	Cap. xv.

Qualiter

Qualiter standum sit ac dicendum in omni re deside-
rabili. Cap. xvi.

Oratio pro beneplacito dei perficiendo. Cap. xvii.

Quod uerū solatium in solo deo ē q̄rendū. Ca. xviii.

Quod omnis sollicitudo i deo ponēda ē. Cap. xviii.

Quod temporalis miserie christo exemplo: equanimi-
ter sunt ferende. Cap. xx.

De tolerātia iniuriarū: & q̄s uer⁹ paties p̄bet. C. xxi.

De confessione proprie infirmitatis: & huius uite
miseris. Cap. xxii.

Quod i deo sup oīa bōa & dōa regescendū ē. c. xxiii.

De recordatiōe bñfictorū dī multipliciū. Cap. xxiiii.

De quatuor magnā iportantibus pacē. Cap. xxv.

Oratio contra cogitationes malas. Cap. xxvi.

Oīo p illuminatione mētis deuotissima. Cap. xxvii.

De euitatione curiose inquisitionis super alterius ui-
ta. Cap. xxviii.

In quibus firma pax cordis: & uerus profectus con-
sistit. Cap. xxviii.

De emientia libere mētis: & q̄ simplex oratio magis
meretur q̄ lectio. Cap. xxx.

Q d̄ prau⁹ amor sūmo bono maxie retardat. c. xxxi.

Oīo p purgatiōe cordis: & celesti sapiētia. C. xxxii.

Contra linguas obrectatorum. Cap. xxxiii.

Qualiter instante tribulatione deus inuocandus est:
& benedicendus. Cap. xxxiiii.

De diuino petendo auxilio: & confidentia recuperan-
de gratie. Cap. xxxv.

De neglectu omnis creature: ut creator possit inue-
niri. Cap. xxxvi.

De abnegatione sui: & abdicatione omnis cupidi-
tatis. Cap. xxxvii.

Ioannis gerlon

De instabilitate cordis: & de intentione finali ad deum habendam. Cap. xxxviii.

Q d' amari sapit deus sup oia: & in oibus. C. xxxix.

Q d' nō est securitas a tētatiōe in hac uita. Cap. xl.

Contra uana hominum iudicia. Cap. xli.

De pura: & integra resignatione sui ad obtinēdā cordis libertatem. Cap. xlii.

De bono regimine in externis: & recurſu ad deum in periculis. Cap. xliii.

Q d' homo nō sit iportunus in negociis. Cap. xliiii.

Quod homo nihil boni ex se habet: & de nullo gloriarī potest. Cap. xlv.

De cōtemptu oīs tēporalis honoris. Cap. xlyi.

Q d' pax non est ponēda in hominibus. Cap. xlyii.

Contra uanam: & ſecularē ſcientiam. cap. xlyiii.

De nō attrahendo ſibi res exteriores. cap. xlyiiii.

Quod omnibus non eſt credendum: & de ſacili lapſu uerborum. cap. l.

De confidentia in deo habenda: quando inſurgunt uerborum iacula. cap. li.

Q d' oia grauia p eterna uita ſunt tolerāda. cap. lii.

De die eternitatis: & huius uite anguſtiis. cap. liii.

De deſiderio eterne uite: & quāta ſint certātibus bona promiſſa. cap. liiii.

Qualiter homo deſolatus debeat in manus dei ſe offerre. cap. lv.

Quod humilibus inſiſtendum eſt operibus: cum deſicitur a ſummis. cap. lvi.

Quod homo non reputet ſe conſolatione dignus: ſed magis uerberibus reum. cap. lvii.

De grā: que non miſcet̃: terrena ſapientib⁹. cap. lviii.

De diuerſis moribus nature: & grē. cap. lviini.

De corruptione

Reptorium

III

- De corruptione nature: & efficacia gr̃e diuine. **lx.**
 Quod nosipfos abnegare: & christum imitari debeamus per crucem. **Cap. lxi.**
 Quod homo nō sit nimis deiectus: quādo in aliquos dilabitur defectus. **Cap. lxii.**
 De altioribus rebus: & occultis iudiciis dei: non sciutandis. **Cap. lxiii.**
 Quod omnis spes & fiducia in solo deo est figenda. **Cap. lxiiii.**

¶ Capitula libri quarti.

- Cum quāta reuerentia xp̃s sit suscipiendus. **Cap. i.**
 Quod magna bonitas: & charitas dei in sacramento exhibetur homini. **Cap. ii.**
 Quod utile sit sepe cōmunicare. **Cap. iii.**
 Quod multa bona prestantur deuote communicantibus. **Cap. iiii.**
 De dignitate sacramenti: & statu sacerdotali. **Ca. v.**
 Interrogatio de exercitio ante cōmunionem. **Cap. vi.**
 De discussione proprie conscientie: & emendationis proposito. **Cap. vii.**
 De oblatione christi in cruce: & propria resignatio. **Cap. viii.**
 Quod nos: & omnia nostra deo debemus offerre: & pro omnibus orare. **Cap. ix.**
 Quod sacra communio de facili non est relinquenda. **Cap. x.**
 Quod corpus christi: & sacra scriptura maxime sint anime fideli necessaria. **Cap. xi.**
 Quod magna diligentia se debeat communicaturus christo preparare. **Cap. xii.**
 Quod toto corde anima deuota christi unionem in sacramento affectare debet. **Cap. xiii.**

Rep. ioan. gerson A iii

Reptorium iohannis gerson

De quorundam deuotorum ardenti desiderio ad corpus christi.

Cap. xliii.

Quod gratia deuotionis humilitate: & sui ipsius abnegatione acquiritur.

Cap. xv.

Quod necessitates nostras christo aperire: & eius gratiam postulare debemus.

Cap. xvi.

De ardenti amore: & uehementi affectu suscipiendi christum.

Cap. xviij.

Quod homo non sit curiosus scrutator sacramentis: sed humilis imitator christi: subdendo sensum suum sacre fidei.

Cap. xviii.

Tractatus de meditatione cordis.

Cap. xix.

FINIS TABVLE.

De cōtemptu mundi Cap. primū V

Incipit liber primus iohannis gerson: cancellarii pa-
risiensis: nouissime recognitus: cunctisq; mendis: &
erroribus expurgatus.

De imitatione christi: & cōtemptu omnium uani-
tatum mundi. Capitulum primum.

Vi segtur me: non ambulat in tenebris
sed habebit lumen uite: dicit domus.
Hec sunt uerba christi: quibus ammo-
nemur: quatenus uitam eius: & mores
imitemur: si uelimus ueraciter illumina-
ri: & ab omni cecitate cordis liberari.

Summū igit studiū nostrum sit in uita iesu xpi medi-
tari. Doctrina xpi oēs doctrinas sanctoꝝ precellit: &
q̄ spūm haberet absconditū: ibi māna inueniret. Sed
contingit: q̄ multi ex frequenti auditu euangelii: par-
uum desiderium sentiunt: quia spiritum christi nō ha-
bent. Qui autem uult plene: & sapide christi uerba in-
telligere: oportet ut totam uitam suam illi studeat cō-
formari. Quid prodest tibi alta de trinitate disputare
si careas humilitate: unde displiceas trinitati. Vere al-
ta uerba non faciunt sanctum: & iustum: sed uirtuo-
sa uita efficit deo charum. Opto magis sentire cōpen-
ctiōem: q̄ scire eius diffinitionem. Si scires totam bi-
bliam exterius: & omniū philosophoꝝ dicta: quid
totum prodesset sine charitate dī: & gratia? Vanitas
uanitatum: & omnia uanitas: preter amare deū: & il-
li soli seruire. Ista est summa sapientia: per cōtemptū
mundi tendere ad celestia regna. Vanitas igitur ē: di-
uitias perituras querere: & in illis sperare. Vanitas
quoq; est honores ambire: & in altum se extolleſ. Va-
nitas est carnis desideria sequi: & illud desiderare: un-

postmodū grauit̃r oportet puniri. Vanitas est longā uitam optare: & de bona uita parum curare. Vanitas est presentem uitam solū attendere: & que futura sūt non preuidere. Vanitas est diligere: qđ cum omni celeritate transiit: & illuc nō festinare: ubi sempiternū gaudiū manet. Memento illius frequenter prouerbi: qđ nō faciatur oculus uisu: nec auris iplerur auditu. Stude ergo cor tuū ab amore uisibiliū abstrahere: et ad inuisibilia te transferre. Nam sequentes suam sensuālitatem: maculant conscientiam: & perdunt dei gratiā.

¶ De humili sentire sui ipsius.

Cap. ii.

¶ Q̃nis homo naturaliter scire desiderat: sed scientia sine timore dī qđ importat. Melior est p̃fecto humilis rusticus: qđ deo seruit: q̃ superbū philosophus: qđ se neglecto: curiū celi cōsiderat. Qui bñ seipsum cognoscit: sibiipsi uile scit nec laudibus delectatur hūanis. Si scirem oīa: que in mundo sunt: & nō essem in charitate: qđ me iuuaret coram deo: qui me iudicaturus est ex facto: q̃ sece a nīmo sciendi desiderio: qđ magna ibi inuenitur distractio: & deceptio. Scientes libenter uolūt uideri: & sapientes dici. Multa ergo sunt: que scire par: uel nihil anime profunt. Et ualde insipiens est: qđ aliis intendit q̃ his: que salutē sue deseruiunt. Multa uerba nō faciunt aniam: sed bona uita refrigerat mentem: & pura cōscientia magnam prestat ad deū cōfidentiā. Quanto plus: & melius scis: tāto grauius inde iudicaberis: nisi sanctius uixeris. Noli ergo extolli d̃ ulla arte: uel scientia: sed potius time de data tibi nouitia. Si tibi uidet̃: qđ multa scis: & satis bene intelligis: scito tñ: qđ sunt multo plura: que nescis. Noli altū sapere: sed ignorantia tuam magis fateri. Quid uis te alicui pre-

ferre

ferre: cum plures doctiores te inueniant: & magis in lege periti. Si uis utiliter aliquid scire: & discere: amari nesciri: & pro nihilo reputari. Hec est altissima: & utilissima lectio: sumptus uera cognitio: & d'spectio. De seipso nihil tenere: & de aliis semper bene: & alte sentire: magna sapientia est: & perfectio. Si uideris aliquem aperte peccare: uel aliqua grata perpetrare: nō debes tamen meliorem estimare: quia nescis quādiu possis in bono stare. Omnes fragiles sumus: sed neminē fragiliorem teipso tenebis.

¶ De doctrina ueritatis.

Cap. iiii.

Elux: quem ueritas per se docet: nō per figuras: & uoces transeuntes: sed sicuti se habet. Nostri opinio: & noster sensus sepe nos fallit: et modicum uidet. Quid prodest magna cauillatio de occultis: & obscuris rebus: de quibus nec arguemur in iudicio: quia ignorauimus. Grandis insipientia: quod neglectis utilibus: & necessariis: ultro intendimus curiosis: & damnosis. Oculos habentes non uidemus. Et quid cure nobis generibus: & speciebus. Cui eternum uerbum loquitur: a multis opinionibus expeditur. Ex uno uerbo omnia: & unum loquuntur omnia: & hoc est principium: quod & loquitur nobis. Nemo sine illo intelligit: aut recte iudicat. Cui omnia unum sunt: & omnia ad unum trahit: & omnia in uno uidet: potest stabilis corde esse: & in deo pacificus permanere. O ueritas deus: fac me unum tecum in charitate perpetua. Te det me sepe multa legere: & audire: in te est totum: quod uolo: & desidero. Taceant omnes doctores: sileant uniuerse creature in conspectu tuo: tu mihi loquere solus. Quanto aliquis magis unitus sibi: & interior simplicatus fuerit: tanto plura & altiora sine labore intelli-

git: quia desuper lumē intelligētie accipit. Purus simplex: & stabilis (spūs in multis opibus non dissipatur quia oīa ad dei honorē opatur: & in se oīolus ab oī p̄pria exq̄sitione esse nitit̄. Quis te magis impedit: & molestat: q̄ tua imortificata affectio cordis. Bon⁹: & deuotus homo opa sua prius intus dispōit: que foris agere debet. Nec illa trahunt eum ad desideria uitio se inclinatiois: sed ipse inflectit ea ad arbitriū recte ratiois. Quis habet fortius certamen quā qui nitit̄ uincere seipsum. Et hoc deberet esse negociū nostrū: uincere uidelicet seipsum: & quotidie seipso fortiorē fieri: atq; in melius aliqd̄ proficere. Oīs p̄fectio i hac uita quandā imp̄fectionem sibi habet annexam: & oīs speculatio n̄ra quandā caligine non caret. Humilis tui cognitio certior uia est ad deum q̄ p̄funde scientie inḡsio. Non est culpanda scientia: aut quelibet simplex rei notitia: que bona est in se cōsiderata: et a deo ordinata: sed preferenda est semp̄ bona conscientia: & uir tuosa uita. Quia uero plures magis student scire q̄ bene uiuere: ideo sepe errāt: & pene nullū: uel modicum fructū ferunt. O si tantā adhiberent diligentia ad extirpanda uitia: & uirtutes inserēdas: sicuti ad mouendas q̄stiones: non fierent tanta mala: & scādala in populo nec tanta dissolutio in cenobis. Certe adueniēte die iudicii: nō querēt a nobis: quid legimus: sed qd̄ fecimus: nec q̄ bene diximus: sed q̄ religiose uiximus. Dic mihi: ubi sunt modo oēs illi domini: & magistrī: quos bene nouisti: dum adhuc uiuerent: & in studiis florent. Iam eorū prebendas alii possidēt: et nescio: utrū d̄ eis recogitāt. In uita sua aliquid uidebant: & modo de illis taceēt. O q̄ cito trāsit gloria mūdi. Vtī nam uita eorū scientie ipsorū cōcordasset: tūc bene studiissent:

duissent: et legissent. Quam multi peunt per uanā sci-
entiā in hoc seculo: qui parum curant de dei seruitio.
Et quia magis eligūt magni esse q̄ humiles: ideo eua-
nescunt in cogitationibus suis. Vere magnus est: qui
magnā habet charitatē. Vere magnus est: qui i se par-
uus est: & p̄ nihilo omnē culmen honoris ducit. Vere
prudēs est: qui omnia terrena arbitrat: ut spercora: ut
christum lucrifaciat. Et uere bene doctus est: qui dei
uoluntatem facit: & suam uoluntatem relinquit.

¶ De prudentia in agendis.

Capitulum. iiii.

On est credendū omni uerbo: nec insin-
ctui: sed caute: & longāmiter res est se-
cundum deū ponderanda. Proh dolor
sepe malum facilius q̄ bonū de alio cre-
ditur: & dicit: ita infirmi sumus. Sed
perfecti uiri non facile credūt omni enarrāti: quia sci-
unt infirmitatem humanā ad malum procliuam: &
in uerbis satis labilem. Magna sapientia est: non esse
precipitem in agendis: nec pertinaciter in propriis sen-
sibus stare. Ad hanc etiam pertinet non quibuscumque
hominum uerbis credere: nec audita: uel credita mox
ad aliorum aures effundere. Cum sapiente: & consci-
entioso uiro cōsiliū habe: et quere potius a meliore
instrui q̄ tuas adinuentiones sequi. Bona uita facit ho-
minem sapiētem secundū deum: & expertum in mul-
tis. Quanto quis in se humilior fuerit: et deo subiecti-
or: tanto in omnibus erit sapientior: & pacatior.

¶ De lectione sanctarū scripturarū. Capitulum. v.

Veritas est in scripturis sanctis querenda: nō
eloquētia. Ois scriptura sacra eo spū debet
legi: quo facta est. Querere potius debem⁹
utilitatē i scripturis q̄ subtilitatē smōis. Ita

libenter deuotos :et simplices libros legere debemus sicut altos & ptundos. Non te offendat auctoritas scribētis utrū parue; uel magne litterature fuerit: sed amor pure ueritatis te trahat ad legendū. Nō queras quis hoc dixerit: sed quid dicatur attende. Homines transeunt: sed ueritas domini manet in eternum. Si ne personarum acceptiōe: uariis modis loquit nobis deus. Curiositas nōstra sepe nos impedit in lectione scripturarum: cum uolumus intelligere: & discutere: ubi simpliciter esset transeundū. Si uis pfectum haurire lege humiliter: simpliciter: et fideliter: nec unq̄ uelis habere nomen scientie. Interroga libenter & audi tacens uerba sanctorū: nec displiceāt tibi parabole seniorum: sine causa enim non proferuntur.

¶ De inordinatis affectionibus.

Cap. vi.

Vandocūq; homo aliquid inordinate appetit: statim in se ingetus fit. Superbus: et auarus nunq̄ quiescunt. Pauper: & humilis spiritu in multitudine pacis conuescuntur. Homo: qui necdum perfecte in se mortuus est: cito tentatur: & uincitur in paruis: & uilibus rebus. infirmus spiritu: & quodāmodo adhuc carnalis: & ad sensibilia inclinat: difficulter se potest a terrenis desideriis ex toto abstrahere. Et ideo sepe habet tristitiā: cū se subtrahit: leuiter etiā indignatur: si quis ei resistit. Si autem psecutus fuerit: quod occupauit: statim ex reatu conscientie grauatur: quia secutus est passionem suam que nihil iuuat ad pacem: q̄ quesuit. Resistendo igitur passionibus: inuenitur uera pax cordis: nō autē seruendo eis. Non est ergo pax in corde hoīs carnalis: nō in hoīe exterioribus dedito: sed in seruando spirituali.

¶ De uana spe: & elatione fugienda.

Cap. vii.

Vanus

Anus est: qui spem suam pōit in hominibus: aut in creaturis. Non te pudeat aliis seruire amore iesu christi: & pauperem in hoc seculo uideri. Non stes super teipsum: sed in deo spem tuā constitue. Fac quod in te est: & deus aderit bono.

ne uoluntati tue. Non confidas in tua scientia: uel cuiusq; astutia uiuentis: sed magis in dei gratia: qui adiuuat humiles: & de se presumentes humiliat. Ne glorieris in diuitiis: si adsunt: nec in amicis: quia potentes sunt: sed in deo: qui omnia prestat: & seipsum super omnia dare desiderat. Non te extollas de magnitudine: uel pulchritudine corporis: que modica infirmitate corrumpitur: & defecit. Non placeas tibi ipse si de habilitate: aut ingenio tuo: ne displiceas deo: cuius est totum quicquid boni naturaliter habueris. Nō te reputes aliis meliorem: ne forte corā deo deterior habearis quia scit quid ē in homine. Non superbias de operibus bonis: quia aliter sunt iudicia dei q̄ hominū: cui sepe displicet: quod hominibus placet. Si aliquid boni habueris: crede de aliis meliora: ut humilitatem cōserues. Non nocet: si oībus te supponas: nocet aut plurimum: si uel uni te prepōas. Iugis pax cū humilibus: in corde aut superbi zelus: & indignatio frequē.

C De cauenda nimia familiaritate. Cap. viii.

Non omni homini reuelles cor tuum: sed cū sapiente: & timente deum age causam tuā. Cum iuuenibus: & extraneis rarus esto. Cum diuitibus noli blandiri: & coram magnatibus nō libenter appareas. Cum humilibus: & simpliciō: cū deuotis: et morigeratis sociare: & que edificationis sunt pertracta. Non sis familiaris alicui

mulieri: sed in cōmuni omnes bonas mulieres deo cōmēda soli deo: & angelis eius opta familiaris esset: & hoīum noticiā deuita. Charitas habenda est ad oēs sed familiaritas non expedit. Quandoq; accidit: ut psona ignota: ex bona fama luceat: cuius tamen presentia oculos intuētium obfuscat. Putamus aliquando aliis placere ex cōiunctiōe nostra: & incipimus magis displicere ex morū impbitate in nobis cōsiderata

¶ De obedientia: & subiectiōe. C. ix. Alde magnū est in obedientia stare: sub prelato uiuere: & sui iuris nō esse. Multo tutius est stare in subiectiōe q̄ in prelatura. Multi sunt sub obedientia magis ex necessitate q̄ ex charitate: & illi penā habēt: & leuiter murmurant: nec liber

tatem mentis aquirēt: nisi ex toto corde ppter deum se subiiciant. Curre hic uel ibi: non inuenies getē: nisi in humili subiectiōe sub prelati regimie. Imaginatio locorū: & mutatio multos fefellit. Verū est: q̄ unusq; libēter agit pro sensu suo: & inclinā ad eos magis qui secum sentiūt. Sed si deus est inter nos: necesse est ut relinquamus etiam q̄q; nostrum sentire ppter bonum pacis. Quis est ita sapiens: q̄ omnia plene scire potest? Ergo noli nimis in sensu tuo cōfidere: sed uelis ēt libenter aliorum sensum audire. Si bonū est tuū sentire: & hoc ipsum ppter deum dimittis: & alii sequeris magis exinde proficies. Audiui enim sepe securius esse audire: & accipere cōsiliū: q̄ dare. Potest enim cōtingere: ut bonū sit uniuscuiusq; sentire: sed nolle aliis acquiescere: cum id ratio: aut causa postulat: signū est superbie: & pertinacie.

¶ De cauenda superfluitate uerborum. Capi. x.
Caucas

Aueas tumultum hominum quantum potes multum enim impedit tractatus secularium gestorum: etiam si simplici intentione proferantur: cito enim inquinamur uanitate: & captiuamur. Vellem me plures tacuisse: & inter homines non fuisse. Sed quare tam libenter loquor: & inuicem fabulamur: cum tamen raro sine lesione conscientie ad silentium reddimus. Ideo tam libenter loquor: quia per mutuas locutiones ab inuicem consolari querimus: & cor diuersis cognitionibus fatigatum optamus releuare. Et multum libenter de his: que multum diligimus: uel cupimus: uel que nobis contraria sentimus: libet loqui: & cogitare. Sed prohi dolor: sepe inaniter: et frustra. Nam hec exterior consolatio interioris: & diuine consolationis non modicum detrimetur est. Ideo uigilandum est: & orandum: ne tempus ociose transeat. Si loqui licet: & expedit: que edificabilia sunt: loquere. Malus usus: & negligentia profectus nostri: multum facit ad incustodiam oris nostri. Inuat tamen non parum ad profectum spirituale deuota spiritualium rerum collatio: maxime ubi pares animo & spiritu in deo sibi sociantur.

De pace agenda: & zelo proficiendi. Cap. xi.

Uitam possemus pacem habere: si non uellemus nos cum aliorum dictis: & factis: que ad nostram curam non spectant: occupare. Quomodo potest ille diu in pace manere: qui alienis curis se intermiscet: qui occasiones forinsecus querit: qui parum: uel raro se intrinsecus colligit. Beati simplices: quoniam multam pacem habebunt. Quare quidam sancti: & tam perfecti: & contemplari tuerunt. Quia omnino se ipsos mortificare: ac omnibus terrenis desideriis su-

Ioan. gerson B

duerunt: & ideo totis medullis cordis deo iherere: at
q; libere sibi uacat potuerūt. Nos quidem nimium oc
cupamur propriis passionibus: & de trāsitoriis nimis
solicitamur. Raro etiam unum uitium perfecte uici
mus: et ad quottidianum profectum nō accendimur:
ideo frigidi & tepidi remanemus. Si essemus nobis ip
sis perfecte mortui: & iterius minime implicati: tunc
possemus etiam diuina sapere: & de celesti cōtempla
tione aliquid experiri. Totum & maximum impedi
mētum est: quia nō sumus a passionibus: & cōcupiscē
tijs liberi: nec perfectam sāctorum uiam conamur in
gredi. Quādo etiā modicū aduersitatis occurrit: ni
mis cito desicimur: & ad hūanas cōsolatiōes cōuertimur.
Si niteremur sicut uiri fortes statim i prelio: pfecto
auxilium dñi uideremus super nos de celo. Ipse enim
certātes: & de gratia sua sperātes: paratus est ad iuuu
re: qui nobis certādi occasiōes procurat: ut uicamus.
Si tātum in istis exterioribus obseruātijs profectum
religionis ponimus: cito finem habebit deuotio no
stra. Sed ad radicem securim ponamus: ut purgati a
passionibus pacificam mentem possideamus. Si om
ni anno unum uitium extirparemus: cito uiri perfe
cti efficeremur. Sed modo e contrario sepe sentimus:
ut meliores: & puriores in initio conuersionis nos su
isse inueniamur: quam post multos annos professio
nis. Feruor: & profectus noster quottidie deberet cre
scere: sed nunc pro magno uidetur: si quis primi feruo
ris partem posset retinere. Si modicam uolentiam fa
ceremus in principio: tunc postea cuncta possemus fa
cere cum leuitate & gaudio. Graue est assueta dimit
tere: sed grauius est contra propriam uoluntatem ire.
Sed si non uincis parua: & leuia: quando superabis
difficiliora.

difficiliora. Resiste in principio inclinationi tue: & ma-
lam desiste cōsuetudinem: ne forte paulatim ad maio-
rem te ducat difficultatem. O si aduerteres: quātam
tibi pacem: & alius leticiam taceres: te ipsum bene ha-
bendo: puto q̄ sollicitior esses ad spiritualem prote-
ctum.

¶ De utilitate aduersitatis.

Cap. xii.

Onum est nobis: q̄ aliquando habem⁹
aliquas grauitates: & cōtrarietates: q̄
sepe hominem ad cor reuocāt: quatenus
se i exilio esse cognoscat: nec spem suam
in aliqua re mūdi ponat. Bonum est: q̄
patiamur quādoq; contradictores: & q̄
male: & imperfecte de nobis sentiatur: etiam si bene
agimus: & itēdimus. Ista sepe iuuāt ad humilitatem:
& a uana gloria nos defendunt. Tūc enim melius in-
teriorem testem deum querimus: quādo foris uirpen-
dimur ab hominibus: et nō bene nobis creditur. Ideo
deberet se homo in deo totaliter firmare: ut nō esset ei
necesse multas cōsolationes querere. Quando homo
bone uolūtatis tribulatur: uel tentatur: aut malis co-
gitatiōibus affligitur: tūc deum sibi magis necessari⁹
um itelligit: sine quo nihil bōi se posse deprēdit. Tūc
etiam tristatur: gemit: & orat pro miseris: quas pa-
titur. Tunc sedet eum diutius uiuere: mortem optat
inuenire: ut possit dissolui: & cum christo esse. Tunc
etiam bene aduertit perfectam securitatem: & plēam
pacem in mundo non posse constare.

¶ De tentatiōibus resiliēdis. Cap. xiii.
Vandiu in mundo uiuimus: sine tribulatio-
ne: & tentatione esse nō possumus. Vnde in
iob scriptum est, Tentatio est uita hominis
Ioan. gerson. B ii

super terram. Ideo unusquisq; sollicitus esse debet
circa tentationes suas: & uigilare in orationibus: ne
diabolus locum inueniret decipiendi: qui nunquam
dormitat: sed circuit querens quem deuoret. Nemo
tam perfectus est: & sanctus: qui non habeat aliquā
do tentationes: nam plene eis carere non possumus.
Sunt tamen tentationes homini sepe ualde utiles:
licet moleste sint: & graues: quia in illis homo hu-
miliatur: purgatur: & eruditur. Omnes sancti per mul-
tas tribulationes: & tentationes transierunt: & pse-
cerunt. Et qui bene tentationes sustinere nequerunt:
reprobi facti sunt: & defecerunt. Non est aliquis or-
do tam sanctus: nec locus tam secretus ubi nō sint tē-
tationes: uel aduersitates. Non est homo securus a tē-
tationibus totaliter: q̄diu uixerit: quia in nobis est
unde tentamur: ex quo in concupiscentia nati sumus.
Vna tentatione: seu tribulatione recedente: alia sup-
uenit: & semper aliquid ad patiendum habebimus.
Nam bonū felicitatis nostre perdidimus. Multi que-
runt tentationes fugere: & grauius incidunt in eas.
Per solam fugam non possumus uincere: seu per pa-
tientiam: & ueram humilitatem omnibus hostibus
efficimur fortiores. Qui tantūmodo exterius declinat
nec radicē euellit: parum proficiet: immo citius ad eum
tētationes redient: & peius sentiet. Paulatim: & per
patientiam cum iōganimitate: deo iuuante: melius supra
bis: q̄ cum durtia & importūitate ppria. Sepius accipe
cōsiliū in tētatiōe: & cū tentato noli durtiter agere:
sed cōsolationēingere: sicut tibi optares fieri. Inuituz
oīum malarū tētationū iconstātia animi: & parum ad
deū cōsidētia: q̄a sicut nauis sine gubernaculo hic uel
inde a fluctibus impellitur: ita homo remissus: & lu-

um ppositum deferens: uarie tētatur. Ignis pbat fer
rum: & tentatio hoīem iustum. Nescimus sepe qd pos
sumus: sed tentatio aperit: qd sumus. Vigilādum est
tamē precipue circa initiū tētationis: qā tunc facilius
hostis uincitur. si hostium mētis nullatenus itrare si
nitur: sed extra limē statim: ut pulsauerit: illi obuiat.
Vnde qdā dixit. Principiis obsta: sero medicina para
tur. Cum mala plongas cōualuere moras. Nā primo
occurrit menti simplex cogitatio: deinde fortis imagi
natio: postea delectatio: & motus prauus: & assensio
Sicq paulatim ingredit hostis malignus ex toto: dū
illi n resistit in principio. Et quāto diutius quis ad re
sistendum torpuerit: tanto in se quotidie debilior fit
& hostis cōtra eum potentior. Quidam in principio
conuersionis sue grauiores tentatiōes patiuntur: quā
dam autē in fine: qdam uero quasi p totam uitā suā
male habēt. Nōnulli satis leuiter tentant secundū di
uie ordinatiōis sapiam: & eqtatē: q statum: & merita
hoīum pēlat: & cūcta ad electōy suoy salutē preor
diat. Iō nō debem⁹ despare: cū tētamur: sed eo feruē
tius deū exorare: quātēus nos in oī tribulatiōe digne
tur adiuuare: q utriq fm dictum Pauli tamen faciet
cū tētatiōe puentum: ut possimus sustinere. Humilie
mus ergo anīas nās sub manu dei in oī tentatiōe: &
tribulatiōe: quia humiles spū saluabit: & exaltabit.
In tētatiōibus: & tribulationibus pbat hō: quātum
pfecit: & ibi maius meritū exilit: & uirtus melius pa
tescit. Nec magnum est: si homo deuotus sit: & serul
dus: cum grauitatem nō sentit: sed si tempore aduer
sitis patienter se sustinet: spes magni profectus erit.
Quidam a magnis tentationibus custodiuntur: & in
paruis quotidianis sepe uincuntur: ut humilitati nū

q̄ de seipsis in magnis confidunt: qui in tam modicis infirmantur.

¶ De temerario iudicio uitando.

Cap. xliii.

U teipsum oculos reflecte: & aliorum facta caueas iudicare. In iudicando alios homo frustra laborat: sepi⁹ errat: & leuiter peccat. Seipsum uero iudicando: & discutiēdo semper fructuose laborat. Sicut nobis res cordi est: sic de ea frequenter iudicamus. Nam uerum iudicium propter priuatum amorem facilius perdimus. Si deus semper esset pura intentio nostri desiderii: non tam facilius turbamur pro resistentia sensus nostri. Sed sepe aliquid ab intra latet: uel etiam ab extra concurrat: quod nos etiam pariter trahit. Multi occulte se ipsos querunt in rebus: quas agunt: & nesciunt. Videntur etiam in bona pace stare: quando res pro eorum uelle fiunt: & sentire. Si autem aliter sit: quā cupiunt: cito mouentur: & tristes fiunt. Propter diuersitatem sensuum: & opinionū satis frequenter oriūtur dissensiones inter amicos: & ciues: inter religiosos & deuotos. Antiqua cōsuetudo difficulter relinquitur & ultra proprium uidere nemo libet ducitur. Si rationi tue magis inniteris: uel industrie q̄ uirtuti subiectiue iesu christi: raro: & tarde eris homo illuminatus quia deus uult nos sibi perfecte subici: & omnem rationem p̄ inflammatum amorem transcendere.

¶ De operibus ex charitate factis.

Cap. xv.

Nonnulla re mūdi: & pro nullius hoīs dilectione aliquid malū est faciendum: sed pro utilitate tm̄ indigentis opus bonū aliquñ intermittēdū est: aut ē p̄ meliori mō nō dū: hoc enī factū: opus bonū nō destruitur.

tur: sed in melius cōmutatur. Sine charitate opus exter-
num nihil prodest q̄cquid autem ex charitate agit̃
quantūcūq; etiam paruum sit: & despectū: totū effi-
ci fructuosum. Magis si quidem deus pensat ex quā
to q̄s agit: q̄ quantū quis facit. Multū facit: qui mul-
tum diligit. Multum facit: qui rem bene facit. Bene
facit qui magis communitati q̄ sue uoluntati seruit.
Sepe uidetur esse charitas: & est magis carnalitas: q̄
carnalis inclinatio propria uoluntas: spes retributio-
nis: affectus commoditatis raro abesse uolunt. Qui
ueram: & perfectā charitatem habet: in nulla re seip-
suz querit: sed dei solummodo gloriam in oībus fieri
desiderat. Nulli etiam inuidet: quia nullum priuatū
gaudium amat: nec in seipso uult gaudere: sed in deo
sup̄ omnia bōa optat beatificari. Nemini aliquid bo-
ni attribuit: sed totaliter ad deum refert: a quo son-
taliter omnia pcedūt: in quo finaliter oēs sancti frui-
biliter quiescunt. O qui scintillam haberet uere chari-
tatis pfecto oīa terrena sentiret plena fore uanitatis.

¶ De sufferentia defectuū aliorū

Cap. xvi.

Que homo in se: uel in aliis emendare nō ua-
let: debet patiēter sustinere: donec de² aliter
ordinet. Cogita quia forte sic melius est p-
tua pbatōe: & patiētia: sine qua n̄ sūt mul-
tū ponderāda merita nostra. Debes tamen p talibus
impedimentis supplicare: ut deus tibi dignē subue-
nire: & possis benigne portare. Si quis semel: aut bis
admonitus non acquiescit: noli cum eo cōtēdere: sed
totū deo cōmitte: ut fiat uolūtas ei²: & honor i oīb²
seruis suis: qui scit bene mala in bonum conuerrere
Stude patiens esse in tollerando aliorum defectus:
& qualescunq; infirmitates: quia & tu multa habes

Ioan. gerton B. iiii.

que ab aliis oportet tollerari. Si non potes te talē facere: qualem uis: quomodo poteris alium habere ad tuum beneplacitum. Libenter habemus alios perfectos & tamen proprios non emendamus defectus. Voluimus: q̄ alii stricte corrigantur: & ipsi corrigi nolumus. Displicet larga aliorum licentia: & tamen nobis nolumus negare: q̄ petimus. Alios restringi per statuta uolumus: & ipsi nullatenus patimur amplius cohiberi. Sic ergo patet q̄ raro proximum: sicut nos ipsos p̄sumamus. Si essent omnes perfecti: quid tunc haberemus ab aliis pro deo pati. Nunc autem deus sic ordinauit: ut discamus alter alterius onera portare: quia nemo sine defectu: nemo sine onere sibi sufficiens: nemo sibi satis sapiens: sed oportet nos inuicem portare: inuicē consolari: pariter adiutare: instruere: & admonere. Quante autem uirtutis quisq; fuerit: melius p̄ occasione aduersitatis. Occasiones namq; hominem fragilem non faciunt: sed qualis sit: ostendunt.

¶ De monastica uita.

Cap. xvii.

¶ Oportet: ut discas teipsum in multis frangere si uis pacem: & concordiam cum aliis tenere. Non est paruum in monasteriis: uel in congregatione habitare: & ibi sine querela conuersari: & usq; ad mortem fidelis perseverare. Beatus quidem: qui ibi bene uixit: & feliciter consumauit. Si uis debite stare: & proficere: teneas te tanq̄ exilem: & peregrinum super terram. Oportet te stultum fieri p̄pter christum: si uis religiosam ducere uitam. Habitus & tonsura modicum conferunt: sed mutatio morum: & integra mortificatio passionum uerum facit religiosum. Qui aliud querit q̄ pure deum: & anime sue salutem non inueniet: nisi tribulationem: & dolorem

lorem. Non potest etiam diu stare pacificus: qui nō nitur esse minimus & omnibus subiectus. Ad seruiendum uenisti: non ad regendum. Ad patiendum: & laborandum scias te uocatum: non ad ociaudum: uel tabulandum. Hic ergo probantur homines: sicut aurū in fornace. Hic nemo potest stare: nisi ex toto corde se uoluerit propter deum humiliare.

¶ De exemplis sanctorum patrum. Cap. xviii.

Nuere sanctorum patrum uiuida exempla: in quibus uera perfectio refulsit: & religio: uidebis q̄ modicum h̄t: & pene nihil q̄ nos agimus. Hec quid est uita nostra: si illis fuerit comparata. Sancti et amici christi domino seruerunt in fame & siti: in frigore & nuditate: in labore & fatigatione. in uigiliis & ieiuniis: in orationibus & sanctis meditationibus: in persecutionibus & opprobriis multis. O q̄ multas & graues tribulationes passi sunt apostoli: martyres: confessorum: uirgines. & reliqui omnes: qui christi uestigia uoluerunt sequi. Nam animas suas in hoc mundo oderunt: ut in eternam uitam eas possiderent. O q̄ strictā & abdicatam uitam sancti patres in heremo duxerūt q̄ longas: & graues tentationes pertulerunt: quam frequenter ab inimico uexati sunt: q̄ crebras & feruidas orationes deo obtulerunt: q̄ rigidas abstinentias peregerunt: q̄ magnum zelū & feruorem ad spiritualem profectū habuerunt: q̄ forte bellum aduersus edomationem uitiorum gesserunt: q̄ puram & rectam intentionem ad deum tenuerunt. Per diem laborabant & noctibus orationi diuine uacabant: q̄ laborando ab oratione mentali minime cessarent. Omne tēpus utiliter expendebant: omnis hora ad uacandum do

breuis uidebatur & pre magna dulcedine contempla
tionis etiam obliuioni tradebatur necessitas corpora
lis refectionis. Omnibus diuitiis: dignitatibus: hono
ribus: amicis: & cognatis renuntiabant: nil de mun
do habere cupiebant: uix necessaria uite sumebant:
corpori seruire etiam in necessitate dolebant. Paupe
res igitur erant i rebus terrēis: sed diuites ualde in gra
tia: & uirtutibus. Foris egebant: sed intus gratia: &
consolatione diuina reficiebantur. Mundo erant alie
ni: sed deo proximi: ac familiares amici. Sibiipsis uide
bantur tanq̃ nihili: & huic mundo despecti: sed erant
in oculis dei preciosi & electi. In uera humilitate sta
bāt: in simplici obediētia uiuebant: in charitate & pa
tientia ambulant: & ideo quottidie in spiritu pro
ficiebant: & magnam apud deum gratiam obtine
bant. Dati sunt in exemplum omnibus religiosi: &
plus prouocare nos debent ad bene proficiendum: q̃
tepidorum numerus ad relaxandum. O quantus fer
uor omnium religiosorum in principio sue sãcte insti
tutionis fuit. O quanta deuotio oratiōis: quāta emu
latio uirtutis: q̃ magna disciplina uiguit: quanta reue
rentia & obedientia sub regula magistri in omnibus
effloruit. Testantur adhuc uestigia derelicta: q̃ uere
uiri sancti & perfecti fuerunt: qui tam strenue militan
tes mundum supeditauerunt. iam magnus putatur
siquis transgressor non fuerit: siquis quod accepit cū
patiētia tolerare potuerit. Hoc ē temporis & negligē
tie status nostri: q̃ tam cito declinamus a pristino ser
uore: & iam tedet uiuere pre lassitudine: & tempore.
Vtinam in te pēitus nō dormitet profectus uirtutum
qui multa sepius exempla uidisti deuotorum.

¶ De exercitiis boni religiosi.

Cap. xix.

Vita

Ita boni religiosi omnibus uirtutibus polle
re debet: ut sit talis interius: qualis uidetur
hominibus exterius. Et merito multo plus
debet esse intus q̄ q̄ cernit foris: quia inspec
tor noster est deus: quem summo pe reuereri debemus
ubicunq; fuerimus: & tanq̄ angeli in ospectu eius m̄
di incedere. Omni die renouare debemus ppositum
nostruz: & ad feruorem nos excitare: quasi hodie pri
mum ad conuersionem uenissemus: atq; dicere: adiu
ua me domine deus meus in bono pposito: & sancto
seruitio tuo: & da mihi nunc hodie perfecte incipere
quia nihil est: q̄ haftenus feci. Secundum ppositum
nostrum curius profectus nostri: & multa diligentia
opus est bene pficere uolenti. Quod si fortiter propo
nes sepe deficit: quid ille: qui raro: aut minus fixe ali
quid proponit. Variis tamē modis cōtingit desertis
propositi nostri: & leuis omissio exercitioruz uix sine
aliquo dispēdio transit. iustorum propositum in gra
tia dei potius q̄ in propria sapientia pendet: in quo &
semper confidunt: quicqd arripiunt. Nam homo pro
ponit: sed deus disponit: nec est in homine uia eius.
Si pietatis causa: aut fraterne utilitatis proposito:
quandoq; cōsuetum omittit exercitium: facile postea
poterit recuperari. Si autē tedio animi: aut negligen
tia faciliter relinquitur: satis culpabile est: et nocuum
sentiet. Conemur quātum possumus: adhuc leuiter
deficiemus in multis. Semper tamē aliquid certi pro
ponendum est: & illa precipue: que amplius nos impe
diūt. Exteriora nostra: & interiora pariter nobis ser
uāda sunt: et ordinanda: ga utraq; expediunt ad pro
fectum. Si non otinue te uales colligere: saltem inter
dum: & ad minus semel in die: mane uidelicet: aut ue

spere. Mane ppone: uespere discute mores tuos: qualis hodie fuisti in uerbo: opere: & cogitatione: quia in his sepius forsitan deum offendisti: & proximum. Accinge te sicut uir contra diabolicas nequitias: frenagulam: & omnem carnis inclinationem facilius frenabis. Nunquā sis ex toto ociosus: sed aut legens: aut scribens: aut orans: aut mendicans: aut aliquid utilitatis pro communi laborās. Corporalia exercitia discretē sunt agēda: nec omnibus equaliter assumenda. Que communia non sunt: non sunt foris ostēdenda: nam in secreto tutius exercentur priuata. Cauendum tamē: ne piger sis ad cōmunia: et ad singularia promptior: sed expletis integre: & fideliter debitis: & in iunctis: si iam ultra uacat: redde tibi prout deuotio tua desiderat. Non possunt omnes habere unum exercitium: sed aliud isti: aliud illi magis deseruit. Etiam pro temporum congruentia diuersa placēt exercitia quia alia in festis: alia in feriatis magis sapiunt diebus. Aliis indigemus tempore tentationis: & aliis tempore pacis. & quietis. Alia cū tristamur libet cogitare: & alia cū leti in domino fuerimus. Circa principalia festa renouāda sunt bona exercitia: & sanctorum suffragia feruentius implorāda. De festo in festū pponere debemus: quasi tūc de hoc seculo migraturi simus: & ad eternum festū puenturi. Ideoq; sollicite nos preparare debemus ī deuotis tēporibus: & deuotius conuersari: atq; oēm obseruantia strictius custodire: tanq̃ in breui premium laboris nostri a deo percepturi. Et si dilatum fuerit: credamus nos minus bene preparados: atq; indignos tante adhuc glorie: que reuelabitur in nobis tempore presinito: et studemus nos melius ad exitum preparare. Beatus ser

uus ait euangelista lucas : quem cum uenerit domus : inuenerit uigilantem. Amen dico uobis : super omnia bona sua constituet eum.

¶ De amore solitudinis : & silentii.

Cap. xx.

Q Vere aptum tempus uacandi tibi : & de beneficiis dei frequenter cogita. Relinque curiosia. Tales perlege materias : que compunctionem magis prestāt : q̄ occupationem. Si te subtraxeris a superfluis locutionibus : et ociosis circuitionibus : nec nō a nouitatibus : & rumoribus audiendis : inuenies tempus sufficiens : & aptum pro bonis meditationibus insistendis. Maximi sanctorum humana consortia ubi poterant : uitabāt : & deo in secreto uiuere eligebant. Dixit quidam. Quotiens inter homines fui : minor homo redi. Hoc quippe sepius experimur : quando diu confabulamur. Facilius est omnino tacere : q̄ uerbo non excedere. Facilius est domi latere : q̄ foris se posse sufficiēter custodire. Qui igit intendit ad interiora : et ip̄alia puenire : oportet eum cum iesu : & turba decliare. Nemo secure appareat : nisi qui libenter latet. Nemo secure preest nisi qui libēter obedire didicit. Nemo secure gaudet : nisi qui bone p̄sentie testimoniū habet. Nemo secure loquitur nisi qui libēter tacet. Semp̄ tamen sanctorum securitas plena timoris dei extitit. Nec eo minus solliciti & humiles in se fuerunt : q̄ magnis uirtutibus : & gr̄a emicuerunt. Prauorum autē securitas ex supbia : & presumptiōe orit̄ : & in fine i deceptionē sui uertit. Nunq̄ promittas tibi securitatem in hac uita q̄uis bonus uidearis zenobita : aut deuotus heremita. Sepe meliores in estimatione hominum grauius periclitati sunt propter suam nimiam confidentiam. Vnde multus utilius est

ut non penitus tentationibus careant: sed sepius impugnētur: ne nimium securi sint: ne forte i supbia eleuentur: ne etiā ad exteriores consolationes licētius declinent. O qui nunq̃ transitoriā letitiā quereret: q̃ nunq̃ cum mundo se occuparet: q̃ bonā conscientiam seruaret. O qui oēm uanam sollicitudinē amputaret et dumtaxat salutaria: ac diuina cogitaret: et totam spem suam in deo cōstitueret q̃ magnā pacem & quietem possideret. Nemo dignus est & celesti consolatione: nisi diligenter se exercuerit in sancta cōpunctione. Si uis corde tenus cōpungi: intra cubile tuum: & exclude tumultus mundi: sicut scriptum est. In cubilibus uestris compungimini. In cella inuenies: q̃ de foris sepius amittes. Cella continuata dulcescit: & male custodita tedium generat. Si in principio cōuersionis tue bene eam incolueris: & custodieris erit tibi postea dilecta amica: & gatissimum solatium. In silentio: & quiete proficit anima deuota: & discit abscondita scripturarū: ibi inuenit fluentia lachrymarū: quibus singulis noctibus se lauet: & mundet: ut conditoris suo tanto familiarior fiat: quāto longius ab omni seculari tumultu degit. Qui ergo se abstrahit a notis: & amicis: appropinquabit illi deus cū angelis sanctis. Melius est latere: & sui curam agere: q̃ se neglecto signa facere. Laudabile est homini religioso raro foras ire: fugere uideri: nolle etiam homines uidere. Quid uis uidere quod non licet habere. Transiit mūdus: & cōcupiscentia eius. Trahunt desiderium sensualitatis ad spatiandum: sed cum hora transierit quid nisi grauitatē conscientie: & cordis dispositionem importas. Letus exitus tristē sepe reditū parit: & longa uigilia serotina triste mātē facit. Sic omne carnale gaudium

gaudium blande intrat: sed in fine mordet: et pimit.
 Quid potes alibi uidere: q̃ hic nō uides. Ecce celum:
 & terram: & omnia elemēta: nam ex istis omnia sunt
 facta. Quid potes alicui uidere: quod diu potest sub
 sole permanere. Credis te forsitan satiari: sed non po-
 teris pertingere. Si cuncta uideres presentia: quid es-
 sent nisi uisio uana. Leua oculos tuos ad deum in ex-
 cellis: & ora pro peccatis tuis: & negligentis. Dimit-
 te uana uanis: tu autem intende illis: que tibi prece-
 pit deus. Claude super te ostium tuum: et uaca ad te
 iesum dilectū tuum. Mane cū eo in cella: q̃a nō inue-
 nies alibi tantā pacem. Si nō exisses: nec quicq̃ de ru-
 moribus audisses melius in bōa pace pmanisses. Ex
 quo noua delectat aliquādo audire oportet te exinq̃
 de turbationem cordis tollerare.

¶ De compunctione cordis.

Cap. xxi.

I uis aliquid proficere: cōserua te in timore
 dei. & noli esse nimis liber: sed sub discipli-
 na cohibe omnes sensus tuos: nec inepte te
 tradas letitie. Da te ad cordis compunctio-
 nem: & inuenies deuotiōem. Cōpunctio enim mul-
 ta bona aperit: que dissolutio cito perdere consueuit.
 Mirum est q̃ homo possit unquam perfecte letari in
 hac uita: qui suum exilium: & tam multa pericula
 anime sue considerat: & pensat: propter leuitatē cor-
 dis: & negligentia defectuum nostrorū non sentimus
 anime nostre dolores: sed sepe uane ridemus: q̃m me-
 rito flere deberemus. Non est uera libertas: nec bona
 letitia: nisi in timore dei cum bona cōscientia. Felix
 qui abiicere potest omne impedimentū distractionis
 & ad unionē se redigere sancte cōpunctionis. Felix
 qui a se abdicat quicq̃d consciētiam suam maculare

potest: uel grauare. Certa uiriliter: cōsuetudo consue-
tudine uiuat. Si tu scis homines dimittere: ipsi te di-
mittent tua facta facere: nō attrahas tibi res aliorū:
nec te implices causis maioribz. Habe semp oculum su-
per te primū: & admoneas teipsum specialiter p̄e om-
nibus tibi dilectis. Si nō habes fauorem hoīum: noli
ex hoc trīstari: sed hoc sit tibi graue: q̄a non hēs te fa-
tis bene: & circūspice: sicut deceret dei seruū: & de-
uotum religiosum cōuersari. Vtilius est sepe & securi-
us: q̄ homo nō habeat multas cōsolationes in hac ui-
ta p̄m carnem: precipue tñ: q̄ diuinas non habemus:
aut rariū sentimus: nos in culpa sumus: q̄a compun-
ctionem cordis nō querimus: nec uanas: et externas
omnino abicimus. Cognosce te indignū diuina cōso-
latione: sed magis dignum multa tribulatiōe. Quā-
do homo perfecte est cōpunctus: tunc grauis: & ama-
rus est ei totus mundus. Bonus homo sufficientem in-
uenit materiam dolendi: & flendi. Siue enim se consi-
derat: siue de proximo pensat: scit: q̄a nemo sine tribu-
latione hic uiuit. Et quanto stricteius sese considerat:
tanto amplius do'et. Materie iusti doloris: & interne
compunctiōis sunt peccata: & uitia nostra: quibus
ita nuoluti iacemus: ut raro celestia contēpiari ua-
leamus. Si frequentius de morte tua: q̄ de longitudie
uite tue cogitares: non dubium: quin frequentius te
emendares. Si etiam futuras: inferni: siue purgatori pe-
nas cordialiter perpenderes: credo q̄ libenter laborēs:
& dolores sustineres: & nihil rigoris formidares. Sed
quia ad cor ista non transeūt: & blandimenta adhuc
amamus: i deo frigidi: & ualde pigri remāemus. Sepe
est inopia spiritus: unde tam leuiter conquerit: miferū
corpus. Ora igitur humiliter ad domium: ut det tibi
compunctiōis

cōpunctiōis spiritū: & dic cū propheta. Ciba me dñe
pane lachrymar: potū da mihi in lachrymis i mēsurā

¶ De consideratione humane miserie. Cap. xxii

iser es ubicūq; fueris: & quocūq; te uerte
ris: nisi ad deum te cōuertas. Quid turbaris
quia nō succedit tibi sicut uis: & desideras.

Quis est qui habet omnia secundum suā uo
lūtatem. Nec ego: nec tu: nec aliquis hoīum sup terrā
Nemo est in mūdo sine aliqua tribulatione: uel angu
stia: q̄uis rex sit: uel papa. Quis est: qui melius habet:
uti qui pro deo aliquid pati ualeat. Dicunt multi imbe
cilles: & infirmi. Ecce q̄ bonam uitam ille homo habet
q̄ diues: q̄ potens: q̄ excelsus: q̄ magnus: & q̄ pulcher.
Sed attende ad celestia bona: et uidebis: q̄ omnia ista
temporalia nulla sunt: sed ualde incerta: et magis gra
uantia: quia nūq̄ sine sollicitudine: & timore possidē
tur: nō est hominis felicitas habere temporalia ad abū
dantiam: sed sufficit ei mediocritas. Vere miseria ē ui
uere super terram. Quāto homo uoluerit esse spiritua
lior: tāto p̄sens uita sit ei amarior: quia sentit melius:
& uidet clarius humane corruptionis defectus: nam
comedere: bibere: uigilare: dormire: quiescere: labora
re: & ceteris necessitatibus nature subiacerē: uere ma
gna miseria est: & afflictio homini deuoto: qui liben
ter esset absolutus: & liber ab omni peccato. Valde
enim grauatur interior homo necessitatibus corpora
libus in hoc mundo. Vnde propheta deuote rogat:
quatenus liber ab istis esse ualeat: dicens. De necessi
tatibus meis erue me domine. Sed ueh non cognoscē
tibus suam miseriam: & amplius de illis: qui diligūt
hanc miseriam: & corruptibilem uitam: nam in tan
tum quidam hanc amplectuntur: licet etiam uix ne

Ioan. gerson C

cessaria laborando aut meditando habeant: ut si hoc possent semper uiuere: de regno dei nihil curarent. O infani: & infideles corde: qui tam profunde in terris iacent: ut nil nisi carnalia sapiāt. Sed miseri ad hec in fine grauitèr sentiēt: quam uile & nihilum erat: quod amauerunt. Sancti autem dei: & oēs duoti amici christi nō attenderunt: qui carni placuerūt: nec qui in hoc tempore floruerunt: sed tota spes eorum: & itētio ad eterna bōa anhelabat: ferebatur: totum desiderium eorum ad mēsurā: & inuisibilia: ne amore uisibiliū traherentur ad infima. Noli frater amittere confidentiā proficiendi ad spiritualia: adhuc habes tempus: et horam. Quare uis procrastinare propositum tuum. Surge & in instanti incipe: & dic. Nunc tempus est facienda: nūc tempus est pugnandi: nunc tempus aptum est emēdandi. Quādo male habes: & tribularis: tūc tempus est promerēdi. Oportet te trāsire per ignē: & aquā anteq̃ uenias in refrigeriū. Nisi tibi uim feceris: uitū: nō superabis. Quādiu istud fragile corpus gerimus: sine peccato esse nō possumus: nec sine tedio: & dolore uiuere. Libenter haberemus ab omni miseria quietē: sed quia per peccatum perdidimus innocentiam: amissimus etiam ueram beatitudinē. Ideo oportet nos tenere patiētiā: & dei expectare misericordiam: dōc trāseat iniquitas: & hec mortalitas absorbeat a uita. O quāta fragilitas hūana: que semper prōa est ad uitia: hodie cōfiteris peccata tua: & cras iterum perperas cōfessa. Nunc proponis cauere: & post horā agis: quasi nihil proposuisses. Merito ergo nos ipsos humiliare possumus: nec unquam aliquid magni de nobis sentire: quia taz fragiles: & instabiles sumus. Cito etiā potes perdi per negligentiam: quod multo labore uix tandem

tandem acquisitum est per gratiam. Quid fiet de nobis adhuc in fine: qui te poscimus tam mane. Veh nobis si sic volumus declinare ad quietem: quasi iam pax sit: & securitas: cum necdum appareat uestigium uere sanctitatis in nostra conuersatione. Bene opus esset: quod huc iterum institueremur tanquam boni nouicii ad mores optimos: si forte spes esset de aliqua futura emendatione: & maiori spirituali profectu.

C De meditatione mortis.

Cap. xxiii.

Alde cito erit tecum hoc factum: uide aliter quomodo te habeas: hodie homo est: et cras non comparet: cum autem sublatum fuerit ab oculis: cito est transiit a mente. O hebetudo: & duritia cordis humani: quod solus prescientia meditat: & futura non magis preuidet. Sic te in omni facto: & cogitatu deberes tenere quasi statim esses moriturus. Si bonam conscientiam haberes: non multum mortem timeres. Melius esset peccata cauere: quam mortem fugere. Si hodie non es paratus: quomodo cras eris. Cras est dies incerta: & quid scis: si crastinum habebis. Quid prodest diu uiuere: quando tam parum emendamur. Ah longa uita non semper emendat: sed sepe culpam magis auget. Utinam per unam diem bene essemus conuersati in hoc mundo. Multi annos computant conuersionis: sed sepe parum est fructus emendationis. Si formidolosum est mori: forsitan periculosius est diutius uiuere. Beatus qui horram mortis sue semper ante oculos habet: & ad moriendum quotidie se disponit. Si uidisti aliquando hominem mori: cogita quia & tu per eandem uiam transibis. Cum mane fuerit: puta te ad uesperum non perueniurum. Vespere autem facto: mane non audeas tibi polliceri. Semp ergo paratus esto: & te taliter uiue: ut nunquam impatum mors

Ioan. gerson C ii

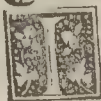
inueniat. Multi subito: & improuise moriūtur nā ho-
 ra: qua nō putauī: filius hominis uēturus est. Quan-
 do illa extrema hora uenerit: multum aliter sentire in-
 cipies de tota uita tua preterita & ualde dolebis: q̄ tū
 negligens: & remissus fuisti. Quam felix: & prudens
 qui talis nunc nititur esse: in uita: qualis optat inue-
 niri in morte. Dabit namque magnam confidētiā
 feliciter moriendi perfectus contemptus mundi: ser-
 uens desiderium in uirtutibus p̄ficiendi: amor disci-
 pline: labor penitentie: p̄mptitudo obedientie: abne-
 gatio sui: & supportatio cuiuslibet aduersitatis pro
 amore christi. Multa bona potes opari: dū sanus es:
 sed infirmatus nescio quid poteris. Pauci ex infirmita-
 te emēdant: sic & q̄ multum pegrinant raro sc̄ificant
 Noli cōdere sup̄ amicos: & proximos: nec ī futuris sa-
 lutē tuā differas: q̄a citius obliuiscēt tui hoies q̄ cōsi-
 mas. Melius est nūc tēpestiue p̄uidere: & aliquid boni
 premittere: q̄ super aliorum auxilio sperare. Si non
 es p̄ teipso sollicitus modo: quis erit pro te sollicitus
 in futuro. Nūc tēpus est ualde preciosum: sed prohi-
 deor: q̄ hoc iutilis expēdis: in quo promereri uales: un-
 de eternaliter uiuas. Veniet q̄n̄ unum diem: seu horā
 pro emendatione desiderabis: & nescio an impetra-
 bis. Eya carissime de quanto periculo te poteris libe-
 rare: de q̄ magno timore eripere: si modo semper ti-
 moratus fueris: & de morte suspectus. Stude nunc
 taliter uiuere: ut in hora mortis ualeas potius gau-
 dere q̄ timere. Disce nunc mori mundo: ut tunc inci-
 pias uiuere cum xpo. Disce nūc oīa cōtemnere: ut tūc
 possis libere ad christum p̄gere. Castiga nunc corpus
 tuum per penitentiā: ut tunc ualeas certam habere cō-
 fidētiā. Ah stulte quid cogitas te diu uicturū: cum
 nullum

nullu
 & inf
 dicē
 ille a
 rigu
 ro: al
 finis
 trāsi
 bit p
 tes:
 post
 uit
 solu
 do e
 in h
 ua t
 nih
 &:
 ciu
 lac
 ter
 C
 82
 en
 no
 p
 o
 f

nullum diem habeas securū. Quā multi decepti sunt
 & insperate de corpore extracti. Quotiens audisti a
 dicētibz: quia ille gladio cecidit: ille submersus est:
 ille ab alto ruens ceruicem fregit: ille manducādo ob
 riguit: ille ludendo finem fecit: alius igne: alius fero
 ro: alius peste: & alius latrocinio periit: & sic omnium
 finis mors est: & uita hoīum tanq̃ umbra subito per
 trāsit. Quis memorabitur tui post mortem: & qs ora
 bit pro te. Age age nunc carissime quicquid agere po
 tes: quia nescis quādo morieris: nescis etia3 quid tibi
 post mortem sequet̃: dū tēpus habes: congrega tibi dī
 uitias immortales. Preter salutē tuam nihil cogites:
 solum que dei sūt cures. Fac nūc tibi amicos uenerā
 do dei sanctos: & eorū actus imitādo: ut cū defeceris
 in hac uita: illi te recipiant in eterna tabernacula. Ser
 ua te tāquā peregrinum: & hospitē sup̃ terrā: ad quē
 nihil spectat de mundi negociis. Serua cor liberum:
 & ad deum sursum erectū quia nō habes hic manētē
 ciuitatē. Illuc preces: & gemitus quotidianos cum
 lachrymis dirige: ut spiritus tuus mereatur post mor
 tem ad dominum feliciter transire. Amen.

¶ De iudicio: & penis peccatorum.

Cap. xxiiii.

N oībz rebus respice fine3: & qualiter ante
 districtum iudicem stabis: cui nihil ē occultū
 q̃ mīeribz nō placatur: nec excusatiōes reci
 pit: sed quod iustū ē iudicabit. O miserrime
 & insipiēs peccator qd respōdebis deo: oīa mala tua sci
 enti: q̃ interdū formidas uultum hoīs irati. Vt quid
 non preuides ibi in die iudicii: quando nemo poterit
 per alium excusari: uel defendi: sed unusq̃q; sufficiens
 onus erit sibiip̃si. Nunc labor tuus est fructuosus:
 fletus acceptabilis: gemitus exaudibilis: dolor sa3

Ioan. gerson. C iii

tilfactorius: & purgatiu⁹. Habet magnū: & salubre
purgatoriū patiēs homo: q̄ suscipiēs iniurias: plus do-
let de alterius malitia q̄ de sua iniuria p̄ contrariantib⁹
sibi libēter orat & ex corde culpas idulget: q̄ ueniā ab
aliis petere nō retardat q̄ facilius miseret q̄ irascit q̄ sibi
ipsi uolentiā frequēter facit: & carnē suā oīno spiritui
subiugare conatur. Melius est modo purgare peccata
& uitia resecare: q̄ in futuro purganda referuare: uere
nosiplos decipimus per inordinatum amorem: quem
ad carnem habemus. Quid aliud ille ignis deuorabit
nisi peccata tua? Quanto amplius tibi ipsi nunc par-
cis: & carnē sequeris: tāto durius postea lues: & ma-
iorem materiam cōburēdi referuas: in quibus homo
peccauit: & illis grauius puniet. Ibi accidiosi ardenti-
bus stimulis purgabūt: & gulosi igēti fame: ac siti cru-
ciabuntur. Ibi luxuriosi: & uoluptatū amatores ardē-
ti pice: & fetido sulphure perfudent. Et sicut furiosi
canes pre dolore inuidiosi ululabunt. Nullum uitium
erit: quod suum pprium cruciatum non habeat. Ibi
superbi omni confusione replebūtur: & auari miserrī
ma egestate arctabuntur. Ibi erit una hora grauior in-
pena: q̄ hic cētum anni in amarissima penitentia. Ibi
nulla requies est: & nulla cōsolatio damnatis. Hic ta-
men interdum cessat a laboribus: atq; amicorum frui-
tur solatiis. Esto modo sollicit⁹: & dolens pro pecca-
tis tuis: ut in die iudicii sis securus cum beatis. Tunc
enim iusti stabunt in magna cōstātia aduersus eos: q̄
se angustiauerūt: & depresserunt. Tūc stabit ad iudi-
cādum: q̄ modo se subiicit humiliter iudicis hoīum.
Tūc magnā fiduciā hēbit pauper: & humilis & pau-
bit undiq; superbus. Tūc uidebit sapiens in hoc mū-
do fuisse: q̄ pro christo didicit stultus: & despect⁹ esse

Tunc

Tūc placebit omnis tribulatio patiēter p̄pessa: & oīs
iniquitas oppilabit os suum. Tunc gaudebit oīs de
uotus: & merebit oīs religiosus. Tunc plus exulta-
bit caro afflicta: q̄ si in delitiis fuisset semper nutri-
ta. Tunc splēdebit habitus uilis: & obtenebrescet ue-
stis subtilis. Tunc plus laudabit paup̄culum domi-
cilium q̄ deauratum palatiū. Tūc plus iuuabit oīs
patiētia: q̄ oīs mūdi potētia. Tūc amplius exaltabit
simplex obediētia: q̄ oīs secularis astutia. Tūc plus le-
tificabit pura: & bona consciētia: q̄ docta phia. Tūc
plus pōderabit cōtemptus diuitiarū: q̄ totus thesau-
rus terrigenarū. Tūc magis consolaberis sup̄ deuota
orōne: q̄ sup̄ delicata cōestitōe. Tūc potius gaudebis
de sūato silētio: q̄ de longa fabu'latiōe. Tūc plus ua-
lebunt sancta opa: q̄ multa pulchra uerba. Tūc plus
placebit tristis uita: & ardua penitētia: q̄ oīs delecta-
tio terrena. Disce nunc i modico pati: ut tūc a graui-
oribus ualeas liberari. Hic primo p̄ba: quid possis pa-
ti postea. Si nunc tam parū nō ueles sustinere: quomō-
poteris tūc eterna tormēta sufferre. Si modo modica
passio iam impatientem efficit: quid gehēna tunc fa-
ciet? Ecce uere non potes duo gaudia habere: dele-
ctari hic in mundo: & postea regnare in celo cum
christo. Si usque in hodiernum diem semper in ho-
noribus: & uoluptatibus uixisses. quid totum tibi
profuisset: si iam in instāti mori contingeret. Omnia
ergo uanitas preter amare deū: & illi soli seruire. Qui
enim deum ex toto corde amat: nec mortem: nec
supplicium: nec iudiciū: nec infernum metuit: quia
perfectus amor securum accessum ad deum facit.
Quem autem adhuc peccare delectat: non mirum
si mortem: & iudiciū timeat. Bonum tamen est
Ioan. gerlon C iiii

ut si necdū amor a malo te reuocet: saltem timor gehē
nalis coerceat. Qui uero timorez dī postpōit: diu stā
in bono nō ualebit: sed diaboli laqueos citius icurret

¶ De seruēti emēdatiōe totius uite nostre. Cap. xxv.

Sto uigilans: & diligēs in dei seruitio: & co
gita frequēter: ad quid uenisti: & cur seculū
reliquisti: nōne ut dō uiueres: & spūalis homo
fieres: igitur ad pfectum serueas: qā merces
dem laborz tuoz in breui recipies: nec erit tunc ampli
us timor: aut dolor in finibus tuis. Modicum nūc la
borabis: & magnā requiem: imo ppetuam letitiā iue
nies. Si tu pmāseris fidelis: & seruidus in agēdo: deus
pculdubio erit fidelis: & locuplex in retribuēdo. Spē
bōam retinere debes: q ad palmā puenies: sed securi
tatem capere nō oportet: ne torpeas: aut elatus fias.
Cum enim quidam anxius inter metum: & spem fre
quēter fluctuaret: & quadam uice merore cōfectus in
ecclesia: ante quoddam altare: se in oratiōe prostrauit
set: hec iter se reuoluit dicēs. O si scirem: q adhuc per
seueratur? essem: statimq; audiuit itus diuinum respō
sum. Quid si hoc scires: facere uelles. Fac nunc quod
tūc facere uelles: & bene securus eris. Moxq; cōsolatus
& cōfortatus diuine se commisit uolūtati: & cessauit
anxia fluctuatio: noluitq; curiose iuestigare: ut sciret
que sibi essent futura: sed magis studuit iquirere: que
esset uolūtās dei: bene placēs: & pfecta: ad omne op
bonum ichoandum: & perficiēdum. Spera in domio
& fac bonitatē: ait pphā: & ihabita terrā: & pascere
in diuitiis eius. Vnū est quod multos a profectu et ser
uēti emēdatiōe retrahit: horror difficultatis: seu la
bor certaminis. Enimuero illi maxime pre aliis in uir
tutibus proficiūt: qui ea: que sibi magis graua: & cō
traria

traria sunt: uiribus uincere nititur. Nā ibi homo pl^o
proficit: & gratiā meretur ampliorem: ubi magis seip
sum uincit: & in spiritu mortificat. Sed nō omnes ha
bēt eque multum ad uincēdum: et moriendū. Diligēs
tamē emulatio ualētior erit ad p̄ficiendum: etiam si
plures habeat passiōes: q̄ alius bene morigeratus: mi
nus tamē feruens ad uirtutes. Duo tamen specialiter
ad magnam emendatiōem iuuāt: uidelicet subtrahe
re se uolenter: ad quod natura uitiose inclinatur: et fer
uenter instare pro bono: quo amplius quis idiget. Il
la etiam studeas magis cauere: & uincere: que tibi fre
quentius in aliis displicent. Vbiq̄ profectum tuum
capias: ut si bona exempla uideas: uel audias: ad imi
tandum accēdaris. Si quid autem reprehensibile cōfi
deraueris: caue ne idem facias: aut si aliquando fecisti
citius emendare te, studeas. Sicut oculus tuus alios cō
siderat: sic iterum ab aliis notaris. Quam iocundum:
& dulce est uidere feruidos: & deuotos fratres bñ mo
rigeratos: & disciplinatos. Quam triste est: & graue
uidere inordinate ambulantes: qui ea: ad que uocati
sunt: nō exercent. Quam nociuum est negligere uoca
tionis sue propositum: & ad nō cōmissa sensu inclina
re. Memor esto arrepti propositi: et imaginem tibi p
pone crucifixi. Bene uerecundari potes: inspecta uita
iesu christi: quia necdum magis illi te conformare stu
duisset: licet diu in uia dei fuisti. Religiosus: qui se in
tente: et deuote in sāctissima uita: et passione dñi exer
cet: oīa utilia: & necessaria sibi abundanter ibi inueni
et: nec opus est: ut extra iesum aliqd melius querat. O
si iesus crucifixus in cor nrm ueniret: quā cito & suffi
cienter docti essemus. Religiosus feruidus oīa bene
portat: et capit: que illi iubentur. Religiosus negligēs

et tepidus habet tribulationē sup tribulationē: et ex
omni parte patit angustia: q̄a interiori cōsolatione ca
ret: et exteriorem q̄tere prohibetur. Religiosus extra
disciplinā uiuens: graui ruine paret. Qui laxiora que
rit: & remissiora: semp in angustis erit: quia aut unū
aut reliquū sibi displicebit. Quomodo faciunt tam
multi alii religiosi: qui satis arcti sunt sub disciplina
claustrali. Raro exeunt: abstracte uiuunt: pauperime
cōedunt grosse uestiunt: multū laborāt: parū loquūt
diu uigilant: mature surgunt: oratiōes prolongant:
frequentē legunt: & se in omni disciplina custodiūt.
Attende cartusienſes: cisterciensēs: & diuerſe religio
nis monachos: ac moniales: qualiter omni nocte ad
psallendum domino assurgunt. Et ideo turpe est: ut
tu deberes in tam sancto opere pigritare: ubi tanta
multitudo religiosorū incipit deo iubilare. O si nihil
aliud faciendum incumberet: nisi dñm deum nostrum
toto corde: & ore laudare. O si nunq̄ indigeres come
dere: nec bibere: nec dormire: sed semper posses deum
laudare: & solūmodo spūalibus studiis uacare: tunc
multo felicior esses: q̄ modo cum carni ex qualicunq̄
necessitate seruis. Vtinam non essent iste necessitates
sed solummodo spūales anime refectiones: quas heu
satis raro degustamus. Quando homo ad hoc perue
nit: q̄ de nūlla creatura cōsolationē suā querit: tunc
ei deus primo p̄fecte sapere incipit: tunc etiā bene cō
tentus de omni euentu regis erit: tunc nec p̄ magno le
tabit: nec pro modico cōtristabit: sed ponit se integre
& fiducialiter in deo: qui est ei oia in oib: cui nihil
utiq̄ perit: nec morit: sed oia ei uiuunt: & ad nutum
incunctanter deseruiunt. Memento semper finis: &
q̄a perditum non reddit tempus. Sine sollicitudine:
& diligentia

& diligentia nunq̄ acquies uirtutes. Si incipis tepescere: incipies male habere. Si autē dederis te ad feruorē inuenies magnā pacem: & senties leuiorem laborem ppter dei gratiam: & uirtutis amorem. Homo feruidus: & diligens ad oīa est paratus. Maior labor est resistere uitiis: & passionibus: q̄ corporalibus intudare laboribus. Qui paruos non uirat defectus: paulatim labitur ad maiores. Gaudebis semp uespere: & diem expendas fructuose. Vigila super te ipsum: et quicqd de aliis sit: non negligas te ipsum. Tantum proficies quantum si tibi ipsi uim intuleris.

¶ Incipit liber secundus.

¶ De interna conuersatione.

Capitulum. i.

Regnum dei intra uos est: dicit dominus. Cōuerte te ex toto corde tuo ad dominū: & relinq̄ hunc miserum mūdum: & iueniet aīa tua requiem disce exteriora contemnere: & ad interiora te dare: et uidebis regnū dei in te uenire. Est. n. regnum dei pax: et gaudium in spū sancto: qd' non dat impiis. Veniet ad te xp̄s ostendens tibi consolationē suā: si dignā illi ab intus paraueris mansionē. Oīs gloria eius: & decor ab itra est: & ibi cōplacet sibi. Frequens illi uisitatio cū hoīe interno: dulcis fermocinatio: grata cōsolatio: multa pax: familiaritas stupēda nimis. Eya aīa fidelis prepara huic sponso cor tuū: quatenus ad te uenire: & in te habitā dignetur. Sic. n. dicit. Si qs diligis me sermo nem meū seruabit: & ad eum ueniemus: & mansionē

De contemptu

Capitulū

apud eum faciemus. Da ergo christo locum: & ceteris omnibus nega introitum. Cum christum habueris: diues es: & sufficit tibi. Ipse erit prouisor tuus: et fidelis procurator in omnibus: ut nō sit opus tibi in omnibus sperare. Homines enim cito mutantur: & deficiunt uelociter: christus autem manet in eternum: & astat usq; ī finem firmiter. Non est magna fiducia ponenda in homīe fragili: & mortali: etiā si utilis sit: & dilectus: neq; tristitia multa capienda ex hoc: si interdum aduersetur: & contradicat. Qui hodie te cum sunt: cras contrariari possunt: & cōuerso sepe: ut avertunt. Pone totam fiduciam tuā in dño: & sit ipse timor tuus: & amor tuus. Ipse pro te respōdebit: & faciet bene sicut melius fuerit. Non habes hic manentē ciuitatē: & ubicūq; fueris extraneus es: et peregrinus nec requiem aliquando habebis: nisi xpo intime fueris unitus. Quid hic circumspecis: cū iste non sit locus tue requisitionis. In celestibus debet esse habitatio tua & sicut in transitu cūcta terrena sunt aspicienda: transseunt omnia: et tu cum eis pariter. Vide: ut non inhereas: ne capiaris: & pereas. Apud altissimum sit cogitatio tua: et deprecatio tua ad christum sine intermissione dirigatur. Si nescis alta speculari: & celestia: requiesce in passione christi: et in sacris uulneribus eius libenter habita. Si enim ad uulnera: & preciola stigmata iesu deuote confugis: magnam in tribulatione conformationem senties: nec multum curabis heminum despectiōes: faciliterq; uerba detrahentium perferes. Christus fuit etiā in mūdo ab hominibus despectus: & in maxima necessitate a notis: & amicis inter opprobria derelictus christus pati uoluit & despicī: & tu audes de aliquo conqueri: christus habuit aduersarios

aduersarios: & oblocutores: & tu uis omnes habere
amicos: & benefactores. Vnde coronabitur patien-
tia tua: si nil aduersitatis occurrerit. Si nihil contra-
rium uis pati: quomodo eris amicus christi. Sustine
te cum christo: & pro christo: si uis regnare cum chri-
sto. Si semel perfecte introisses interiora iesu: & mo-
dicū de ardente eius amore sapuisses tūc de pprio cō-
modo: uel incōmodo nihil curares: sed magis d' opp-
robrio illato gauderes: quia amor iesu facit hoīem seip-
sum contempere. A maior iesu: & uerus: internus &
liber ab affectionibus inordinatis potest se ad deum
libere conuertere: & eleuare se supra seipsum in spiri-
tu: ac fruiue quiescere. Cui sapiunt omnia prout
sunt: non ut dicuntur: aut estimantur: hic uere sapi-
ens: & doctus magis a deo q̄ ab hominibus. Qui ab
intra scit ambulare: & modicum res ab extra ponde-
rare: non requirit loca: nec tempora expectat ad ha-
benda deuota exercitia. Homo internus cito se recol-
legit: quia nunq̄ se totum ad exteriora effundit. Non
illi obest labor exterior: aut occupatio ad tempus ne-
cessaria: sed sicut res eueniunt: sic se illis accōmodat.
Qui intus bene dispositus est: & ordinatus: non cu-
rat mirabiles: & peruersos hominum gestus. Tantū
homo impeditur: & distrahitur: quantum sibi res at-
trahit. Si recte tibi esset: & bene purgatus esses: om-
nia tibi in bonum cederent: & pfectum. Ideo multa
tibi duplicent: & sepe conturbant: quia ad hoc non
es tibi ipsi perfecte mortuus: nec segregatus ab om-
nibus terrenis. Nihil sic maculat: & implicat cor ho-
minis: sicut impurus amor in creaturis. Si renuis con-
solari exterius: poteris speculari celestia: & frequen-
ter interius iubilare.

C De humili submissiōe sub prelati regimine. C. ii.

Non magnipendas quis pro te : uel cōtra te sit : sed hoc age : & cura : ut deus tecū sit in omni re : quam facis . Habeas cōscientiam bonam : & deus bene te defensabit . Quem enim adiuuare uoluerit : nullus pueritas nocere poterit . Si tu scis tacere : & pati : uidebis pculdubio dñi auxiliū . Iple nouit tempus : & modum liberandi te : & ideo debes te illi resignare . Dei est adiuuare : & ab omni ofusione liberare . Sepe ualde prodest ad maiorem humilitatē conseruandā q̄ defectus nostros alii sciunt : & redarguūt . Quando hō p defectibus suis se humiliat : tūc facilius alios placat : et leuiter satisfacit sibi irascētibus . Humilem deus ptegit : & liberat : humilem diligit : & consolāt : humili homini se inclinat : humili largitur gratiam magnā : et post suam depreffionem leuat ad gloriam : humili sua secreta reuelat : & ad se dulciter trahit : & inuitat . Humilis accepta : cōtumelia : & confusio : nec satis bene ē in pace : gaflat in deo : et nō in mūdo . Non reputes : te aliqd pro fecisse : nisi omnibus inferiorem te esse sentias .

C De bono & pacifico homine .

Cap. iiii.

None te primo in pace : & tunc alios poteris pacificare . Homo pacificus plus pdest q̄ bene doctus . Homo passionatus etiam bonum in malum trahit : & facilius malum credit . Bōus : & pacificus homo omnia ad bonū conuertit . Qui bene in pace est : de nullo suspicat : qui autē male contentus est : & cōmotus uariis suspicionibus agitāt : neciple quiescit : nec alios quiescere permittit . Dicit sepe : quod non dicere deberet : & omittit : quod sepe sibi magis facere expe-

diret

C.ii.
tra te
sit in
ntiam
Quem
ere po
io dñi
ndi te:
: & ab
d maio
ros alii
us suis
atiffa
berat:
e incli
am de
a reue
s accep
ace: ga
qd pro

ap.iii.
s pote
s pdest
etiam
ter ma
no om
e nullo
tus ua
calios
ere de
expe
diret

diret. Considerat: qd alii facere tenentur: & negligit
quod ipse facere tenetur. Habe ergo primum zelū tuū
per temeripsum: tunc zelare poteris etiam iuste proxi
mum tuum. Tu benefacta tua: scis excusare: & tolera
re: & aliorum nō uis recipere excusationes. Iustus es
set: ut te accusares: & fratrem tuū excusares. Si poro
tari uis: porta & alium. Vide quam longe es adhuc a
uera charitate: & humilitate: que nulli nouit indigna
ri: uel irasci: nisi tantum sibi ipsi. Non est magnum cur
bonis & mansuetis cōuersari: hoc enim omnibus natu
raliter placet: & unusquisq; libenter pacem habet:
& secum lentientes magis diligit. Sed cum duris: aut
perueris: & indisciplinatis: aut nobis contrariātibus
pacifice posse uiuere: magna gratia est: & laudabile ni
mis uirileq; factū. Sed sunt: qui seipsos in pace tenent
& cum aliis etiam pacem habent. Et sunt: qui nec pa
cem habent: nec alios in pace dimittunt. Alii sunt gra
ues: sed sibi sunt grauiores. Et sunt: qui seipsos in pa
ce retinent: & ad pacem alios reducere student: & ta
men tota pax nostra in hac misera uita potius in hūili
sufferentia ponenda est: q̄ in non sentiendo contraria.
Qui melius scit pati: pacem tenebit maiorem. Iste est
uictor sui: & dñs mundi: amicus christi: & heres celi.

De pura mente: & simplici intentione.

Cap.iiii.

Vabus homo subleuat a terrēis: simplicita
te s. & puritate. Simplicitas debet esse i inten
tione: puritas in affectiōe. Simplicitas itē dicit
dū: puritas apprehēdit: & gustat. Nulla bo
na actio te impediet: si liber itus ab oī inordiato affectu
fueris. Si nihil aliud q̄ dei bñplacitum: & proximi uti
litate itendis: & q̄ris: inerna libertate frueris. Si rectū

cor tuum esset: tūc omnis creatura speculum uite: & liber sancte doctrine esset. Non est creatura tam parua: & uilis: que bonitatem dei non representet. Si tu esses intus bonus: & purus: tunc omnia sine impedimēto uideres: & caperes bene. Cor purum penetrat celum: & infernū. Qualis unusquisque intus est: taliter iudicat exterius. Si est gaudium in mundo hoc utique possidet puri cordis homo. Et si est alicubi tribulatio & angustia: hoc melius nouit mala cōscientia. Sicut ferrum missum in ignem amittit rubiginem: & totū cedens efficitur: sic homo ad deum se integre conuertens a torpore exuitur: & in nouum hominem transmutatur. Quando homo incipit tepescere: tunc paruum metuit laborem: & libēter externam accipit cōsolationem. Sed quando perfectē incipit se uincere: & uiriliter in uia dei ambulare: tunc minus ea reputat: que sibi prius graua esse sentiebat.

De propria consideratione.

Cap. v.

Non possumus nobis ipsis nimis credere: quia sepe nobis gratia deest: et sensus modicum lumen est in nobis: & hoc cito per negligentiam amittimus. Sepe etiam non aduertimus quod tam ceci intus sumus. Sepe male agimus: & prius excusamus: & passione interdum mouemur: et celum putamus. Parua in aliis reprehendimus: et nostra maiora pertransimus: satis cito sentimus: & ponderamus: quod ab aliis sustinemus: sed quātum alii a nobis sustinēt: non aduertimus. Qui bene: & recte sua ponderaret: non esset: quod de alio grauitus iudicaret. Internus homo suspensus curam omnibus curis antepōit: & qui sibi ipsi diligēter intēdit: facilius de aliis tacet. Nunquā eris internus: & deuotus: nisi de

alienis

alienis silueris: & ad teipſū ſpūaliter respexeris. Si tibi: et deo totaliter itendis: modicū te mouebit: qđ foris p̄cipis. Vbi es: qñ tibiipſi preſens nō es: qñ oīa percurrīſi: qđ te neglecto p̄fecīſi. Si debes habere pacē et unione uerā: opz: qđ totū adhuc poſtponas: et te ſolum pre oculis habeas. Multū p̄inde p̄ficiēs: ſi te ſeria tum ab oī tpali cura cōſerues. Valde deficiēs: ſi aliqd tpale reputaueris. Nil altum: nil magnū: nil gratum: nil acceptum tibi ſit: niſi pure deus: aut deo ſit. Totū uanum eſtima quicqd conſolationis occurrit de ali qua creatura: amans deo anima ſub deo deſpicit unſuerſa. Solus deus eternus: & immenſus: implens omnia: ſolatiū eſt anime: et uera cordis leticia.

C De leticia bone conſcientie.

Cap. vi.

Gloria boni hoīs teſtimoniū bone cōſcie eſt. Habe bonā cōſciam: & ſuphabebis leticiā. Bona cōſcia ualde multa pōt portare: & ualde leta: & iter aduerſa. Mala cōſcia ſemp timida eſt: & ingeta. Suauiter regeſces: ſi te cor tuū n̄ reprehēderit. Noli letari: ni ſi cū benefeceris. Mali nunq̄ habēt uerā leticiā: nec internā ſentiunt pacē: qā nō eſt pax impiis dicit dñs. Et ſi dixerint: in pace ſumus: nō uenient ſup nos mala: et quis nocere audebit. Nec credas eis: quoniā repēte exurget ira dei: & in nihilū redigent̄ actus eorū: & cogitationes eorū pibunt. Gloriarī in tribulatione nō eſt graue amāti: ſic enim gloria eſt in cruce dñi gloriarī. Breuis gloria: que ab oībus dat̄: & accipitur. Mundi gloriā ſemp cōitať trīſtitia. Bonorū glā in cōſcientiis eorū: & non in ore hoīum. Iuſtorū leticia de deo: & in deo eſt: & gaudium eorū de ueritate. Qui uerā: & eternam gloriā deſiderat: tpalem nō curat. Et q̄ tpalem q̄

Ioan. gerſon. D

rit gloriam: aut nō ex anīo cōtemnit: minus amare cō
nincitur celestē. Magnā hēt cordis trāq̄litate q̄ nec lau
des curat: nec uituperia. Facile erit cōtentus: & pacē
cuius cōscientia munda est. Nō es sanctior: si lauderis:
nec uilior si uitupereris. Quod es: hoc es: nec maior
dici uales: q̄ deo teste sis. Si attendis quid apud te sis
intus: non curabis: quid de te loquantur homines fo
ris. Homo uidet in facie: deus autem in corde. Homo
cōsiderat actus: deus pensat intenciones. Bene semp
agere: & modicum de se tenere: humilis anime indicij
um est. Nolle cōsolari ab aliqua creatura: magne puri
tatis: & iterne fiducie indicium est. Qui nullum extrin
secus pro se testimoniū querit: liquet quod se deo tota
liter cōmisit. Nō enim qui seipsum cōmendat: ille pro
batus est: ait beatus paulus: sed quem deus commen
dat. Ambulare cum deo intus: nec aliqua affectione
teneri foris: status est interni hominis.

C De amore iesu super omnia.

Cap. vii.

Eatus qui itelligit: quid sit amare iesum: &
cōtemnere seipsum ppter iesum. Oportet dē
lectū pro dilecto relinquere: q̄a iesus uult so
lus sup oīa amari. Dilectio creature fallax:
& instabilis: dilectio iesu fidelis: & pseuerabilis. Q̄ ut
adheret creature: cadet cū labili: q̄ amplectit̄ iesum fir
mabit̄ i eū. Illū dilige: & amicū tene: tibi q̄ oībus rece
dētibus te nō derelinquet: nec patiet̄ i sine p̄ire. Ab oī
bus oportet te aliq̄n separari: siue uelis: siue nolis. Te
neas te apud iesum uiuens & moriens: & illius fideli
tati te cōmitte: qui omnibus deficientibus solus pōt
te iuuare. Dilectus tuus talis est nature: ut alienū nō
uelit admittere: sed solus uult cor tuum haberet: tan
quam rex in proprio throno sedere. Si scires te bene
ab omni

ab omni creatura euacuare: iesus deberet libenter tecum habere. Pone totum perditū inuenies: quicquid extra iesum in hoibus posueris. Non cōfidas: nec imitaris super calamum hētolum: quia oīs caro fenū: & oīs gloria eius: ut flos feni cadet. Cito decipieris: si ad externā hoīum apparentiā tantū aspexeris. Si, n. tuum in aliis queris solatiū: & lucrum: senties sepe detrimentum. Si queris in oībus iesum inuenies utiq; iesum. Si aut queris teipsum: inuenies etiā teipsum sed ad tuam perniciē. Plus, n. homo nocuior sibi: si iesum non querit: q̃ totus mundus: & omnes sui aduersarii.

¶ De familiari amicitia iesu.

Cap. viii.

Quando iesus adest totū bonū est: nec quicquid difficile uidet. Q. n̄ uero iesus nō adest totū dux est. Q. n̄ iesus intus nō loquit: solatio uilis est. Si aut iesus unū uerbū loquit tātū magna cōsolatio sentit. Nōne maria magdalena statim surrexit de loco: i quo fleuit: q̃n martha illi dixit magister adest. et uocat te. Felix hora: q̃n iesus uocat de lachrymis ad gaudiū spūs. Quā aridus: & durus es sine iesu. Quā insipiens: & uanus: si cupis aliquid extra iesum. Nōne hoc est maius dānum: q̃ si totum pderes mundū. Quid potest mūdus cōferre sine iesu esse sine iesu grauis est infernus: & esse cum iesu dulcis paradīsus. Si fuerit tecum iesus: nullus poterit nocere inimicus. Qui inuenit iesum: inuenit thesaurum bonū: immo bonum super omne bōum. Et qui pdit iesum: perdit nimis multum: & plusq̃ totum mundū. Pauperrimus est: qui uiuit sine iesu. Ditissimus: qui bene est cum iesu. Magna ars est scire conuersari cum iesu: & scire iesum tenere magna prudentia. Esto humilis: & pacificus: & erit tecum iesus. Si deuotus

Ioan. gerson D ii

quietus: & permanebit tecum iesus. Potes cito fugare iesum: & gratiam eius perdere: si uolueris ad exteriora declinare. Et si illum effugaueris: & perdidideris: ad quem tunc fugies: & quem tunc queres amicū. Si ne amico non potes diu uiuere & si iesus nō fuerit tibi pre omnibus amicus: eris nimis tristis: & desolatus. Fatue igitur agis: si in aliquo altero cōfidis: & letaris. Eligendum est magis totum mundum hēre cōtrariū: q̄ iesum offensum. Ex omnibus ergo charius sit iesus dilectus specialis. Diligātur omnes ppter iesuz: iesus autem propter seipluz. Solus iesus xp̄s singulariter ē amandus: qui solus bonus: & fidelis inuenit̄ pre omnibus amicis. Propter ipsum: & in ipso: tā amici q̄ inimici tibi sint chari: & pro omnibus exorandus est: ut oēs ipsum cognoscant: & diligāt. Nunq̄ cupias singulariter laudari: & amari: quia hoc solius dei est: qui si millem sibi non habet. Nec uelis: q̄ aliquis i corde suo tecum occupet: neq; tu cū alicuius occuperis amore: sed sit iesus in te: & in omni bono homīe. Esto purus & liber ab intus sine alicuius creature implicamento. Oportet te esse nuduz: & purum cor ad iesum gerere si uis uacare: & uidere: q̄ suauis est dñs. Et reuera ad hoc non peruenies: nisi gratia eius fueris preuētus: & intratus: ut omnibus euacuatis & licentiatis solus cū solo uniaris. Quando enim gratia dei uenit ad hominem tunc potens fit ad omnia: & q̄n recedit tūc paup & infirmus erit: & quasi tantum ad flagella relictus. In his nō debet deici: nec desperare: sed ad uolūtate dei equanimiter stare: & cuncta supuenientia tibi ad laudē iesu xp̄i ppeti: q̄a post hyemē sequit̄ estas: post noctā redit dies: & post tēpestatem serenitas magna.

¶ De carentia omnis solatii.

Cap. ix.

Non

On est graue humanū cōtēnere solatiū:
cū adest diuinum. Magnū est: & ualde
magnū tā hūāo q̄ diuio posse carē solatio
& p̄ honoī dī libēt exiliū cordi suel
le sustinere: & in nullo seipsū querere: nec
ad p̄priū meritū respicē. Quid magni es si hilaris sis
& deuotus adueniēte gratia optabilis cūctis hec ho
ra. Satis suauiter equitate: quē gratia dei portat. Et
qd mirū: si onus nō sentit: q̄ portat ab ipotēte: & du
cit a sūmo ductore. Libēt habem⁹ aliqd p̄ solatio: &
difficulter homo exiit a se ipso. Vicit sanctus martyr
laurentius seculum cum suo sacerdote: quia oē qd in
mundo delectabile uidebatur despexit: & dei summi
sacerdotē sextū: quem maxie diligebat: p̄ amore xpī
etiam a se tolli clemēter ferebat. A more igit̄ creatoris
amorē hoīs superauit: & p̄ humano solatio diuinum
beneplacitum magis elegit. Ita & tu aliquem necessa
rium: & dilectum amicum p̄ amore dei discere relinqui
re. Nec grauit̄ feras: cum ab amico derelictus fue
ris: sciens quoniam oportet nos omnes tandem ab
inui cem separari. Multum: & diu oportet hominem
in seipso certare: antequam discat seipsum plene supa
re: & totum affectum suum plene i deū trahere. Quā
do homo stat super seipso: facile labit ad consolationes
humanas. Sed uerus christi amator: & studiosus se
ctator uirtutum: non cadit super illas consolationes
nec querit tales sensibiles dulcedines: sed magis for
tes exercitationes: & pro christo duos sustinere labo
res. Cum igitur spiritalis consolatio a deo dat̄ cum
gratiarum actione accipe eam: sed dei munus itellige
esse non tuum meritum: & noli extolli. Noli nimium
gaudere: nec inaniter presumere: sed esto magis hūi⁹

Mor ex dono: cautiōr quoq; : & timorator in cunctis
actibus tuis: qm̄ trāſibit hora illa: & ſequē tentatio
Cum ablata fuerit cōſolatio: non ſtatim deſperes: ſed
cum humilitate: & patientia expecta celeſtē uīſitatio
nem: quia potens eſt deus ampliorem tibi redonare
gratiam: & cōſolationem. Iſtud nō eſt nouū: nec aliē
nam uitam dei expertis: quia in magnis ſanctis: & in
antiquis prophetis fuit talis ſepe alternationis mo
dus. Vnde quidam preſente iam gratia dicebat. Ego
dixi in abundantia mea non mouebor in eternū. Ab
ſente autem gratia: quid in ſe fuerit expertus adiun
git dicens. Aduertīſti faciem tuam a me: & factus
ſum cōturbatus. Inter hec tñ nequaquā deſperat ſed in
ſtātius dñm rogat: & dicit. Ad te dñe clamabo: & ad
deum meū deprecabor. Deniq; oſonis ſue fructum re
portat: & ſe exauditum teſtat dicens. Audiuit domi
nus: & miſertus eſt mei: domus factus eſt adiutor me
us. Sed in quo. Conuertīſti inquit planctum meum
in gaudium mihi: & circumdediſti me leticia. Et ſi ſic
actum eſt cum magnis ſctis: non eſt deſperādū nobis
infirmis: & pauperibus: ſi iterdū in frigiditate: & iter
duz in feruore ſumus qm̄ ſpiritus uenit: & recedit ſm̄
ſue uoluntatis bñplacitum. Vnde btūs iob ait. Vi
ſitas enim diluculo: & ſubito p̄bas illum. Sup̄ quid
igī ſupare poſſū: aut in quo cōſidere debeo: niſi in ſo
la magna miſericordia dei: & in ſola ſpe gratie celeſtis
Siue enim adſint hoīes boni: ſiue deuoti fratres: &
amici fideles: ſiue libri ſancti: uel tractatus pulchri: ſi
ue dulcis cantus: & hymni: oīa hec modicuz iuuāt: &
modicuz ſapiūt: qm̄ deſertus ſūma gratia: & in pp̄ria
paupertate relictus. Tunc non eſt melius remedium q̄
patientia: & abnegatio mei in uolūtate dei. Nunq̄ in
ueni

ueni aliquem religiosū: qui non habuerit interdū grē subtractionem: aut non senserit feruoris diminutionem. Nullus sanctus fuit unq̄ tam alte raptus: & illuminatus: qui prius: uel postea non fuit tentatus. Non enim dignus alta dei contemplatiōe: qui p̄ deo non est exercitatus aliqua tribulatione. Solet enim sequentis cōsolationis tentatio precedēs esse signum. Nam tentationibus probatis celestis promittit cōsolatio. Qui uicerit inquit: dabo ei edere de ligno uite. Datur etiā cōsolatio diuina: ut homo fortior sit ad sustinēdū aduersa. Sequitur etiam tētatio: ne se euēlet de bono. Non dormit diabolus: nec caro adhuc mortua est: ideo non cesses preparare te ad certamen quia a dextris: & a sinistris sūt hostes: q̄ nunq̄ q̄escūt.

De gratitudine pro gratia dei.

Cap. x.

Quid queris quietē: cum natus sis ad laborē. Pone te ad patiētiam magis: q̄ ad cōsolationem: & ad crucē portādā magis q̄ ad leticiā. Quis. n. seculariū nō libēter cōsolationē: & leticiā spirituale accipet: si se p̄obtinere possit. Excedūt enim sp̄iales cōsolationes oēs mūdi delitias: & carnis uoluptates. Nam omnes delitie mūdane: aut turpes sunt: aut uane. Spirituales uero delitie sole iocū de: & hōeste ex uirtutibus progerite: & a deo puris īfule mentibus. Sed istis diuinis cōsolatiōibus: nemo semper pro suo affectu frui ualet: q̄a tēpus tētatiōis n̄ diu cessat. Multuz cōtrariat̄ superne uisitatiōi falsa libertas ai: & magna cōfidētia sui. Deus bñfacit cōsolatiōis grām dando: sed hō male agit: non totū deo cū gr̄arum actione retribuēdo. Et iō nō possunt ī nobis dona grē fluere: quia ingrati sumus auctori: nec totuz refundimus fontali origini. Semper enī debet grā di

Ioan. gerson. D iii

gno gratias referēt: auferēt ab elato: quod dari solet humili. Nolo cōsolationem: que mihi aufert compunctionē: nec affecto cōtemplationē: q̄ ducit in elationē. Nō enī omne altū sc̄tū: nec oē desiderū purū: nec oē dulce bonū: nec oē charū gratū deo. Libēter accepto grām: un̄ hūilior & timorator iuēiar: atq; ad reliquē dum me paratior fiat. Doctus dono gratie & erudit⁹ subtractionis uerbere nō sibi audebit quicq; boni atq; tribuere: sed potius se paupem: & nudū cōfitebit. Da deo quicqd dei est: & tibi ascribe: qđ tuum est: hoc est deo grās pro grā tribue: tibi autem soli culpam: & dignam penā pro culpa deberi sentias. Pone te semp ad infimū: & dabitur tibi: summū non stat sine infimo. Summi sancti apud deum: minimi sunt apud se: & quanto gloriosiores: tanto in se humiliores pleni uertate: & gloria celesti nō uane glorie cupidi. In deo fundati & cōfirmati nullo modo nō possunt esse elati: & qui deo totum ascribunt: qcquid boni acceperūt: gloriam abinuicem nō querunt: sed gloriam: que a solo deo est uolūt: & deum in se: & in omnibus sanctis laudari super oīa cupiunt: & semp in idipsum tendunt. Eris igitur gratus in minimo: & eris dign⁹ maiora accipere. Sit tibi minimum: etiam pro maximo: & magis cōtemptibile pro speciali dono. Si dignitas datoris inspicitur: nullū datum paruū: aut munus uile uidebitur. Nō enim paruū est: quod a summo deo dōatur: etiam si penas: & uerbera donauerit: gratū esse debet: qā semp pro salute nostra facit: quicqd nobis ad uenire pmittit. Qui gratiam dei retinere desiderat: sit gratus pro gratia dei data: patiens pro sublata: oret ut redeat: cautus sit: & humilis: ne amittat.

¶ De paucitate amatorum crucis iesu.

Cap. xi.
Habet

A bet iesus nŕc multos amatores regni sui
celestis: sed paucos baiulatores sue crucis.
Habet multos desideratores cōsolatiōis: sꝫ
paucos tribulatiōis plures iuenit socios mē
se: sed paucos abstinentie. Oēs uolūt cū xꝑo gaudere:
sed pauci uolūt pro ipso aliqd sustinere. Multi sequunt
iesum usqꝫ ad fractionē panis: sed pauci ad bibendū
calicē passiōis: multi miracula eius uenerant: sed pau
ci ignominia crucis sequunt. Multi iesum diligūt: q̃
diu aduersa nō cōtingunt. Multi illū laudant: & bñs
dicunt: q̃ diu cōsolationes aliq̃s ab ipso recipiūt. Si aut
se iesus absconderet: & modicū eos reliqueret: aut in
querimoniā: aut in deiectionē nimia cadūt. Qui aut
iesum pp iesum: & nō ppter suā aliquā cōsolationem
ppriam diligūt: ipsum in tribulatiōe: & in angustia
cordis: sicut in sūma cōsolatione bñdicunt. Et si nunq̃
eis cōsolationē dare uellet: ipsum tñ semp laudarent:
& semp grās agere uellent. O quantū pōt amor iesu
purus: nullo pprio comodo: uel amore pmixtus. Non
ne oēs mercenarii sunt dicēdi: qui cōsolationes semper
querūt. Nōne amatores sui magis q̃ xꝑi pbantur: qui
sua cōmoda: uel lucra sēp meditant. Vel iuenietur ta
lis: qui uelit deo seruire gratis. Raro iuenit tā spūalis
aliq̃s q̃ oībus sit nudatus. Nā uerū spū pauperem: et
ab oī creatura nudū: qs iueniet. Procul: & de ultimis
finibus precii eius. Si dederit hō oēm substantiā suā:
adhuc nihil est: & si fecerit penitentiā magnā: adhuc
exiguū est: & si apprehenderit oēm scientiā: adhuc lō
ge est: & si habuerit uirtutē magnā: & deuotionē ni
mis ardentē: adhuc multū sibi deest: unū. s. qđ sibi sū
me necessariū est. Quid illud. Vt oībus relictis se reli
quat: & a se totaliter exeat: nihilqꝫ de priuato āore re

tineat. Cū oīa fecerit: q̄ facienda nouerit: nihil fecisse
fentiat. Nō grāde pōderet: q̄ grādu estimari possit: 12
in ueritatē seruū inutile se pñciat: sicut ueritas ait:
cū feceris oīa: q̄ precepta uobis sunt: adhuc dicite: ga
serui inutiles sumus. Tūc uero paup: & nudus spū eē
potent: & cū ppheta dicere. Quia unicus: & paup sū
ego. Nemo isto ditior: nēo tñ liberior: nēo potērior il
lo: qui scit sese: & oīa relinq̄re: & ad īmum se ponere.

De regia uia sancte crucis.

Cap. xii.

Vrus hic multis tñ sermo. Abnegat temet
ipsum: tolle crucē tuā: & sequere iesū. Sed
multo durius erit audire illud extremū uer
bū. Discedite a me maledicti ī ignē eternū.
Qui n. modo libēter adiūt: & sequunt uerbū crucis:
tūc nō timebūt ab auditiōe mala cōne damnationis.
Hoc signū crucis erit in celo: cū dñs ad iudicādū uene
rit. Tūc oēs serui crucis: q̄ se crucifixo cōformauerunt
in uita ad xpm accedent iudicem cū magna fiducia.
Quid igit times tollere crucē: p quā itur ad regnū. In
cruce salus: in cruce uita: in cruce pfectio ab hostibus
in cruce ifusio supne suauitatis: ī cruce robur mentis:
in cruce gaudiū spiritus: in cruce uirtus sūma: in cruce
pfectio scititatis. Nō est salus anie: nec spes cōne uite:
nisi ī cruce. Tolle ergo crucē: & seq̄re iesum: & ibis in
uitā eternā. Precessit ille baiulans sibi crucē: & mortu
us est pro te in cruce: ut tu etiā portes crucem: & mori
affectes in cruce: q̄ si cū mortuus fueris: etiā cum illo
pariter uiues: & si socius fueris pene soci^{us} eris: & glie
Ecce in cruce totū cōstat: & in moriēdo totū iacet: &
nō ē alia uita ad uitā: & ad uerā internā pacē: nisi uia
scē crucis: & quotidiāne mortificationis. Ambu
la ubi uis q̄re quodcūq̄ uolueris: & nō iuenies altiorē

uiā supra: nec securiorē uiā: ifra: nisi uiā sancte crucis.
Disponere: & ordia oia fm tuū uelle: & uidere: & nō in
uenies nisi semp aliqd pati debere: aut spōte: aut iulte
& ita crucē sp iuenies. Aut. n. i corpore dolorē senties
aut in ania spūs tribulationē. sustinebis. Interdū a dō
reliqueris: interdū a pximo exercitaberis: & qđ ampli
us ē sepe tibi metipsi grauis eris nec tñ aliquo remedio
uel solatio liberari: seu alleuari poteris: sed donec de
us uoluerit: oportet qđ sustineas. Vult enī deus: ut trī
bulationem sine cōsolatione discas pati: & ut ille to
taliter te subiicias: & humilior ex tribulatiōe fias. Ne
mo ita cordialiter sentit passiōē christi: sicut is: cui cō
tingerit similia pati. Crux igitur sup parata est: et ubi
cunq; te expectat. Nō potes effugere ubicunq; cucurre
reris: qđ ubicunq; ueneris: te ipsum tecū portas: & semp
teipsū iuenies. Cōuerte te supra: ouerte te ifra: ouerte
te extra: & ifra & in his oibus iuenies crucē: & necesse
ē te ubicunq; tenere patiētia: si iternā uis habere pacem:
& ppetuā pmereri coronā. Si libēter crucē portas por
tabit te: & deducet te ad desideratū finem ubi. s. finis
patiendi erit: quis hic non erit. Si inuite: portas onus
tibi facis: & te ipsum magis grauas: & tñ oporteat: ut
sustineas. Si abiicis unā crucem: aliam proculdubio
inuenies: & forsitan grauiorem: credis tu euadere: qđ
nullus mortalī potuit. Quis sanctorū in mundo sine
cruce: & tribulatiōe fuit. Nec enī dñs noster iesus xp̄s
una hora sine dolore passiōis fuit: qđ diu uixit. Opor
tebat at christū pati: & resurgere a mortuis: & ita itra
re in glām suā. Et quomodo tu aliā uiā queris qđ hāc
regiam uiā: que est uia sancte crucis. Tota uita christi
si crux fuit: & martyrium: & tu tibi queris requiem:
& gaudium. Erras erras: si aliud queris: quam pati

tribulationes: quia tota ista uita mortalis plena miseriis: & circūsignata crucibus. Et quanto altius quis in spiritu p̄fecerit: tanto grauiore cruce sepe inueniet: quia exilii sui pena magis ex amore crescit. Sed tñ iste sic multiplicit̄ afflictu nō est sine leuamine cōsolationis: quia fructū magnū sibi sentit accrescere ex sufferētia sue crucis. Nam dū sp̄te illi se subiicit omne onus tribulatiōis in fiduciam diuine cōsolationis conuertit̄. Et quāto caro magis per tribulationē attritur: tāto amplius spiritus per internā consolationē roborat̄. Et nōnunq̄ intantum confortat̄ ex affectu tribulatiōis: & aduersitatis ob amorē: & cōformitatem crucis christi: ut non sine dolore: & tribulatione esse uellet: quoniā tanto se acceptiorē deo credit: quāto plura: & grauiora pro eo p̄ferre poterit. Non est illud uirtus hoīs sed gratia xp̄i: que tanta pōt: & agit in carne fragili: ut qd̄ naturaliter semp abhorret: & fugit: hoc seruire sp̄s aggrediat̄: & diligat. Non est secundū hoīem crucem portare: crucē amare: corpus castigat̄: & seruituti subiicere: honores fugere otumeliam libēter sustinere: seipsum despiciere: & despici optare: aduersa queq; cū damnis perpeti: et nihil prosperitatis ī hoc mūdo desiderare. Si ad te ipsum respicis nihil huiusmodi ex te poteris: sed si in dño cōfidis dabit̄ tibi fortitudo de celo: & subiiciet̄ ditioni tue mūdus: & caro. Sed nec inimicū diabolu timebis: si fueris fide armatus: & iesu cruce signatus. Pone ergo te sicut fidelis: & bōus seruus xp̄i ad portandā uiriliter crucem dñi tui p̄ te ex amore crucifixi. Prepara te ad tolerāda multa aduersa: & uaria icomoda in hac misera uita: q̄a sic tecū erit ubicūq; fueris: & sic reuera eū inuenies: ubicūq; latueris. Oportet te ita esse: & non

est remediū euadendi a tribulatiōe maloy: & dolore
q̄ ut te patiaris. Calicē dñi affectāter bibe: si amicus
eius esse: & partem cū eo hēre desideras. Cōsolatiōes
deo comitte faciat ipse cū talibus sicut sibi magis pla
cuerit. Tu uero pone te ad sustinendū tribulatiōes:
& reputa eas maximas cōsolatiōes: q̄a n̄ sūt cōdigne
passiōes huius tēporis ad futurā gloriā q̄ reuelabit in
nobis pmerēdam: etiā si solus esses: posses sustinere.
Q̄ n̄ ad hoc ueneris: q̄ tribulatio tibi dulcis est: & sa
pit p xpo: tunc bene tecū eē estima: q̄a iuenisti paradi
sum in terra. Quādiu pati tibi graue est: & fugeſ que
ris: tā diu male hēbis: & sequet te ubiq̄ fuga tribula
tiōis. Si ponis te ad qđ esse debes: uidelicet ad patiē
dū: & moriendū: fiet cito melius: & pacē iuenies. Eti
am: & si raptus fueris i terrā celū cū paulo: nō es pp
terea securatus de nullo otrario sustinēdo. Ego inqt
iesus ostēdā illi: quāta oporteat eū pro noīe meo pa
ti. Pati ergo tibi remāet iesum diligere: & ppetue illi
fuiſe placet. Vtinā dignus esses p noīe iesu aliqd pa
ti: q̄ magna gloria remāeret tibi: q̄ta exultatio oībus
sanctis dei: quāta edificatio esset pximi. Nam patiē
tiam esset recomēdāt: quāuis pauci: tamē pati uelint
Merito deberes libēter modicū pati pro xpo: cū mul
ti grauiora patiūt pro mūdo. Scias p certo: q̄a mori
entē te oportet ducere uitā: & quāto plus quisq̄ sibi
moriſ: tāto deo magis uiuere incipit. Nemo aptus est
ad cōprēdendū celestia: nisi se submiserit ad portādū
pro xpo aduersa. Nihil deo acceptius: nihil tibi salu
brius in mūdo isto: q̄ libēter pati pro xpo. Et si eligē
dum tibi esset: magis optare deberes p xpo aduersa
pati: q̄ multis cōsolationibus recreari: q̄a xpo similor
esses: & oībus sanctis eius magis cōformior. Non, n.

stat meritū nostrū: & pfectus status nostri in multis
suauitatibus: & cōsolatiōibus: sed potius in magnis
grauitatibus: & tribulatiōibus pferendis. Si qdē ali
qd melius: & utilius saluti hoīum q̄ pati fuisset: xps
utiq; uerbo: & exēplo ostēdisset. Nā: & sequētes se di
scipulos: oēs q; eū sequi cupiētes māifeste ad crucē por
tandā hortat: et dicit, Sigs vult uenire post me: abne
get semetipsuz: & tollat crucē suā: & sequat me. Om
nibus ergo plectis: et seruatis: sit ista finalis cōclusio.
Quoniam p multas tribulatiōes oportet nos intrare
in regnum dei.

Incipit liber tertius.

¶ De interna xpī locutiōe ad aīam fidelē. Cap. I.

Vdīam quid loquat in me dñs de
us. Beata aīa: que dñm in se loquē
tem audit: et de ore eius uerbū cō
solatiōis accipit. Beate aures: q̄ ue
nas diuini fursurii aspiciūt et de mū
di hui⁹ fursuratiōibus nihil aduer
tunt. Beate plane aures: que nō uo
cē foris lonantē: sed iterius auscultāt ueritatē loquen
tē: & docentē. Beati oculi: qui exterioribus clausi: in
terioribus aūt sunt intenti. Beati: q; interna penetrāt
et ad capiēda archana celestia magis ad magis p quo
tidiana exercitia se studēt preparare. Beata: q; de o ua
care geshūt: & ab omni ipedinēto seculi se excutiūt.
Aīaduerte hec o aīa mea: & claude sensualitatis tue
ostia: ut possis in te audire qd loquat dñs deus in te.
Hec dicit dilectus tuus. Salus tua ego sum: pax tua:
& uita tua. Sciua te apud me: & pacē inuēies. Dimit
te omnia

te oia trāsitōria: & quere eterna. Quid sūt oia tpalia
nisi seductōria. Et qd iurant oēs creature: si fueris a
creatore deserta. Omnibus abdicatis: creatori tuo re
redde placidam ac fidelem: ut ueram ualeas apprehē
dere beatitudinem.

¶ Q d' ueritas itus loquit sine strepitu ūbōg. C. ii.

I Loquere dñe: q̄a audit seruus tu⁹. Seruus tu
us ego sum: da mihi intellectū: ut sciam testi
monia tua. Inclina cor meū in uerba oris tui
fluat ut ros eloquiū tuum. Dicebant olim fi
lii israel ad moysen: loq̄re nobis tu: et audiemus: non
loquatur nobis dñs: ne forte moriamur. Non sic dñe
non sic oro: sed magis cū samuele ppheta humiliter
ac desiderāter obsecro: Loquere dñe: quia audit ser
uus tuus nō loquat mihi moyses: aut aliquis ex pro
phetis: sed potius tu loquere dñe deus inspirator: &
illuminator omnium pphetaruz: q̄a tu solus sine eis
potes me perfectē imbuiere illi autem sine te nihil pro
ficient. Possunt quidem uerba sonare: sed spiritum
non cōferūt: pulcherrime dicunt: sed te tacēte ad cor
non accedunt. Litteras tradunt: sed tu sensum a p̄is.
Myſteria proferunt: sed tu referas intellectum signa
torum. Mandata edicunt: sed tu uiuas ad perficiē
dum. Viam ostendunt: sed tu confortas ad ambulā
dum. Illi foris tantū agunt: sed tu corda instruis: &
illuminas. Illi exterius rigant: sed tu fecunditatē do
nas. Illi clamant uerbis: sed tu auditui intelligētiam
tribuis. Non ergo loquatur mihi moyses: sed tu do
mine deus meus eterna ueritas: ne forte moriar: & si
ne fructu afficiar. Si fuero tantū foris admonitus: et
intus: nō accensus: ne sit mihi ad iudiciū uerbū: au
ditū: & non factū cognitū: nec amatū: creditū: & nō

De contemptu

Capitulum

seruatū. Loquere igitur dñe: quia audit suus tuus. Verba. n. uite eterne hēs. Loq̄re mihi ad q̄lemcunq; anie mee cōsolationem: & ad totius uite mee emendationem: tibi autem ad gloriā: & ppetuum honorem.

¶ Quod uerba dei cū humilitate sunt audienda: & q̄ multi eam non ponderant.

Cap. iij.

Vdī fili mi uerba mea: ūba suauissima omnem philosophorū: et sapientū huius mūdi scientiā excedētia. Verba mea spūs: & uita sunt: ne chūano sensu pensanda. Non sunt ad uanā complacentiā trahēda: sed in silētio audienda: & cū oī humilitate: atq; affectu magno suscipienda: et dixi. Beatus est: quē tu erudieris dñe: et de lege tua docueris eum: ut mitiges ei a diebus malis: & nō desoleat in terra. Ego inq̄t dñs docui pphetas ab initio: & usq; nūc nō cesso oībus loq;: sed multi ad uocem meā surdi sunt: & duri plures mundū libentius audiūt: q̄ deū facilius sequunt carnīs sue appetitū: q̄ dei beneplacitū. Promittit mūdus tpalia: & parua & seruit ei auiditate magna. Ego pmitto sūma: & eterna: & torpescūt mortaliū corda. Quis tāta cura mihi nō i oībus seruit: & obedit: sicut mūdo: & dñs eius seruit. Erubescet sydon ait mare. Et si causā q̄ris: audi quare p modica prebēda lōga uia currit: & pro eterna uita uix a multis pes semel a terra leuat. Vile precīū querit: p uno nūmismate: interdū turpiter litigat: & p uana re: & parua pmissione die noctuq; fatigari nō timeat. Sed proh dolor: p bona incōmutabili p p̄mio iestimabili: p sūmo honore: et glā iterminabili uel ad modicū fatigari pigritat. Erubescet ergo sue piger: & q̄rulose: q̄ illi paratiores inueniunt ad pditiōnem q̄ tu ad uitā. Gaudent amplius ad uanitatē: q̄ tu ad

tu ad ueritatem. Eadem a spe sua nonnunquam frustratur:
sed promissio mea neminem fallit: nec confidentem mi-
hi dimittit ianem. Quod promisi dabo: quod dixi implebo
si tamen usque in finem fidelis in dilectione mea quies permanserit.
Ego remunerator sum omnium bonorum: & iustis proba-
tor omnium deuotorum. Scribe uerba mea in corde tuo: &
pertracta diligenter erunt. nam in tempore temptationis ualde ne-
cessaria. Quod non intelligis: cum legis: cognosces in die ui-
sitationis. Dupliciter soleo electos meos uisitare: ten-
tatione scilicet: & consolatione: & duas lectiones eis quoti-
dianie lego: unam increpando eorum uitia: alteram exhor-
tandum ad uirtutum incrementa. Qui habet uerba
mea & spernit ea: habet qui iudicet eum in nouissimo die
Oratio ad implorandum deuotionis gratiam. Ca. iiii.

Domine deus meus: omnia bona mea tu es. Et
quod ego sum: ut audeam ad te loqui. Ego sum pa-
uperimus seruulus tuus: & abiectus uermi-
culus: multo paupior et contemptibilior quam scio
& dicere audeo. Memento tamen domine: quia nihil sum: nihil
habeo: nihilque ualeo. Tu solus bonus: & iustus: & san-
ctus: tu omnia potes: omnia prestas: omnia imples: solum peccato-
rem inanem relinquens. Reminiscere miserationum tua-
rum domine: & imple cor meum gratia tua: quia non uis uacua esse
opera tua. Quomodo possum me tolerare in hac mise-
ra uita: nisi me confortauerit misericordia: & gratia tua
Noli auertere faciem tuam a me: noli uisitationem tuam
prolongare: noli consolationem tuam abstrahere: ne fiat
ania mea sicut terra sine aqua tibi. Domine doce me face-
re uoluntatem tuam: doce me coram te digne: & humi-
liter conuersari: quia sapientia mea tu es: qui ueritate
me cognoscis: & cognouisti antequam fieret mundus
& antequam natus essem in mundo.

Ioan. gerson E

¶ Quod in ueritate : & humilitate coram dō conuer
landum est. Cap. v.

Illi ambula corā me in ueritate : & simplicita
te cordis tui quere me semp. Qui ambulat
f corā me in ueritate : tutabit ab icuribus ma
lis : & ueritas liberabit eū a seductorib? & a
detrahtiōibus iniquoy. Si ueritas te liberauerit : uere
liber eris : & nō curabis de uāis hoiuz uerbis. Dñe ue
rū ē sic dicis : ita q̄so mecū fiat. Veritas tua me doceat :
ipsa me custodiat : & usq; ad salutarē finē me oducāt.
Ipsa me liberet ab oī affectiōe mala : & iordinata dile
ctiōe : & ambulabo tecū in magna cordis libertate.
Ego te docebo : ait ueritas : q̄ recta sūt : & placita corā
me. Cogita pctā tua cū displicētia magna : & merore :
& nunq̄ reputes te aliqd esse pp opa bōa. Reuera pec
cator es : & multis passiōibus obnoxius : & īplicatus.
Ex te sp ad nihil tēdis : & cito laberis : cito uiceris : cito
turbaris : cito dissolueris. Non habebis qcq̄ un possis
glīari : sed multa : un te debes uilificare : q̄a multo īfir
mior es : q̄ uales cōprehēdes. Nihil ergo magnū tibi ui
deat ex oībus : q̄ agis : nihil grāde : nihil preciosū : & ad
mirabile : nihil reputatiōe appareat dignū : nihil altū :
nihil uere laudabile : & desiderabile : nisi qd eternū est
placeat tibi sup oīa eterna ueritas : displiceat tibi sup
oīa uilitas maxia tua. Nihil sic timeas : nihil sic uitupe
res : & fugias sicut uitia : & pctā tua : que magis displi
cere debent q̄ qlibet rex dāna. Quidam nō sincere co
rā me ambulant : sed quadā curiositate : & arrogātia
ducti uolunt secreta mea scire : et a'ta dei intelligere : se
& suā salutem negligentes : hi sepe in magnas tēratio
nes : & peccata ppter suam supbiam : & curiositatē in
eis : me aduersante : labuntur. Time iudicia dei expa
ueſce

uesce iram oipotētis: noli autē discutere opa altissimi
sed tuas iniquitates perscrutare: in q̄tis deliquisti: & q̄
multa bona neglexisti. Quidā solum portāt suam de
uotionē in libris: & quidā in imaginibus: quidā autē
in signis exterioribus: et figuris: q̄dam habent me in
ore: sed modicū in corde. Sunt & alii: q̄ intellectu illo
luminati: et affectu purgati: ad eterna temp̄ anhelāt
de terrenis grauit̄ audiūt: necessitatibus nature dolē
ter interuēt & hi sentiūt: qd̄ ueritatis ip̄s loquit̄ in
eis: q̄ docet eos terrēa desp̄icere: & amare celestia: mū
dum negligere: & celū tota die: ac nocte desiderare.

C De mirabili affectu diuini amatoris. Ca. vi.

Benedico te pater celestis: pater dñi mei iesu
b xpi: q̄a mei paup̄is dignat̄ es recordari. O
pater misericordias: et deus totius cōsolatiōis
gr̄as ago tibi: qui me indignū oī cōsolatiōe q̄nq̄ tua
recreas cōsolatiōe. Benedico te semp̄: et gl̄orifico cū
unigenito filiolo tuo: et spū sc̄to paracito in secula se
culoy. Eya dñe deus amator sc̄tē meus: cū tu uene
ris in cor meū exultabūt oīa interiora mea. Tu es gl̄ia
mea: & exultatio cordis mei: tu spes mea: & refugiū
meū in die tribulatiōis mee: sed q̄a adhuc debilis sum
in amore: & imperfectus in uirtute: ideo necesse habeo
a te cōfortari: & cōsolari: propterea uisita me sepius
et instrue disciplinis sanctis. Libera me a passionibus
malis: & sana cor meum ab omnibus affectionibus
inordinatis: & uitis: ut intus sanatus: et bene purga
tus: aptus efficiar ad amandum: fortis ad patiēdum
stabilis ad perseuerandum. Magna res est amor: ma
gnū omnino bonum: quod solum leue facit omne
onerosum: et fert equaliter omne iequale. Nam onus
sine onere portat: & omne amarum dulce: ac lapidū

Ioan. gerson E ii

efficit. Amor iesum nobilis ad magna opāda impellit
& ad desiderāda semp pfectiora excitat. Amor uult
esse sursum: nec uillis īsimis rebus retieri. Amor uult
esse liber: & ab oī mūdāna affectiōe aliēus: nec ītern⁹
eius īpediat aspectus: ne p aliqd̄ comodū tpales īpli
cationes sustineat: aut p īcomodū succūbat. Nihil dul
cius est amore: nihil fortius: nihil altū⁹: nihil latius: ni
hil iocūdius: nihil plenius: nihil melius ī celo: & ī ter
ra: qā amor a deo natus est: nec pōt nisi ī deo sup oīa
creata regēscere: amās uolat: currit letat: liber ē: & nō
tenet: dat oīa p oībus: & hēt oīa ī oīb⁹ qā ī uno sū
mo sup oīa q̄scit: ex quo oē bonū fluit: & pcedit. Nō
respicit ad dona: sed ad donātē se cōuertit sup omnia
bona. Amor modū semp nescit: sed super oē modum
feruelcit. Amor onus nō sentit: labores non reputat:
plus affectat quā ualet: de īpossibilitate nō causatur:
quia cuncta sibi posse: & licere arbitrat. Valet igit̄
tur ad omnia: & multa implet: & effectui mancipat:
ubi nō amans: deficit: & iacet. Amor uigilat: & dor
miēs non dormitat. Fatigatus non lassatur: artatus
non artatur: territus non conturbatur: sed sicut ui
uax flamma: & ardens facula turrium erumpit: se
cureque pertransit. Si quis amat: nouit quid hec
uix clamet. Magnus clamor ī auribus dei est: ipse
ardens affectus anime: que dicit. Deus meus amor
meus: tu totus meus: & ego tuus. Dilata me ī amo
re: ut discam interiora cordis ore degustā: quam sua
ue sit amare: & ī amore liquefi: & natāre. Teneat
amore uadēs supra me p nimio feruore: & stupor. Cā
tem amoris cāticū: sequar te dilectū meum ī altum:
deficiat ī laude tua aīa mea: iubilās ex amore. Amē
te plus quā me: nec me nisi ppter te: & omnes ī te: qui

uere amant te: sicut iubet lex amoris lucēs ex te. Est amor uelox: sincerus: pius: iocūdus: & amenus: fortis: cōtiēs: fidelis: prudēs: longanimis: uirilis: & seipsum nūquā q̄rens. Vbi enim seipsum aliq̄s q̄rit: ibi ab amorē cadit. Est amor circūspectus: hūilis: & rectus: nō mollis: nō leuis: nec uanis intēdens rebus: sobrius: castus: stabilis: gerus: & cūctis: sē sibi custoditus. Est amor subiectus: & obediens p̄latis: sibi uilis: & despectus: deo deuotus: & gratificatus cōfidēs: & temp̄ spans i eo etiā cū sibi uō sapit deus: q̄a sine dolore nō uiuit in amore. Qui nō est paratus oīa pati: & ad uolūtātē stare dilecti: non est dignus amator appellari. Oportet amātem omnia dura: & amara ppter dilectum libenter amplecti: nec ob cōtraria accidētia ab eo despecti.

¶ De probatione ueri amatoris.

Cap. vii.

¶ Illi non es adhuc fortis: & prudens amator.

f Quare domine Quia propter modicam contrarietatem deficiis acceptis: & nimis auide cōsolationē q̄ris. Fortis amator stat i tentationibus: nec calicis credit persuasionibus inimici. Sicut in prosperis ei placeo: ita nec in aduersis displiceo. Prudens amator non tam donum amantis considerat. quā dantis amorem. Affectū potius attēdit q̄ censum: & i fra dilectū oīa data ponit. Nobilis amator non quiescit in dono: sed in me sup̄ oē donuz. Nō est ideo totum perditum: si q̄nq; minus bene de me: uel de tētis meis sentis: quā ueles. Affectus ille bonus dulcis quem interdū percipis: affectus gratie p̄lantis est: & quidam pre gustus patrie celestis: sup̄ quo nō nimis intēdū: quia uadit: & uenit. Certare at aduersus incidentes malos animi motus: suggestionemque spernere diaboli: insigne est uirtutis: & magni meriti.

Ioan. gerson E iii

Non ergo te conturbent aliene fantasie de quacūq;
materia ingeste: Forte serua ppositū: & intentionē re-
ctā ad deū. Nec est illusio: q; aliquñ in excessum subit
raperis: & statim ad ieprias solitas cordis reuertes: il-
las enim inuite magis pateris quā agis: & q̄ diu displi-
cēt: & retieris: meritū est: & non pditio. Scito q; antī
quus inimicus oīno nitī impedire desiderū tuum in
bono: & ab omni deuoto exercitio euacuare: a sācto
rū scilicet cultu: a pia passiōis mee memoria: a peccato-
rum utili recordatiōe: a pprii cordis custodia: & a fir-
mo pposito proficiēdi in uirtute. Multas malas cogi-
tatiōes ingerit: ut tediū tibi faciat: & honorem: ut ab
oratione reuocet: & sacra lectione. Displicet sibi hu-
milis cōfessio: & si posset coione cessare faceret. Non
credas ei: neq; cures illū: licet sepius tibi deceptiōis te-
tenderit laqueos. Sibi imputa cū mala ingerit: & im-
munda: dicito illi. Vade immunde spūs: erubeſce mi-
ser: ualde immundus es tu: q; talia īfers auribus meis
Discede a me seductor pessime: non hēbis in me par-
tem ullā: sed iesus mecum erit tanq̄ bellator fortis: &
tu stabis confusus. Malo potius mori: & oēm penam
subire: q̄ tibi cōsentire. Tace: & obmutesce: nō audia
te amplius: licet mihi plures moliris molestias. Dñs
illuminatio mea: & salus mea quem timebo. Dñs pro-
tector uite mee: a quo trepidabo. Si consistant aduer-
sum me castra: non timebit cor meum. Dñs adiutor
meus: & redemptor meus. Certa tanquā niles bōus:
& si interdum ex fragilitate corruis: relume uires for-
tiores prioribus: confidens de ampliori gratia mea: &
multum precaue a uana complacentia: & superbia.
Propter hoc multi in errorem ducuntur: & in cecitā-
tatem pene incurabilem quandoque labuntur. Sit
tibi

tibi in cautelam: & perpetuam humilitatem tui: & super
perborum de se stulte presumptum.

¶ De occultanda gratia sub humilitatis custodia. c. viii.

ali: utinius est tibi: & securius deuotionis
gratiam abscondere: nec in altum te es
terre: nec multum inde loqui: neque mul-
tum ponderare: sed magis temetipsum
despicere: & tanquam indigno datam ti-
mere. Non est huic affectui teatius inheredū: que citi-
us potest mutari in contrarium. Cogita in gratia quam miser: & iops
esse soles sine gratia. Nec est in eo tamen ipsius uite perfectio
cum consolationis habueris gratiam: sed cum humiliter: & ab-
nega te: patienterque tuleris eius subtractionem: ita quod tunc
ab orationis studio non torpeas: nec reliqua opera tua ex
usu facienda omnino dilabi permittas: sed sicut me-
lius potueris: & intellexeris: libenter quod in te est fa-
cias: nec propter ariditatem: seu anxietatem mentis
quam sentiste totaliter negligas. Multi enim sunt
qui cum non bene eis successerit: statim impatien-
tes fiunt: aut desides. Non enim semper est in pote-
state hominis uia eius: sed dei est dare: & consolari
quando uult: & quantum uult: & cui uult: sicut sibi pla-
cuerit: & non amplius. Quidam incauti propter de-
uotionis gratiam seiplos destruxerunt: quia plus
agere uoluerunt: quam potuerunt: non penitentes sue
parcitis mensuram: sed magis cordis affectum se-
quentes quam rationis iudicium: & quia maiora pres-
umpserunt: quam deo placitum fuit: idcirco gratiam cito per-
diderunt. Facti sunt inopes: & uilis relictus: qui in
celum posuerunt nidum sibi: ut humiliati: & depau-
perati discant: non in alis suis uolare: sed sub peni-
tis meis sperare. Qui ad hec noui sunt: & imperiti

Ioan. gerson E iiii

in uia dñi: nisi cōsilio discretorū se regant: facilius decipi possunt: & elidi. Quod si suum sentire magis sequi q̄ aliis exercitatis credere uolunt: erit eis periculolosus exitus: si tamē retrahit a proprio conceptu nō uoluerint. Raro sibi ipsi sapientes ab aliis regi humiliter patiuntur. Melius est modicū sapere cum humilitate: & parua itelligentia: q̄ magis scientiarum thesauri: cum uana complacentia. Melius est tibi minus habere: q̄ multū unde posses superbire. Nō satis discrete agit: q̄ se totū leticie tradit: obliuiscēs pristinæ inopie sue: & casti timoris dñi: qui timet gratiam ablatā amittere. Nō etiam satis uirtuose sapit: qui tpe aduersitatis: & cuiusq̄ grauitatis nimis desperare se gerit: & minus fidē ter de me q̄ oportet: recogitat: ac sentit. Qui tempore pacis nimis securus esse uoluerit: sepe tempore belli nimis deiectus: & formidolosus reperietur. Si scires se per humilis: & modicus in te pmanere: necnō spiritū tuū bene moderare: ac regere nō incederes tam cito in periculum: et offensam. Consiliū bonū est: ut feruoris spiritu concepto: mediteris quid futurū sit: abscedente lumine. Quod dum cōtigerit: cogita: & denuo lucem posse reuerti: q̄ ad cautelā tibi: mihi aut ad gloriā ad tempus subtraxi. Vtilior est enī sepe talis probatio q̄ si semp prospera pro tua habes uoluntate. Nam merita sunt ex hoc estimanda: si quis plures uisiones: aut consolationes habeat: uel si peritus sit in in scripturis aut in altiori ponatur gradu: sed si uera fuerit humilitate fundatus: & diuina charitare repletus: si dei honorem pure: & integre semper querat: si se ipsum nihil reputet: & in ueritate despiciat: atq; ab aliis etiam despici: & humiliari magis gaudeat q̄ honorari.

¶ De uili estimatione iustis in oculis dei. Cap. ix.

Loquor

O quor ad dñm meum cū sim puluis : & cinis. Si me amplius reputauero : ecce tu stas cōtra me : & dicūt testimoniū uerum iniquitates mee : nec possum cōtradicere. Si autē me uilificauero : & ad nihilum redigero : & ab omni propria reputatione defecero : atq; sicut sum : puluerizauero : erit mihi ppitia gratia tua : & uicina cordi meo lux tua : & omnis estimatio quantacūq; minima : in ualle nihil etatis mee submerget : peribit in eternum. Ibi ostēdes me mihi quid sum : qd fui : & de quo ueni : quia nihil & nesciui. Si mihi ipsi relinquer : ecce nihil : & tota infirmitas. Si autē subito me respexeris : statim fortis efficior : & nouo repleor gaudio. Et mirum ualde : qd sic repente subleuor : & tam benigne a te complector : qui proprio pendere semper ad ima feror. Facit hoc amor tuus gratis perueniens me : & in tam multis subueniens necessitatibus : a grauis quoq; custodiēs me periculis : & ab innumeris : ut uere dicam : eripiens malis. Me siquidem male amando me perdidisti : & te solum querendo : et pure amando : me et te pariter inueni : atq; ex amore profundius ad nihilū me redegit. Quia tu o dulcissime facis mecū supra meritum omne : & supra id : quod audeo sperare : uel rogare. Benedictus sis deus : quia licet ego omnibus bonis sim indignus : tua tamen nobilitas : & infinita bonitas nunquam cessat benefacere etiam ingratis : & longe a te aduersis. Conuerte nos ad te : ut simus grati : humiles : & deuoti : quia salus nostra tu es uirtus : & fortitudo nostra.

Quod omnia ad deum : sicut ad finem ultimum sunt referenda.

Cap. x.

De cōtemptu

Capitulū

Illi: ego debeo esse finis tuus supremus: & ultimus: si uere desideras esse btūs. Ex hac intentione purificabit affectus tuus sepius a seipsum: & ad creaturas male incuruatus. Nā

si teipsū in aliquo queris: statim in te deficis: & areleis. Oīa ergo ad me principaliter referas: qā ego sum: qui oīa dedi. Sic singula cōsidera: sicut ex lūmo bono manantia: & ideo a me tanq̄ ad suā originem cūcta sunt reducenda. Ex me pusillus: & magnus paup: & diues tanq̄ ex fonte uiuo aquā hauriunt uiuā: & q̄ mihi ipōte: & libere deseruiunt: grām pro grā accipient. Quis aut extra me uoluerit gliari: uel in aliquo priuato bono delectari: nō stabilietur in uero gaudio: neq̄ in corde suo dilatabitur: sed multipliciter ipediatur: & angustabitur. Nihil ergo tibi de bono ascribere debes: nec alicui homini uirtutem attribuas: sed totū da dō sine quo nihil habet homo. Ego totū dedi: ego totū rehabere uolo: & cū magna districtiōe gratiarū actiones regro. Hec est ueritas: qua fugatur glie uāitas. Et si intrauerit celestis gratia: & uera charitas: nō erit aliqua inuidia: nec cōtractio cordis: neq̄ priuatus amor occupauit. Vincit enim oīa diuīa charitas: & dilatat omnes anie uires. Si recte sapis: in me solo gaudebis: in me solo sperabis: quia nemo bonus: nisi solus deus qui est super omnia laudāndus. et in oībus bñdicēdus.

¶ Quod spreto mundo dulce est fūire deo. Cap. xi.

Nunc iterū loquor dñe: et nō silebo: dicā i auribus dei mei dñi mei: et regis mei: qui est in excello. O q̄ magna multitudo dulcedinis tue dñe: quā abscondisti timentibus. Sed qd es amātibus: qd toto corde tibi seruētibus. Vere inefabilis dulcedo cōtēplationis tue: quā largiris amātibus te.

tibus te. In hoc maxie ostendisti dulcedinē charitatis tue: quia cū nō esse fecisti me: et cū errare longe a te rediisti me: ut seruire tibi: et precepisti: ut diligā te. O fōs amatoris perpetui: qd dicā d te: quomodo potero tui obliuisci: qui mei dignatus es recordari. Etiā postq cōtabui: et perui: fecisti ultra oēm spem misericordiā cum seruo tuo: & ultra omne meritū gratiam: & amicitia exhibuisti. Quid retribuā tibi pro gratia ista. Nō enī omnibus datum est: ut omnibus abdicatis: seculo renūciaret: & monasticam uitā assument. Nunquid magnum est: ut tibi seruiam: cui omnis creatura seruire tenetur. Non magnum mihi uideri debet seruire tibi sed potius hoc mihi magnum: & admirandum apparet: q tam pauperem: & indignum dignaris in seruum recipere: & dilectis seruis tuis adiuuare. Ecce omnia tua sunt: que habeo: & unde tibi seruiō. Verum tamen: uice uersa: tu magis mihi seruis: quam ego tibi. Ecce celum et terraz: que in ministerio hominis creasti: presto sunt: & faciunt quotidie quecunque mandasti. Et hoc parum est: quin etiam angelos in ministerio hominis creasti: & ordinasti. Transcendit autem hec omnia: quia tu ipse seruire homini dignatus es: et te ipsum ei daturum promissisti. Quid dabo omnibus istis milibus bonis. Utinam possem tibi seruire cūctis diebus uite mee: utinam uel uno die dignum seruitium exhibere sufficerem. Vere tu es dignus omni seruitio: omni honore: & laude eterna. Vere domus meus es: & ego pauper seruus tuus: qui totis uiribus te neor tibi seruire: nec unquam in laudibus tuis debeo fastidire. Sic uolo: sic delidero: & quicquid mihi deest: tu digneris supplere. Magnus honor: magna gloria tibi seruire: & omnia propter te contemnere. Ha

bebunt enim grām magnā : qui sponte se subiecerūt
 tue sanctissime seruituti. Inuenient itauiissimā sancti
 spiritus cōtolationē: consequentē magnā cordis liber-
 tatē: qui artā pro noīe tuo ingrediunt uīā: et oēm mū-
 danam neglexerint curam. O grata: & iocunda dei
 seruitus: qua homo ueraciter efficit liber: & sanctus.
 O sacer status religiosi famulatus: qui hoīem angelis
 reddit equalem: deo placibilem: demonibus terribi-
 lem: & cunctis fidelibus cōmendabilē. O amplecten-
 dum: & semp optandū seruitiū: quo summū pmeret
 bonum: & gaudiū acquirīt sine fine mansurum.

¶ Quod desideria cordis examinanda sunt: & mo-
 deranda.

Capitulum. xii.

Ili oportet te adhuc multa addiscē que nec
 dum bene didicisti. Que sūt hec dñe. Vt de
 fiderium tuū ponas totaliter secundū bene
 placitū meū: & tuipius amator nō sis: sed mee uolū-
 tatis cupidus amator: & emulator: desideria te sepe
 accedūt: & uehemēter impellunt: sed cōsidera an pro-
 pter honorē meum: an propter tuum comodū magis
 mouearis. Si ego sum ī causa: bene cōtentus eris quo
 modocunq; ordinauero. Si aut de pprio quesitu ali-
 quid latet: ecce hoc est: quod te ipedit: & grauat. Ca-
 ue ergo: ne nimīū imitaris super desiderio preconcep-
 to: me nō cōsulto: ne forte postea peniteat: & displi-
 ceat quod primo placuit: & quasi pro meliore celassi
 Non enim omnis affectio: que uidetur bona: statim
 est sequēda: sed nec omnis cōtraria affectio ad primū
 fugienda. Expedit interdū refrenatiōe uti etiā in bo-
 nis studiis: et desideriis: ne per importunitatē mentis
 distractionē incurras: ne aliis per indisciplinaōem
 scandalum generes: uel etiam p resistentiā aliorū subi-
 to turberis:

to turberis: & corruas. Interdum uero oportet uiolē-
tia uti: & uiriliter appetitui sensitiuo cōtrahere: nec ad-
uerteret quid uelit caro: & qd nō uelit: sed hoc magis
satagere: ut subiecta sit etiā nolens spiritui: & tādū
castigari debet: & cogi sicuti subelle: donec parata
sit ad omnia: paucisq; cōtemnari discat: a simplicibus
delectari: nec contra aliquē incōueniens murmurare.

C De informatione patiētis: & luctamine aduersus
concupiscentias.

Capitulum. xiii

Omne dñe deus: ut audio patiētia est mihi
hi ualde necessaria multa enim in hac uita
accidunt cōtraria. Nā qualitercūq; ordina-
uero d pace mea: non pōt esse sine bello: &
dolore uita mea. ita est fili: nō aut uolo te talem que-
rere pacē: que tentatiōibus careat: aut contraria non
sentiāt: sed tunc etiā estimare: te pacē iuenisse: cū fue-
ris uariis tribulatiōibus exercitatus: & in multis cō-
trarietatibus probat. Si dixeris te nō multa posse pa-
ti: qūo tunc sustinebis ignē purgatori. De duob; ma-
lis semp minus malū est eligendū. Vt ergo eterna fu-
tura supplicia possis euadere: mala presentia studeas
p deo equāimīter tolerare. An putas: q hoīes seculi
huius nihil: aut parum patiant. Nec hoc iuuenies etiā
si delicatissimos quesieris. Sed habēt inquis multas
delectationes: & pprias sequunt uoluntates: ideoq;
parum ponderāt suas tribulatiōes. Eslo q ita sit: ut
habeāt qcqd uoluerint: sed qdū putas: durabit. Ec-
ce quēadmodū sumus deficient abundantes in secu-
lo: & nulla erit recordatio preteritorū gaudiorū. Sed
cum ad hec uiuūt non sine amaritudine: & tedio: ac
timore i eis gescunt. Ex eadē namq; re: unde delecta-
tionem cōcipiunt sibi: inde doloris penam frequēter

recipiunt. Iuste illis sit: & q̄a inordinate delectatiōes querunt: & si quunt: nō sine amaritudine: & cōfusio ne eas expellunt. O q̄ breues: q̄ falle: q̄ inordinate: & turpes omnes sunt. Veruntamen pre ebrietate: & cecitate nō intelligūt: sed uelut mutua aīalia ppter modicū corruptibilis uite delectamentū mortē anime incurrūt. Tu ergo filii post cōcupiscentias tuas nō eas: & a uoluntate tua auertere. Delectare in dño: & dābit tibi petitiones cordis tui. Etenī si ueraciter uis delectari: & abundātius a me cōsolari: ecce in cōtemptu oīum mundanorū: & in abscissione oīum infimarū delectationū erit bñdictio tua: copiosa reddet tibi cōsolatio. Et q̄to plus te ab oī creaturarū cōsolatio subtraxeris: tātō in me suauiores: & potentiores cōsolationes inuenies. Sed primo nō sine quadā tristitia: et labore certaminis ad has pertinges. Obstiter molita cōsuetudo: sed meliori cōsuetudine deuincetur. Remurmurabit caro: sed feruore: spūs refrenabitur. Instigabit te: et exarcebat serpens antiquus: sed oratōe fugabitur insuper: et labore utili aditus ei magnus obstruetur.

¶ De obedientia humilis subditi ad exemplum.

Capitulum. xliii.

Illic q̄ se subtrahē nitit̄ ab obediētia: ipse se subtrahit a grā. Et q̄ querit habē priuata
f amittit cōmunia. Qui nō libenter: & spōte suo superiori se subdit signū est: q̄ caro sua needū pfecte sibi obedit: sed sepe recalcitrat: et murmurat. Disce ergo celeriter superiori te tuo submittere si carnē propriā optas subiugare. Citius uāq; exterius uincit inimicus: si interior homo nō fuerit deuastatus. Non est molestior: et prior anīe hostis: q̄ tu imple ti bi: nō bene cōcordans spiritui. Oportet. n. uerum te
 assumere

assumere tuiusmodi contemptum: si uis preualere aduersus carnem: et sanguinem: quia adhuc nimis inordinate te diligis: ideo plene resignare aliorum uoluntati trepidas. Sed quid magnū: tu quod puluis es: & nihil: si propter deum te subdis homini: quoniam ego omnipotens: & altissimus quod cuncta creauit ex nihilo: me homini propter te subieci humiliter. Factus sum omnium humilissimus: & isimul ut tuam superbiam mea humilitate uinceret. Disce obtemperare puluis: disce te humiliare terra: & limus: et sub omnium pedibus incuruare: disce uoluntates tuas frangere: & ad omnium subiectionem te dare. Exerce contra te: nec patiaris tumorem in te uiuere: sed ita subiectum: & paruulum te exhibe: ut omnes super te ambulare possint: & sicut lutum platearum concutere. Quid habes homo inanis conqueri. Quid sordide peccator potes contradicere exprobrantibus tibi: qui totiens deum offendisti: & totiens infernum meruisti: Sed pepercit tibi oculus meus: quia preciosa fuit anima tua in conspectu meo: ut cognosceres dilectionem meam: et gratus semper beneficiis meis existeres: & ad ueram subiectionem: & humilitatem te iugiter dares: patienterque proprium contemptum feres.

C De occultis dei iudiciis considerandis: ne extollamur in bonis. Capitulum. xv.

Monitas super me iudicia tua domine: & timore ac tremore concutis omnia ossa mea: & expauescit anima mea ualde: et tu attonitus: & considero: quia celi non sunt mundi in conspectu tuo. Si in angelis reperisti puritatem: nec tamen pepercisti: quod fiet de me ceciderunt stelle de celo: et ego puluis quod presumo. Quorum opera uidebantur laudabilia ceciderunt ad infima: & quod comedebant panem angelorum: uidi filios delectari

porcorū. Nulla est ergo sc̄titas: si manū tuā dñe retrahas nulla sapia pdest: si gubernare desistas. Nulla iuat fortitudo: si cōseruare desinas. Nulla secura castitas: si causa non protegas. Nulla ppria prodest custodia: si non ad sit tua sacra uigilantia. Nam relictī mergimur: & pimus: uisitati uero uiuimus: & erigimur. Instabiles qppe sumus: sed p te confirmamur: tepescimus: sed a te accēdimur. O q̄ humiliter: et abiecte mihi de me ipso sentiendū est: q̄ nihil pendendū: si quid bonum uideor habere. O q̄ profunde me submittere debto sub abyssalibus iudiciis tuis dñe: ubi nihil aliud me esse iuenio: q̄ nihil: & nihil. O pondus immensum: o pellagus intrā inatābile: ubi nihil de me repio q̄ in toto nihil. Vbi est ergo latebra glorie: ubi cōdētia de glorie cōcepta. Absorta omnis gloria uana in pfunditate iudiciorū tuorū super me. Quid est oīs caro in cōspectu tuo. Nunquid gloriabit lutum contra formantē se. Non pōt erigi uaniloqo: cuius cor in ueritate subiectū est deo. Non cū totus mundus erigere quē sibi subiecit ueritas: nec oīum laudantiū ore mouebitur: q̄ totā spem suā in deo firmauit. Nam: & ipsi: qui loquunt: ecce oēs nihil: et deficient cum sonitu uerborum. Veritas autem domini m̄et in eternum.

¶ Qualiter standum sit: ac dicendum in omni re de siderabili.

Capitulum. xvi.

lli: si dicas in oī re. Dñe si tibi placitum fuerit: fiat hoc ita. Dñe si sit honor tuus fiat in noīe tuo hoc. Dñe: si mihi uideris expedire et utile esse pbaueris tūc da mihi hoc uti ad honorē tuū: sed si mihi nociuuz fore cognoueris: nec aīe mee salutē pdesse: aufer a me tale desiderū. Non. n. oē desiderū a spiritu sc̄to ē etiā si homini uideat rectum

rectū: aut bonū. Difficile est pro uero iudicare: an sp̄ritus bonus: aut alienus te ipellat ad desiderandum hoc: uel illud: an etiam ex proprio mouearis ipiritu. Multi in fine sunt decepti: q̄ primo bono sp̄ritu uidebant inducti. Igitur semp cū timore dei: & cordis humilitate desiderandū est: & petendū quicqd desiderabile menti occurrit: maxieq; cū propria resignatōe mihi totū cōmittendū est: atq; dicendū. Dñe tu scis: quā liter melius est: fac hoc: uel illud sicut uolueris. Da qđ uis: & quantū uis: & qñ uis. Fac mecū sicut scis: & sicut tibi magis placuerit: & maior honor tuus fuerit. Pone me ubi uis: & libere age mecū in oib; . In manu tua ego sum: gyra: & reuersa me p̄ circuitum. Ego seruus tuus paratus ad omnia: quoniam non desidero mihi uiuere: sed tibi utinam digne: & perfecte.

C Oratio pro beneplacito dei pficiendo. Cap. xvii.

Concede mihi benignissi me iesu gratiā tuā: ut mecū sit: & mecū laboret: mecūq; usq; in finē pseueret. Da mihi semp desiderare: & uelle: quod tibi magis acceptū: & charius placet. Tua uolūtas mea sit: & mea uoluntas tuā sequatur semp: & optime ei cōcordet. Sit mihi unū uelle: & nolle tecum: nec aliud posse uelle: aut nolle: nisi quod uis: & nollis. Da mihi omnibus mori: que i mūdo sunt: & propter te amare contemni: & nesciri i hoc seculo. Da mihi super omnia desiderata in te quiescere: & cor meum in te pacificare. Tu uera pax cordis: tu sola requies: extra te omnia sunt dura: & inquieta. In hac pace in id ipsum: hoc est in te uno summo: & eterno bono dormiam: & requiescam. Amen.

C Quod uerum solatium in solo deo est requirendum.

Cap. xviii.

Ioan. gerlson F

Vicqd desiderare: ul' cogitare possum ad so-
 latium meū: nō hic expecto: sed in posterum
 Quod si oīa solatia mūdi solus haberem: &
 oībus delitiis frui possē: certū est qd diu dura-
 re non possent. Vñ nō poteris ania mea plene cōsolari
 nec pfecte recreari: nisi i deo cōsolatore pauperū: & su-
 sceptore hūilū. Expecta modicū aīa mea: expecta di-
 uinum pmissū: & habebis abundantia oīum bonorū
 in celo. Si nimis inordiate ista appetis presentia: pces
 eterna: & celestia. Sint tēporalia iū usu: eterna in desi-
 derio. Nō potes aliquo bono temporali satiari: qā ad
 hec fruenda nō es creata. Etiā si oīa bōa creata habes
 non posses esse felix: & beata: sed in deo: qui cuncta
 creauit: tua beatitudo: tua & felicitas cōsistit: nō qua-
 lis uidetur: & laudat a stultis mundi amatoribus: sed
 qualē expectāt bōi christi fideles: & pregustāt interdū
 spūales: ac mūdi corde: quorū cōuersatio ē in celis. Va-
 nū est: & breue omne hūanū solatiū. Beatum: & uerū
 solatiū: qd intus a ueritate pcipitur. Deuotus hō ubi
 qd secū fert cōsolatorem suū ielū: & dicitur ad eum.
 Adesto mihi dñe ielū in oī loco: et tēpōr. Hec mihi sit
 cōsolatio: ilibenter uelle carere omni humano solatio.
 Et si tua defuerit cōsolatio: sit mihi tua uoluntas: &
 iusta probatio pro summo solatio. Non enim in perpe-
 tuum irasceris: neq; in eternum comminaberis.

Quod oīs sollicitudo in deo ponēda est. Cap. x. x
 Illi: sine tecū agere: quod uolo: ego scio qd ex-
 pediat tibi. Tu cogitas: ut hō: in multis sen-
 tis: sicut tibi hūanus suadet affectus. Dñe ue-
 rū est qd dicis. Maior est sollicitudo tua pro
 me: q̄ oīs cura: quā ego possum gerere pro me. Nimis
 enī causaliter stat: q nō prouidit oēm sollicitudinē suā
 in te.

in te. Dñe dñmō uolūtas mea recta: & firma ad te p
 maneat: fac de me qcquid tibi placuerit. Non. n. pōt
 ſt niſi bonū: qcqd de me feceris. Si me uis eſſe i tene
 bris: ſis bñdict⁹: & ſi me uis eſſe in luce: ſis iteg bñdi
 ct⁹. Si me dignaris ōſolari: ſis bñdict⁹: et ſi me uiſ tri
 bulari: eque ſis ſemp bñdictus. Fili: ſic opz te ſtare: ſi
 mecū deſideras ābulare. Ita pmp⁹ debes eē ad patiē
 dū: ſicut ad gaudēdū. Ita libēter debes eſſe inops: &
 paup: ſicut plen⁹: & diues. Dñe libēter patiar p te qc
 qd uolueris uēre ſup me. Indifferenter uolo de māu
 tua bonū: & malū: dulce: & amay: letū: & triſte ſuſci
 pe: & p oibus mihi cōtingētibus grās ageſ. Cuſtodī
 me ab oi pētō: & nō timebo mortē: nec iternū: dñmō
 in eternū me non pīicias: nec deleas me de libro uite:
 nō mihi nocebit quicqd uenerit tribulatiōis ſup me.
 ¶ Quod temporales miſerie chriſti exemplo equanī
 miter ſunt ferende.

Cap. xx.

Ih: ego deſcendī de celo: pro tua ſalute ſuſce
 pi tuas miſerias: non neceſſitate: ſed charita
 te trahente: ut patiētiam diſceres: & tpales
 miſerias nō indignant ferēs. Nā ab hora or
 tus mei uſq; ad exitū in cruce nō deſuit mihi toleran
 tia doloris: defectū rerū tpalium magnū habui: mul
 tas querimonias de me frequēter audiui: cōfuſiones
 & opprobria benigne ſuſtinui: p beneficiis ingratitu
 dinem recepi: pro miraculis blaſphemias: p doctrina
 reprehensiones. Dñe: quia fuiſti patiēs in uita tua in
 hoc maxime: implēdo preceptū patris tui dignum eſt
 ut ego miſellus peccator fm uoluntatē tuā patienter
 me ſuſtineā: & dōec ipſe uolueris: onus corruptibilis
 uite p ſalute mea portē. Nā & ſi oneroſa ſentiſ preſēs
 uita: facta eſt tñ iam p gratiā tuam ualde meritoria

Ioan. gerſon F ii

atq; exemplo tuo: & sctōꝝ tuōꝝ uestigiis īfīmis tolerabilior: & clarior: sed & multo magis cōsolatoria: q̃ olim in lege ueteri fuerat: cū porta celi clausa p̃fuerat: & obscurior etiā uia uidebāt: q̃n̄ tā pauci regnū celoz querere curabāt: sed neq; q̃ tūc iussī erāt: & saluādi ante passionē tuam: & sacre mortis debitum celēste regnum poterant introire. O quantas tibi gr̃as teneor referre: q̃ rectā: & bonam uīā dignatus es mihi: & cunctis fidelibus ad eternū regnū tuū ostēdere. Nam uita tua uia n̄ra: & per sctām patientiā ambulamus ad te: qui es corona nostra. Nisi tu nos precessisses: & potuisses: quis sequi curaret. Heu q̃ti retroque manerent: nisi tua preclara exempla inspicerent. Ecce adhuc tepescimus: auditis tot signis tuis: & doctris qd fieret: si t̃m lumen ad sequēdū te non haberemus.

¶ De tolerātia iniuriarū: & q̃s uer^o patiens p̃bet. c. xxi

Vid est: quod loqueris fili. Cessa conqueri. Considera meā: & alioꝝ sanctorū passionē. Nōdū usq; ad sāguinē restitisti. Parū est: qd̃ tu pateris ī cōparatione eoz: q̃ tā multa passi sunt tā fortiter tentati: tā grauiter tribulati: tā multiplici^{ter} p̃bati: & exercitati. Opz te igit̃ alioꝝ grauiora ad mētem reducere: ut leuius feras tua minima. Et si tibi minima non uidētur: uide ne: & hoc tua faciat impatientia. Siue t̃n parua: siue magna sunt stude cūcta patienter ferre. Quāto melius te ad patiēdum dīspōnis: tanto sapientius agis: & amplius promereris: & ferres leui^{us} animo: & usu ad hoc nob̃ segniter paratis. Nec dicas: non ualeo hoc ab hoīe tali pati: nec huiusmodi mihi patiēda sunt: graue enim ītulit damnum: & īproperat mihi: que nunq̃ cogitauerā: sed ab alio libēter patiar: & sicut patiēda uidero. Insuper est talis

talís cogitatio q̄ uirtutem patientie nō cōsiderat : nec
 a quo coronāda erit : sed magis psonas : & offēlas sibi
 latus ppendit. Non est uerus patiens : q nō uult pati :
 u. quantū sibi uisum fuerit : & a quo sibi placuerit.
 Verus autē patiens nō attēdit : a quo hōie : utrum a p̄
 lato suo : an ab aliquo equali : aut inferiori : utrum a bo
 no : & sc̄tō uiro : uel a puerſo & idigno exerceat : sed in
 differēter ab oi creatura quātūcūq : & quotiēscūq
 ei a quid aduersū acciderit : totū hoc gratanter de ma
 nu dei accipit : & ingens luctum reputat : quia nihil a
 pad deum quātūlibet paruum : p deo tñ passum pote
 rit sine merito transire. Esto igit expeditus ad pugnā
 si uis habere uictoriā. Sine certamine non poteris ue
 nire ad patientie coronam. Si pati non uis : recusas
 coronari : si autem cornari desideras : certa uiriliter : su
 sine patienter. Sine labore non tenditur ad requi
 em : nec sine pugna peruenitur ad uictoriā. Fac mi
 hi domine possibile per gratiam : quod mihi impos
 sibile uidetur per naturam. Tu scis : modicum possuz
 pati : & q cito desitior : leui exurgente aduersitate. Ef
 ficiatur mihi quelibet exercitatio tribulationis p no
 mine amabilis : & optabilis : nam pati : & uexari pro
 te ualde salubre est anime mee.

¶ De confessione proprie infirmitatis : & huius uite
 miseriis. Cap. xxii.

Confiteor aduersū me iustitiā meā : cōfitebor
 tibi domine infirmitatē meam. Sepe pua res
 est : q me deicit : & cōtristat. Propono me for
 titer acturū : sed cū modica tentatio uenerit
 magna mihi fit angustia. Valde uilis qñq res est : un
 de grauis tentatio prouenit : & dū puto me aliquātū
 lum tutū : cum nō sentio : iuenio me nonnunq̄ pene de
 loan. gerson. E iii

uictū ex leui flatu. Vide ergo dñe humilitatē meā : & fragilitatē tibi undiq; notā. Miserere mei : & eripe me de luto : ut nō ifigat : nō pmanēa deuictus : usq; quā. Hoc est : qđ me frequēter reuerberat : & corā te cōfuit : qđ tā labilis sum : & ifirmus ad resistēdum passiōibus. Et si nō oīno ad cōfessionē trahit : tñ mihi etiam molesta : & grauis est cogitatio : & tedet ualde sic quottidie uiuere in lite. Ex hic nota fit mihi ifirmitas mea : qđ multo facilius irruūt abomināde temp tāta sic : qđ discedūt. Vtinam fortissime deus israel : zelator aniāz fidelīz : respicias serui tui laborē : & dolorē : assistasq; illi in oībus ad quecūq; prexerit. Robora me celesti fortitudie : neq; uetus hō : misera caro : spūi nec dum plene subiecta ualeat dñari : aduersus qđ certare oportebit : qđ dñi spirat in hac uita miserrima. Heu qualis est hec uita : ubi nō desunt tribulatiōes : & miserie : ubi plena laqueis : & hostibus sunt oīa. Nā una tribulatiōe : seu tētatione recedēte : alia accedit : sed adhuc priore durāte cōflicti alii plures supuenerūt : & isperati. Et quō pōt amari uita habēs tātas amaritudines : et tot subiecta calamitatibus : & miseriis. Quō ēt dñi uita tot generans mortes : & pestes : & tamē amatur : & delectari ea a multis queritur. Reprehēditur frequēter mundus : qđ fallax sit : & uanus : nec tñ facile relinquitur : cū cōcupiscentie carnis dñant : sed alia trahūt ad amandum : alia ad cōtemnendū. Trahūt ad amorē mundi : desiderīū carnis : desiderīū oculorū : & superbia uite : sed pene ac miserie sequentes ea : odiū mundi pariunt : & tedium. Sed uincit : prohi dolor : delictatio praua mente mundo dedita : & esse sub sensib⁹ delitias reputat : qđ dei suauitatē : & iternā uirtutis amenitatem : nec uidit : nec gustauit. Qui autē mūdum pfe

Et tēnūt: & deo uiuere sub scā discipula studēt: isti
diuinā dulcedinē ueris abrenūciatib? pmissā n̄ igno
rāt: & q̄ grauit̄ mundus errat: & uarie fallit: uidēt.

¶ Quod in deo super omnia bona: & dona requie
scendum est. Cap. xxiii.

Vper oīa: & in oībus req̄sce aīa mea ī dño
semp: q̄a ip̄e ē scīōz̄ eterna regēs. Da mihī
dulcissime iesu ī te sup oēz creaturā req̄sce
re: sup oēz salutē: & pulchritudinē: sup oēz
gloriā: & honorē: sup oēm potētā: & dignitatē: sup
oēz sciāz: & subtilitatē: sup oēs diuitias: & artes: sup
oēm leticiā: & exultationē: sup oēm famā: & laudem
sup oēm suauitatē: & cōsolationē: sup oēm sp̄ē: & p
missionē: sup oē meritū: & desiderū: sup oīa dona: &
mūera: q̄ potes dare: & īfundere: sup oē gaudiū: & iu
bilationē: quā pōt mens capere: & sentire. Veniq̄ sup
oēs angelos: & archangelos: & sup oēm exercitū celi:
sup omnia uisibilia: & inuisibilia: & sup omne: qđ tu
deus meus nō es: q̄a de? meus sup oīa optimus es: tu
solus altissimus: tu solus potētissimus: tu solus suffi
ciētissimus: & plenissimus: tu solus suauissimus: & so
latiosissimus: tu solus pulcherrimus: & amātissimus:
tu solus nobilissimus: & gloriosissimus sup oīa: ī quo
cuncta bōa simul pfecte sūt: fuerūt: & erūt: atq; ideo
minus est: & insufficiēs qcqd̄ preter teipsum mihī do
nas: uel de teipso reuelas: uel promittis te nō uiso: nec
plene adeptō. Qm̄ quidem nō pōt cor meum ueraci
ter requiescere: nec totaliter contentari: nisi in te re
quiescat: & omnia dona oēmq; creaturā transcendat
O mi dilectissime spōse iesu chris̄te amator purissime:
dñator uniuerse creature: qs mihī det pēas uere liber
tatis ad uolādum: & paulādum in te. O qñ ad plenū

Ioan. gerson F iii

dabitur uacare mihi: & uidere: q̄ suauis es dñe deus meus. Quādo ad plenū recolligā me in te: ut pre amore tuo nō sentiā me: sed te solū sup oēm sensum: & modū in mō non oībus noto. Nūc autē frequenter gemit & ifelicitatem meā cū dolore porto: q̄ multa mala in hac ualle miseriāz occurrunt: que me sepius cōturbāt cōtristant: & obnubilant: sepius ipediūt: & distrahūt alliciunt: & implicant: ne liberū habeā accessum ad te & ne iocundis fruar amplexibus: pressō semper beatis spiritibus. Moueat te super spiritū meum: & desolatio multiplex in terra. O iesu splendor eterne glorie: solamen peregrinantis anīe apud te: & os meū sine uoce & silentium meū loquitur tibi. Vsq̄ quo tardat uenire dñs me? Vēiat ad me paupculū iuū: & letū faciat. Mittat manū suam: & me miserū eripiat de omni angustia. Veni ueni: q̄ sine te nulla erit quieta dies: aut hora: q̄ tu letitia mea: & sine te uacua est mensa mea. Miser sum: & quodāmodo incarceratus: & compedibus grauatus: donec luce presentie tue me reficias: ac libertati dones: uultūq̄ amicabilem demonstres. Querant alii pro te aliud quodcūq̄ libuerit: & mihi aliud interim nil placet: nec placebit: nisi tu deus meus: spes mea: salus eterna. Nō retinebo: nec deprecari cessabo: donec gratia tua reuertatur: mihiq̄ tu intus loquaris. Ecce ad sum. Ecce ego ad te: q̄ iuocasti me: lachryme tue: & desiderīū anime tue: humiliatio tua: & cōtritio cordis inclinauerunt me: & adduxerunt ad te. Et dixi dñe inuocaui te: & desiderauī frui te: paratus omnia respuere propter te. Tu enī prior excitasti me: ut q̄rerē te. Sis ergo bñdictus dñe: q̄ fecisti hanc bonitatē cum seruo tuo fīm multitudinē misericordie tue. Quid hēt ultra dicere dñe seruus tuus corā te: nisi ut humiliet se ualde

ualde añ te: memor semp proprie iniquitatis: & uilitatis. Nō enim est similis tui in cunctis mirabilibus celi: & terre. Sunt opa tua bona ualde dñe: iudicia uera: & prudentia tua reguntur uniuersa. Laus ergo tibi: & gloria o patris sapientia: te laudet & benedicat os meum: anima mea: & cuncta creata simul.

C De recordatōe bñficioꝝ dei multipliciū. C. xxiiii.

Peri dñe cor meū in lege tua: & in pceptis tuis doce me ābulare. Da mihi itelligere uolūtātē tuā: & cū magna reuerētia: ac diligenti cōsideratiōe bñficia tua: tā in generali: q̄ in speciali memorari: ut digne tibi ex hinc ualeam grās referre. Verū scio: & cōfiteor: nec pro minio puncto me posse deitas grarum laudes pfoluere. Minor ego sū oībus bonis mihi prestitis: & cū tuā nobilitatē attendo: deficiat pre magnitudine illius spūs meus. Oīa: que in aīa hēus & i corpe: & quecūq; exterius: uel iterius naturaliter: uel supnaturaliter possidemus: tua sunt bñficia: e te bñficiū piū: ac bonū cōmendāt: a quo bona cūcta accepimus. Et si alius plura: alius pauciora accepit: oī tñ tua sunt: & sine te nec minimū haberi pōt. Ille q̄ maiora accepit: nō pōt merito suo gloriari: nec sup alis extolli: nec minori insultare: q̄a ille maior: & melior: q̄ sibi minus ascribit: & in regratiando. hūilior est: q̄ deuotior. Et qui oībus uiliore se existimat: & idigiorē: se iudicat aptiore ad p̄cipiēdum maiora. Quāt pauciora accepit: cōtristari nō debet nec idignant ferre: neq; ditiori iuidere: sed potius attendere: & tu bonitatē mxime laudare: q̄ tā affluenter: tā gratis: libenter: sine psonarū acceptance: tua munera largis. Oīa ex te: & ideo in oībus es laudandus. Tu scis q̄ unicuiq; donari expedit: & cur iste

minus: et ille āplius habeat: nō nostrū: sed tuū est hoc
 discernere: apud quem singulorū diffinita sunt merita
 Vnde dñe deus pro magno etiā reputo beneficio non
 multa habere: unde exterius: et fm hoies laus: et gl
 appareat. Ita ut qs cōsiderata paup̄tate: & utilitate
 plone sue nō modo grauitatē: aut tristitiam: uel deie
 ctionem inde cōcipiat: sed potius cōsolationē: & hila
 ritatē magnā: qā r deus paupes: hūiles: atq; hūc mū
 do despectos tibi elegisti in familiares: & domus tua
 Testes sunt ipsi apostoli tui: quos principes tip oēm
 terram cōstituiisti: fuerūt tñ sine querela conuersati in
 mūdo tā humiles: & simplices sine oī malitia et dolo
 ut etiā pati contumelias gauderent pro noi tuo: &
 q̄ mundus abhorret: ipsi amplecterentur affectu ma
 gno. Nihil ergo amatorem tuū: & cognitoē bñficio
 rū tuorū ita letificare debet: sicut uolūtas tua eo & bñ
 placitū eterne dispositiōis tue: de qua tantū ōtentare
 debet: & consolari: ut ita libenter uelit esse minimus:
 sicut aliquis optaret esse maximus & ita p̄cificus &
 cōtentus in nouissimo: sicut in loco priō: & ita libē
 ter despiciabilis: & abiectus: nullius quoq; dominis et
 fame: sicut ceteris honorabilior: et maior in mundo
 Nam uoluntas tua: et amor honoris tui mnia exce
 dere debet: et plus eum consolari: magq; placere q̄
 omnia beneficia sibi data uel danda.

¶ De quattuor magnā ip̄tantibus p̄cē. Ca. xxv
 Illi nūc docebo te uia pacis: et ire libertatis.
 Fac dñe quod dicis: qā hoc mi gratum est
 f audire. Stude fili alterius pons tacere uolū
 tatem: q̄ tuam. Elige semper tñus q̄ plus ha
 bere. Quere semp̄ inferiorem locum: oībus subesse.
 Opta semp̄: et ora: ut uoluntas dei iūgre in te fiat.
 Ecce

Ecce talis homo ingreditur fines pacis: et quietis. Dñe sermo tuus iste brevis: multum in se cōtinet pfectiōis parvus est dictu: sed plenus sensu: et uber in fructu. Nam si posset a me fideliter custodiri: nō debet tam facilis in me turbatio oriri: nam quotiens me ipacatum sentit: et grauatum: ab hac doctrina me recessisse inuenio. Sed tu: q omnia potes: et anime protectum temp diligis: adauge maiorem gratiā: ut possim tuum complere sermonem: et meam perficere salutem.

Oratio contra cogitationes malas. Cap. xxvi.

Omne deus meus: ne elongeris a me: deus meus i auxiliū meū respice: quoniā isurrexerūt in me cogitatiōes uane: & timores maligni affligentes aīam meā. Quomodo ptra sibo illeus: quomodo pfringam eā. Ego inquit ante te ibo: & gliosos terre hūiliabo: aperīā ianuā carceris: & archana secretorū reuelabo tibi. Fac dñe: ut loqueris: & fugiant a facie tua oēs inique cogitatiōes. Hec spes: & unica cōsolatio mea ad te in omni tribulatiōe confugere: tibi confidere: ex intimo inuocare: & patitēter consolationem tuam expectare.

Oro pro illuminatiōe mētis deuotissima. C. xxvii

Clarifica me bone iesu claritate eterni luminis: & edue de habitaculo cordis meis tenebras uniuersas: cohibe euagationes multas & etiā deuince facientes tentatiōes. Pugna fortiter p me: & expugna malas bestias: occupascētiās dico illecebras: ut fiat pax in uirtute tua: & abūdātia laudis tue resonet in aula sancta: hoc est in cōscientia pura. Impera uentis: & tēpestatibus: dic mari: quiesce: dic agloni: ne flaueris: & erit tranquillitas magna. Emittēte lucē tuā: & ueritatē tuā: ut luceat sup terram:

ga terra sum inanis: et uacua donec il' umines me. Es
funde gratiā tuā desup: per funde cor meū grā celesti:
ministra deuotiōis aq̄s ad irrigādā faciē terre ad p
ducendū fructū bonū: & optimū. Eleua mētem pr
sam mole peccatorū: & ad celestia totū desiderīū meū
suspēde: ut gustata suauitate supne felicitatis: pigeat
de terrenis cogitare. Rape me: & eripe ab oī creatura
rū indurabili cōsolatione: q̄a nulla res creata appetitū
meū plenarie ualet q̄tare: & consolari. Iunge me tibi
inseparabili dilectiōis uinculo: quoniā tu solus amā
ti sufficis: & absq̄ te friuola sunt uniuersa.

C De euitatione curiose inquisitionis super alterius
uita.

Capitulum. xxviii.

Illi: noli esse curiosus: nec uacuas ageſ sollici
tudines. **Q**uid hoc: uel illud ad te: tu me seq̄
re. **Q**uid. n. ad te utrū ille sit talis: uel talis:
aut iste sic agit: uel loq̄tur. Tu non indiges
rñdere pro aliis: sed pro te ipso rōnem reddes: qd ergo
te implicas. Ecce ego oēs cognosco: & cūcta q̄ sub so
le fiūt uideo: & scio qualiter cū unoquoq̄ scit: qd co
gitet: quid uelit: & ad quē finē tendat eius intentio.
Mibi igitur cōmittenda sunt omnia: tu uero serua te
in bona pace: & dimitte te agitante: agitare quantū
uoluerit. Veniet super eum qcquid fecerit: uel dixerit
quia me fallere non potest. Nō tibi sit cure de magni
nominis umbra: & non de multorū familiaritate: nec
de priuata hominum dilectione. ista enim generant
distractiōes: & magnas in corde obscuritates. Libē
ter loquere tibi uerbū meum: & abscondita reuelare
si aduentum meū diligenter obseruares: & osiū cor
dis mihi aperires. Esto puidus: et uigila in oratiōib?
& humilia te in omnibus.

Cla

C In quibus firma pax cordis: & uerus profectus
consistit. Capitulum. xxix.

Illi ego locutus sum. Pacē reliquo uobis: pacem meā do uobis: nō q̄o mundus dat ego do uobis. Pacē oēs desiderāt: sed que ad ueram pacē ptinent: nō oēs curāt. Pax mea cū humilibus: et mansuetis corde: pax tua erit in multa paciētia. Si me audieris: & uocē meā secutus fueris: poteris multa pace frui. Quid igit faciam. In omni re attēde tibi quid facias: & qd dicas: & oēm intentionē ad hoc dirige: mihi soli placeas: & extra me nihil cupias: uel queras: sed & de aliorum dictis: uel factis nil temere iudices: nec cū rebus tibi nō cōmissis te implices: & poterit fieri: ut pax: uel raro turberis. Nunq̄ autē sentire aliquā turbationē: nec pati aliquā cordis: uel corporis molestiā: nō est presentis tempis: sed status eterne q̄etis. Non ergo estimes te ueraz pacē inuenisse si nullā senseris grauitatē: nec tunc totū esse bonū: si neminē pateris aduersariū: nec hoc eē pfectū: si cūcta sunt s̄m tuū affectū: neq; tūc aliqd magni te reputes aut spālter dilectum existimes: si in magna fueris deuotiōe: atq; dulcedine: q̄a in illis nō cognoscit uerus amator uirtutis: nec in istis cōsistit pfectus: & pfectio hominis. In quo ergo domine. In offerendo te ex toto corde tuo uoluntati diuine: non querēdo que tua sunt: nec in paruo: nec in magno: nec in tēpore: nec in eternitate: ita ut in uana equali facie in gratiag actione pmanear inter p̄spera: & cōtraria oia equa lance pensando. Si fueris tā fortis: & longanimis in spe: ut subtracta interiori cōsolatione: etiā ad ampliora iustitenda cor tuum preparaueris: nec te iustificaueris: & sanctū laudaueris: tūc in uera: & recta uia pacis am

bulas: & ipse indubitata erit: q̃ rursus in iubilo factem meā sis uisurus. Quod si ad plenū tuip̃sius cōtēptum puenis: scito q̃ tūc abundantia pacis perfrue-
ris: secundū possibilitatem tui incolatus.

¶ De em̃ētia libere mētis: & quod supplex opera
magis meretur q̃ lectio

Cap. xxx.

Domine: hoc opus est p̃fecti uiri: nunq̃ ab in-
tentiōe celestīū aīum relaxare: et iter multas
curas: quasi sine cura trāsire non more tē-
pentis: sed prerogatiua quadā libere mētis
nulli creature inordinata affectiōe adherendo. Ob-
secro te piissime deus meus: preserua me a curis hu-
ius uite: ne nimis implicer a multis necessitatibus cor-
poris: ne uoluptate capiar: ab uniuersis anie obstacu-
lis: ne molestus fractus deiciere. Non dico ab his re-
bus: q̃s toto affectu ambit uanitas mundana: sed ab
his miseris que aīam serui tui cōmūi maledicto mor-
talitatis penaliter grauāt: & retardāt: ne in libertatē
spūs: quotiēs libuerit: ualeat itroire. O deus me² dul-
cedo ineffabilis: uerte mihi ī amaritudinē oēm cōsola-
tione carnalē ab eternog amore me abstrahētē: et ad
seuitutu cuiusdā boni delectabilis presentis male alli-
cientē. Nō me uincat deus me²: nō uicat caro: & san-
guis: nō me decipiat mūdus: et breuis gloria eius: nō
me supplātet diabolus: & astutia illius. Da mihi for-
titudinē resistendi: patiētīā tollerādi: cōstantiā pleue-
rādi. Da p̃ oibus mūdi cōsolatiōib² suauissimā spūs
tui unctionē: & p̃ carnali amore tui noīs īfunde amo-
rē: ecce cibus: pot²: uestis: ac cetera utēsilia ad corpis
sustēraculū pertinētia seruētī spūi sunt onerosa. Tri-
bue talibus fomētis tēperate uti: nō desiderio nimio
īplicari. Abiicere oīa nō l̃z: q̃a natura sustentāda est:
requere

regere aut supflua: & q̄ magis delectat lex sc̄ta phibet: nā alias caro aduersus sp̄m inolefceret. Intei nec q̄so manus tua me regat: & doceat: ne qd nimis fiat.

¶ Quod priuatus amor a summo bono maxime retardat. Cap. xxxi.

Illi: opz te dare totū p toto: & nihil cuiuspius eē. Scito: q̄ amator cuiuspius magis nocet t̄i b̄ q̄ aliq̄ res mundi. Scd̄m amorē: & affectū: quē ge q̄libet res plus: ul minus adheret. Si fuerit amor tu² purus: simplex: & b̄n ordinatus: eris sine captiuitate reg. Noli cōcupiscere: qd nō lz h̄re. Noli h̄re: qd te pōt impedire: et libertate interiori p̄uare. Mix: q̄ nō ex toto fundo cordis teip̄sū mihi cōmittis cū oib̄: q̄ desiderare. potes: uei h̄re. Quare uāo merore cōsumeris. Cur supfluis curis fatigaris? Sta ad beneplacitū meū: & nullū patieris detrimētū. Si q̄ris hoc: ul illud & uolueris esse ibi: uel ibi ppter tuū cōmodū: & ppriū b̄nplacitū magis h̄ndū: nunq̄ eris i getudine: nec liber a sollicitudine: q̄a i oī repiet aliqs defect²: et i oī loco erit: q̄ aduerset. iuuat igit nō q̄bet res adepta: ul mltiplicata exteri²: lz poti² cōtēpta: et decisa ex corde radicit². Q d̄ n̄ tm̄: et d̄ cēsu eris: et diuitiaz: itelligas: sed de honoris et ambitu: ac uāe laudatiōis desiderio: que oīa transeūt cū mūdo. Munit pax locus si deest sp̄s feruoris. Nec diu stabit pax illa q̄ sita forinsecus: si uacat a uero fundamēto dat² cordis hoc ē nisi sisteris i me: pmutare te potes: sed nō meliora. Nā occasiōe orta: et accepta iuenies: qd fugisti: et ampli²

¶ Oro p purgatiōe cordis: et celesti sapia. C. xxxii.

Confirma me deus per gratiā sancti sp̄s da uirtutē corroborari in interiori hoīe: et cor meū ab omni inutili sollicitudine: et angos

euacuare: nec uanis desiderijs trahi cuiuscunq; rei uilis: aut pretiose: sed oīa inspicere: sicut trāscūtia: & me pariter cū illis transire: quia nihil pmanens sub sole: nisi oīa uanitas: & afflictio spūs. O q sapiens: oīa ita cōsiderat. Da mihi dñe celestem sapientiā: ut quicquam te sup oīa querere: & inuenire: sup oīa sapere: & diligere: & cetera secundū ordinē sapientie tue: prout sunt intelligere. Da puidēter declinare blādientē: & patiēter fere aduersantē: qā hec magna uirtus sapientie nō moueri omni uēto uerborū: nec aurē male blādiēti prebere syrene: sicut enī incepta pgitur uia secure.

E Cōtra liguas obrectatorū. ca. xxxiii. Illi nō egre feras si quidam de te male senserint: & dixerint: qd nō libēter audias. Tu deteriora de te ipso sēire debes: & neminē infirmiorē te credere. Si ambulas ab intra: nō multū ponderabis uolātia uerba. Est nō parua prudentia si lere in tpe malo: & itorsus ad me cōuerti: nec humano iudicio disturbari. Non sit pax tua i honōr hominum: siue enim bene: siue male interpretati fuerint: nō es igit̃ alter hō. Vbi est uera pax: & uera gloria? Nōne in me. Et q non appetit hoibus placere: nec displicere timet: multa p̃rueit pace. Ex inordinato amore & uāo timore orit̃ oīs inq̃tudo cordis: & distractio sensuū. **Q**ualiter in stāte tribulatiōe deus inuocandus est: & benedicendus. Cap. xxxiiii.

S It nomē tuum dñe bñdictum i secula: q uoluisti hanc tentationē: & tribulationē uenire sup me. Non possum eā effugē: sed necesse habes ad te cōfugere: ut me adiuues: et in bonū mihi cōuertas. Dñe mō sum in tribulatiōe: & nō est cordi meo bene: sed multum uerax a presenti passione.

passione. Et nunc pater dilecte quid dicā. Deprehensus sū inter angustias: saluifica me ex hora hac. Sz propterea ueni in hanc horam: ut tu clarificeris: cum uero ualde hūilatus: & per te liberatus. Cōplaceat tibi dñe: ut eruas me: nam ego paup: quid agere possum: et quo ibo sine te? Da patientiā dñe ēt hac uice. Adiuua me deus meus: & non timebo quātuncūq; grauatus fuero. Et nūc inter hec qd dicam? Domine hū voluntas tua: ego bene merui tribulari. & graui oportet utiq; et sustineā: & utinā patienter: donec trāseat tempestas: & melius fiat. Potens est autē om̃ipotens manus tua etiam hanc tentatiōem a me auferre: & eius impetum mitigare: ne pēitus succūbam quēadmodum: & prius sepe egisti mecum deus meus misericordia mea. Et quāto mihi difficilius: tanto tibi facilior est hec mutatio dextere excelsi.

¶ De diuino petendo auxilio: & confidentia recupe-
rante gratie.

Capitulum. xxxv.

Ille ego dñs confortans in die tribulatiōis. Venias ad me: cū tibi nō fuerit bene. Hoc est: qd maxime impedit cōsolationē celestē q̃a tardius ouertis te ad orationē. Nam ante q̃ me intente roges: multa interim solatia queris: et recreas te in externis. Ideoq; fit parum: omnia p̃sint nec aduertas: quia ego sum: qui eruo sperantes in me donec est extra me ualēs cōsiliū: neq; utile: sed neq; durable remediū. Sed iam resumpto spū: post tempestatem recōualeſce in lucē miserationū mearū: q̃a p̃pe sum: dicit dñs: ut restaurem uniuersa: nō solum integre: sed abundanter: & cumulate. Nunqd mihi quicq̃ est difficile: aut ero similis dicenti: & non facienti. Vbi est fides tua? Sta firmiter: & perseveranter. Esto

Ioan. gerson G

lōganimis: & uir fortis: ueniet tibi solatio tempore
suo: expecta me: expecta: ueniā: & curabo te. Tenta
tio est: que te uexat: et formido uana: que te exterrē
Quid importat sollicitudo de futuris cōtingentibz
nisi ut tristitiā sup tristitiā habeas. Sufficit dici mali
tia sua. Vanū est: et inutile de futuris conturbari: uel
gratulari: que forte nunq̄ euenient. Sed humanū est
huiusmodi imagiatiōibus illudi: & parui adhuc mi
hi signū tam leuiter trahi a suggestiōe inimici. Pie
enim non curat: an ueris: an falsis illudat: et decipiat
et utrū presentium amore: an futuroz formidine pro
sternat. Non ergo turbet cor tuū: neq; formidet. Cre
de in me: et in misericordia mea habeto fiduciā. Quā
do tu te elongatū estimas a me: sepe sum ppinquior.
Qñ tu estimas totū perditum: tunc sepe magis merē
di instat lucrū. Non est totū perditum: qñ res accidit
in contrariū. Non debes iudicare s̄m presens sentire:
nec sic grauitati alicui: undecūq; uenienti inherere &
accipe: tanq̄ ois spes sit ablata emergendi. Noli puta
re te derelictū ex toto: quis ad tēpus miserim tibi ali
quā tribulationē: sic enim transit ad regnū celoz. Et
hoc sine dubio magis expedit tibi: & ceteris s̄uis me
is: ut exercitemini aduersis: q̄ si cūcta ad libitū habe
retis. Ego noui cogitatiōes absconditas: quia mul
tum expedit p salute tua: ut interdū sine sapore relin
q̄ris: ne forte eleueris in bono successu: & tibi ipsi pla
cere uelis in eo: qđ nō es. Quod dedi auferre possum:
& restituere: cum mihi placuerit. Cum dederō meuz
est: cū subtraxero tuū non tuli: q̄a meum est omne da
tum bonū: & omne donū perfectū. Si tibi admifero
grauitatē: aut quālibet cōtrarietatē: nō idigneris: ne
q; cōcidat cor tuū: & ego cito subleuare possū: & om
ne onus

ne onus in gaudium transmutare. Verumtamen iustus sum: & commendabilis multum: cum sic facio tecum. Si recte sapis: & in ueritate aspicias: nunq̃ des propter aduersa tam deiecte cōtristari: sed magis gaudere: & gratias agere: immo hoc unicum putare gaudium: q̃ affligens te doloribus non parco tibi. Sicut dilexit me pater: ego diligo uos: dixi dilectis discipulis meis: quos utiq; nō misi ad gaudia temporalia: sed ad magna certamina: non ad honores: sed ad despectiones: non ad ocium sed ad labores: nō ad requiē: sed ad afferendū fructum multū in patientia. Horum memento fili mi uerborum. ¶ De neglectione ois creature: ut creator possit inueniri. Ca. xxxvi.

Omne mi adhuc bene indigeo maiori gratia: si debeam illuc peruenire: ubi me nemo poterit: nec ulla creatura impedire. Nam quamdiu res aliqua me retinet: nō possum libere ad te uolare. Cupiebat libere uolare: qui dicebat. Quis dabit mihi pennas: sicut columbe: & uolabo: & requiescā. Quid simplici oculo quietius: & qd liberi? nil desiderante in terris. Oportet igit̃ oēm pertrāsire creaturā: et seipsum pfecte deferere: ac in excessu mētis stare: & uidere te oīum conditorē cum creaturis nil simile habet. Et sic nisi quis ab oībus creaturis fuerit expeditus: non poterit libere intendere diuinis. Ideo enim pauci inueniunt̃ cōtemplatiui: q̃a pauci sciunt se a pituris creaturis ad plenum sequestrari. Ad hoc magna requirit̃ gratia: que aīam leuet: & supra seipsam rapiat. Et nisi homo sit in spū eleuatus: & ab oībus creaturis liberatus: ac deo totus unitus quicqd̃ scit: quicqd̃ etiā habet: nō est magni pōderis. Diu paruus erit: & in terra iacebit: qui aliqd̃ magni

estimat nisi solum unum immensum eternum bonū. Et quicquid deus non est: nihil est: & pro nihilo computari debet. Est quippe magna differentia sapientie illuminatæ: & deuoti uiri: et scientia litteratæ: et studiū si clerici. multo nobilior est illa doctrina: que de sursum ex diuina influentia manat: quā que laboriole humano acquiritur ingenio. Plures reperiuntur contemtionem desiderare: sed que ad eam requiruntur: nō student exercere. Est & magnum impedimentum: quia in signis: & i rebus sensibilibus stat: & parū de perfecta mortificatione hētur. Nescio quid est: & quo spū ducimur: & qd pretendimus q spūales dici uidemur: q totum laborē: & ampliorem sollicitudinē p trāsitoris & uilibus rebus agimus: & iterioribus nostris uix raro plene: relectis sensibus: cogitamus. Proh dolor statim post modicam relectionem: toras erumpimus: nec opera nostra districta examinatione trutinamus. Vbi iacet affectus nostri non actēdimus: & q̄ ipura sint omnia nostra nō deploramus. Omnis quippe caro corruerat uīā suā: & ideo sequebatur diluuium magnū. Cum ergo interior affectus noster corruptus sit: necesse est: ut actio sequēs: & iuxta carētie interioris uigoris corrūpatur. Ex puro corde pcedit fructus bone uite. Quantum quis fecerit: querit: sed ex quanta uirtute agit: non tam studiose pēsat. Si fuerit fortis: diues: pulcher: habilis: uel bonus scriptor: bonus cantor: bonus laborator: inuestigator: q̄ pauper sit spū: q̄ patiens: & mitis: q̄ deuotus: et eternus a multis tacetur. Natura exteriora hoīs respicit: grā ad interiora se conuertit. illa frequēter fallitur: ista in deo sperat: ut nō decipiat. ¶ De abnegatiōe sui: & abiectione omnis cupiditatis.

illi: non potes perfecte possidere libertatē: nisi
 totaliter abneges te metipsum. Cōpediti sunt
 proprietarii: & superbius amatores: cupidi: cu-
 riosi: gyrouagi: quērentes se per mollia: non quā iesu
 xpi: sed sepe hoc fingētes: & cōmouetes quod non stabit. Pe-
 ribit, nō, totū: quod non ex deo ortū. Tene breue: & cōsuma
 tū uerbū. Dimitte oīa et iuēies oīa. Dimitte cupidita-
 tē: & iuēies requiē. Hoc mēte pertracta: & cū impleueris
 oīa intelliges. Dñe: hoc nō est opus unius diei: nec lu-
 dus puulorum: imo in hoc breui includit oīs perfectio re-
 ligioſorum. Fili non debes auerti: nec statim deici: audi-
 ta uia perfectorum: sed magis ad sublimiora puocari: &
 ad minus ad hec ex desiderio suspirare. Vtinā sic tecū
 esset: & ad hoc puēsses: ut tuuſpius amator nō esses:
 sed ad nutum meū pure stares: & eius quē tibi p̄posu-
 iſſes: tunc mihi ualde placeres: & tota uita cū gaudio
 & pace trāſiret. Habes ad huc multa ad reliquēdū: quā
 nisi mihi ex integro resignaueris: nō acquies quod po-
 stulas. Suadeo tibi a me emere aurum ignitū: ut locu-
 ples fias: id est sapiētia celestis oīa infima conculcantē.
 Postpone terrenā sapientiā: oīem humanarū compla-
 centiam: & p̄pitiā. Dixi tibi uiliora emēda p̄ preciosis
 & altis in rebus hūanis. Nam uilis: & parua: ac pene:
 obliuioni tradita uidetur uera celestis sapientia: non
 sapiens alta de se: nec magnificari quērens in terra: quā
 multi ore tēus p̄dicāt: sed uita longe dissentit: ipsa tū
 est preciosa margarita a multis abscondita.

De instabilitate cordis: & de intentione finali ad
 deum habenda. Cap. xxxviii.

Illi: noli credere affectui tuo: qui nūc est: cito
 mutabit in aliud. Quā diu, nō, uixeris muta-
 bilitati subiectus eris et nolens: ut mō letus

ioan. gerſon G iii

modo tristis: mō pacatus: modo turbatus: nūc deo-
tus: nunc indeuotus: nūc studiosus: nunc accidiosus:
nunc grauis: nunc leuis inueniatis. Sed stat super he-
mutabilia sapiens: & bñ doctus in spū: nō attēdēs
in se sentiat: ul' qua parte flet uētus instabilitatis: sz ut
tota intētio mentis eius ad debitū: & ad optimuz pfi-
ciat finem. Nā si poterit unus & idem incōcuslus per
manere: simplici intētiōis oculo per tot uarios ean-
tus ad me impretermisse directo. Quāto autē purior
fuerit intentionis oculus: tātō cōstantius inter diuer-
sas uite procellas. Sed in multis caligat oculus inten-
tionis: respicit enim cito in aliquod delectabile: quod
occurrit: & raro totus liber quis inuenitur a neruo p-
prie exquisitiōis. Si iudei olim uenerāt i bethaniā ad
marthā & mariā: nō pp iesuz tm: sz ut lazarū uiderēt
Mūdādus ē ergo intētiōis oculus: ut sit simplex: & re-
ctus: atq; ultra oīa uaria media ad me dirigendus.

¶ Q d amāti sapit deus sup oīa: & i oib⁹. c. xxxix.

Ecce deus meus: & oīa. Quid uolo ampli⁹ et
qd felici⁹ desiderare possū. O sapidū: & dul-
ce uerbū: sz amāti uerbū n nudū: nec ea q in
mūdo lūt deus me⁹: & oīa itelligēti satis dī-
ctū est: & sepe repetere iocūdū est amāti. Te si qdē pū
te iocunda sunt oīa: te aut absente: fastidiunt cuncta
Tu facis cor tranquillum: & pacē magnā letitiāq; fe-
stinans. Tu facis bene sentire de omnibus: & in omni-
bus te laudare: nec potest aliquid sine te diu placere:
sed si debet gratum esse: & bene sapere: oportet gra-
tiam tuam adesse & condimento tue sapientie condi-
ri. Cui tu sapis: quid ei recte non sapiet: & cui tu non
sapis: quid ei ad iocunditatem esse poterit. Sed de-
ficiunt in tua sapientia mundi sapiētes: & qui carnez
sapiunt

sapiunt : quia ibi plurima uanitas : & hic mors inuenitur. Qui autem te p contēptum mundanorū : & carnis mortificationē sequunt. uere sapiētes eē cognoscūt : quia de uanitate ad ueritatē : de carne ad spirituz transferunt. Ihs sapit deus : quicqd inuenit in creaturis : totum referunt ad laudē sui cōditoris. Dissimilis tibi : & multum dissimilis sapor creatoris : & creator ē eternitatis : & tps : lucis increate : & lucis illuminate. Lux perpetua : cūcta creata trāscēdens lumina : fulgura coruscationem de sublimi : penetrantē oia intima cordis mei : purifica : letifica : clarifica : & uiuifica spūz meum : cū suis potētis ad inherēdum tibi iubilosis excessibus. O qñ uēiet hec btā : & desiderabilis hora : ut tua me saties presentia : ut sis mihi oia in oibus. Quā diu hoc datum nō fuerit : nec plenum gaudiū erit. Ad huc : pro dolor : uiuit in me uetus hō non est tot⁹ crucifixus : non est pfecte mortuus. Adhuc cōcupiscit fortiter aduersus spm : bella mouet intestina : nec regnuz anie patiē esse getum : Sed tu : q dñaris ptāti maris : & motum fluctuum eius tu mitigas : exurge adiua me. Dissipa gentes : que bella uolunt : cōtere eas ī uirtute tua : ostēde q̄so magnalia tua : & glificet dextera tua : quia non est spes alia : nec refugiū mihi : nisi in te doq mine deus meus.

¶ Qd nō est securitas a tētatiōe ī hac uita. Cap. xl.

Alī : nunq secur⁹ es ī hac uita : sed quo ad uixeris : semp arma spūalia tibi sūt necessaria.

¶ Inter hostes uersaris a dextris : & a sinistris impugnaris. Si ergo nō uteris undiq; scuto patientie : non eris diu sine uulnere. Insuper : si non ponis cor tuum fixe in me : cū mera uoluntate cuncta pa-

Ioan. gerson, G iiii

tiēdi ppter me: nō poteris ardorē iustū sustinere: nec ad
 palmā ptigere btōg. Oportet te ergo uiriliter oīa ptrā
 sire: & potenti manu uti aduersus obiecta. Nā uincēt
 datur māna: & torpēt relinqtur multa mīxia. Si quē
 ris in hac uita requiē: quō tunc puenies ad eternā. Nō
 ponas te ad multā regem: sz ad magnā patiētā. Que
 re uerā pacē: nō in terris: sz in celis: nō in oībus: nec in
 ceteris creaturis: sed in deo solo. Pro amore dei delibet
 oīa libenter subire: labores scilicet: & dolores: tenta
 tiones: uexationes: anxietates: necessitates: infirmita
 tes: iniurias: oblocutiones: reprehensiōes: hūiliatiōes
 cōfusiōes: correctiones: & despectiōes. Hec iuuāt ad
 uirtutes: hec probant xpi tyronē: hec fabricant celestē
 coronā. Ego reddā ei eternā mercedē pro breui labore
 & infinitā gloriā pro transitoria cōfusione. Putas: q
 semp habebis pro tua uolūtate cōsolationes spūales.
 Sancti mei non habuerunt tales: sed multas grauita
 tes: & tentationes uarias: magnasq; desolationes: sed
 patienter sustinuerunt se in oībus: & magis sunt cōfi
 ti deo q̄ sibi: scientes qā nō sunt cōdigne passiōes hu
 ius tps ad futurā glām pmerēdā. Vis tu statim habē
 quod multi post lachrymas: & magnos labores uix
 obtinuerūt. Expecta dñm: uiriliter age: & cōfortare:
 noli desiderare: noli discedere: sed corpus: & aniam ex
 pone cōstanter pro gloria dei. Ego reddā plenissime.
 Ego tecum ero in omni tribulatione.

¶ Contra uana hominum iudicia.

Cap. xli.

Illi: iacta cor tuū firmiter in dño: & humanū
 ne metuas iudiciū: ubi te cōscia pium reddit
 et infontem. Bonū est: et beatum taliter pati
 nec hoc erit graue humili cordi: et deo magis
 q̄ sibi ipsi cōfidenti. Multi multa loquunt: & deo par
 ua fides

ua fides est adhibenda, Sed & in oibus satis esse: nō ē possibile. Et si paulus oibus studuit in dño placere: et oibus oia factus est: tñ etiā p minimo duxit: q̄ ab huano die iudicatus fuerit. Egit satis pro alioꝝ edifi-
 catioe: & salute: quātū in se erat: & poterat: sed ne ab alijs aliqñ iudicaretur: uel non despiceretur: cohibere nō potuit: ideo totū deo cōmilit: q̄a totū nouerat: & patientia: & hūilitate cōtra ora loquentiū iniqua: ac etia uana: ac mēdosa cogitātium: atq; pro libito suo queq; tractatiū: se defendit. Rñdit tñ interdū: ne infir-
 mis ex sua taciturnitate generaretur scandalū. Quid tu timeas a mortali hoie: Hodie est: & cras nō cōpa-
 rer: deū time: & hoīum terrores nō expauesces. Quid potest aliq; in te uerbis: aut iniuriis. Sibi potius nocet q̄ tibi: nec poterit iudiciū dei effugere quicunq; est ille: tu habes deū pre oculis: & noli contendere uerbis querulosis. Q d si ad presens uideris succumbi: et cō-
 fusionē pati: quam non meruisti: ne indigneris ex hoc neq; per patientiam minuas corōam tuam: sed ad me potius respice in celum: qui potens sum eripere ab omni confusione: & iniuria: & unicuiq; reddere secundū opera sua.

¶ De pura: & integra resignatione sui: ad obtinen-
 dam cordis libertatem.

Cap. xlii.

Mi: relinque te: & iuenies me. Sta sine electio-
 ne: & omni pprietate: et semp lucraberis. Nā

f & adicietur tibi amplior gratia: statim ut te
 resignaueris: nec resumpseris. Dñe quotiens
 me resignabo: & in quibus me relinqū. Semper: et in
 omni hora: sicut in paruo: sic et in magno nihil exci-
 pio: sed in omnibus te nudatum inueniri uolo. Alio-
 quin: quomodo poteris esse meus: et ego tuus: nisi tu

eris ab oī ppria uolūtate itus: & foris spoliatus. Quāto celerius hoc agis: tāto melius habebis: & q̄nto plenius: et sincerius tāto plus mihi placebis: et ampli⁹ lucraberis. Quidā se resignāt: sed cū aliqua exceptione. Non enim plene deo cōfidunt: ideo puidere sibi fatigunt. Quidā etiam primo totum offerunt: sed postea tentatione pulsante ad ppria redeunt: ideo minime in uirtute proficiunt. Hi ad ueram puri cordis libertatem: & iocunde familiaritatis mee gratiam nō pertingunt: nisi integra resignatione: & quotidiana sui imolatione pri⁹ facta: sine qua nō stat: nec stabit unio fructiua. Dixi tibi sepiissime: & nūc iterū dico. Relinque te: resigna te: & frueris magna interna pace. Da totū pro toto: nil exquire: nil repete: sta pure: & inhesitanter i me & habebis me. Eris liber in corde: & tenebre nō conculebūt te. Ad hoc conare: hoc ora: hec stude desiderare: ut ab omni pprietate possis expoliari: & nudus nudū iesum sequi: tibi mori: & mihi eternalit̄ uiuere. Tūc deficiēt oēs uane fantasie: cōturbationes inique & cure superflue. Tūc etiā recedet immoderatus timor & inordinatus amor morietur.

¶ De bono regimine in externis: & recursum ad deum in periculis.

Cap. xliii.

Illi: ad istud diligēter tendere debes: ut in oī loco: actiōe seu occupatiōe externa sis itim⁹ liber: & tuip̄s potēs: & sint oīa sub te: & tu nō sub eis: ut sis dñs actionū tuarū: & rector: nō seru⁹: nec emptic⁹: s; magis exēptus: uerusq; hebreus in sortem: ac libertatē transiens filiorū dei: q̄ stant sup̄ presentia: & speculantur eterna: q̄ transitoria ituentur sinistro oculo: & dextro celestia: quos teporalia nō trahūt ad inherendū: sed trahunt ipsi ea magis

magis ad bñ seruiendū prout ordinata sunt a deo: & instituta a sūmo opifice: q̄ nil ordinatum religt in sua creatura. Si etiā in oī euentu stas: nō in apparentia externa: nec oculo carnali iustras uisa: ul' audita: sz mox a qualibet cā intras cum moyle in tabernaculum ad consulendum dñm: audies nōnunq̄ diuinum rñsum: et rñs dies instructus ā multis presentibus: & futuris. Semper enī moyses recursū habuit ad tabernaculū pro orātiōibus: & questionibus soluendis: fugitq; ad orōnis adiutoriū p̄ piculis: & improbitatibus hominū subleuandis. Sic & tu confugere in cordis tui secretarium diuinū intentius iplorando suffragiū. Propterea nā q̄ iosue: & filii israel a gabaonitīs leguntur decepti q̄a os dñi nō prius interrogauerunt: sed nimium creduli dulcibus sermonibus: falsa pietate delusi sunt.

¶ Quod hō nō sit iportunus in negociis. Ca. xliiii.
 Illi: cōmitte mihi sēp cām tuā: & ego benedisonam in tpe suo. Expecta ordinationē meam: & senties inde p̄fectū. Dñe satis libēter oēs res tibi cōmitto: q̄a parum pōt cogitatio

mea p̄ficere. Vtinā nō multū adhererē futuris euentū bñ: sz ad bñplacitū tuū me cūctāter offerre. Fili mi: sepe honorē aliquē agitat: quē desiderat: sed cū ad eū p̄uenerit: aliter incipit sentire: q̄a affectiōes circa idē nō sunt durabiles: sed magis de uno in aliud nos ipellūt. Nō ergo minimū ēt in minimis se relinq̄re uerb̄ p̄fectū. Nō est abnegatio sutipsius: & hō abnegatus ualde liber est: & securus. Sed antiquus hostis hōibus bonis aduersans a tentatiōe n̄ cessat: & die noctuq; graues molitur insidias: si forte in laqueū deceptionis possit precipitare incautum: uigilate ergo: & orate dicit dominus: ut non intretis in tentationem.

Quod hō nihil boni ex se habet: & de nullo glo
riari potest. Capitulum. xlv.

Omine qd est hō: q memor sis ei? aut fili? hois: qā uisita leuz? Quid pmeruit hō: u dares illi grām tuā. Dñe: qd possum coque ri: si deseris me aut qd iuste obtēdeſ posſe: si qd peto nō feceris. Certe hoc i ueritate cogitare psum: & dicere. Dñe nihil sum: nihil bōi ex me habeo sed i omnibus deficio: & ad nihil semp tendo. Et tū a te fuero adiutus: & iterius iſormatus: tot? efficior tepidus: & diſolutus. Tu at dñe ip idē ipse es: & per manes i eternū: semp bonus: iustus: et ſctūs: bñ: et iu ſte: ac ſcē agēs oia: & disponēs in ſapiētia. Sed ego: q ad defectū magis pnus sum q ad plectū: nō ſū semp in uno ſtatu pdurans: qā ſeptē tpa mutant ſuper me Verūtamē cito melius ſit: cū tibi placuerit: & māum porrexeris adiutricē qā tu ſolus ſine hūano ſuffragio poteris auxiliari: & in tātū cōfirmari: ut vultus meus ampli? in diuerſa nō mutēſ: ſz in te uno cor meū con uertaſ: & qeſcat. Vnde ſi bene ſcīrē oēm humanā cō ſolationē abicere: ſiue pp deuotionē adipiſcēdā: ſiue pp neceſſitatē: qua cōpeilor te q̄rere: qā non eſt hō: q me cōſoleſ: tūc merito poſſem de grā ſpare tua: & de dono noue cōſolatiōis exultare. Grās tibi: unde totū uenit: quonienſcūq; mihi bñ ſuccedit. Ego autē uani tas: & nihilū ante te: incōſtans hō: & iſirmus. Vnde ego poſſum gloriari: aut cur appeto reputari. Nunqd de nihilo: & hoc uaniſſimū eſt. Vere ianis gloria ma la peſtis: uanitas maxima: qā uera trahit gloria: cele ſti ſpoliat grā. Dum enim hō cōplacet ſibi: diſplicet tibi: dū ihiat laudib? hūanis: priuaſ ueris uirtutib?. Eſt aut uera gloria: & exultatio ſctā gliari i te: & nō

in se: gaudere in noīe tuo: nō in uirtute ppria: nec i ali
 qua creatura delectari: nisi ppter te. Laudei nomen
 tuū: nō meū: magnificet opus tuū: non meū: bñdicat
 omē scīm tuū: nihil at attribuat mibi de laudibus
 hūmīnū. Tu glia mea: tu exultatio cordis mei. in te
 gloriabor: et te exultabo tota die: p me aut nihil nisi
 infirmitatibus meis. Querāt iudei gloriā: que ab i
 uis est: ego hāc regram: q a solo deo est. Ois quidem
 gloria hūana: ois honor tpalis: ois altitudo munda
 na eterne glorie tue cōparata uanitas est: & stultitia.
 Oueritas mea: & misericordia mea: deus meus: trini
 tas beata: tibi soli laus: uirtus: honor: & gloria per
 infinita seculorum secula amen.

C De cōtēptu ois tēporalis honoris. Cap. xlvii.

illi: noli tibi attrahere: si uideat alios ho
 norari: et eleuari: te at despici et hūiliari
 Erige cor tuū ad me i celū: & nō cōrista
 bit te cōtēptus hoīs in terris. Dñe in ce
 citate sumus: & uāitate cito seducimur
 Si recte me īpicio: nunq̄ mibi facta est iniuria ab ali
 qua creatura: unde nec iuste habeo cōqueri aduersū
 te. Quia aut. requēter: & grauiter peccaui tibi: meri
 to armat cōtra me ois creatura. Mihingit iuste debe
 tur cōfusio: & cōtemptus: tibi aut laus: honor: et glo
 ria. Et nisi me ad hoc pparauero: q ueli uolenter ab
 omni creatura despici: & relinq: atq: penitus nihil ui
 deri: non possū iterius pacificari: & stabiliiri: nec spūa
 liter illnmiari: neq: plene tibi uniri.

C Quod pax
 non est ponenda in oibus. Cap. xlviii.

illi: si ponis pacē tuā cū aliq̄ plona pp tuum
 sentire: & cōuiuere: īstabilis eris & īpacatus
 Sed si recursū hēs ad temp uiuētē: & manē

tem ueritatē nō tristabit te amicus recedēs: aut moriens. In me debet amici dilectio stare: & pp me diligendus est q̄squis tibi bonus uisus est: & multū charus in hac uita. Sine me non ualet: nec durabit amicitia: nec est uera: et mūda dilectio: q̄ ego nō copulo. Mortuus debes esse talibus affectionibus dilectorum hoīum: ut quantū ad te ptinet: sine oī humano oīa res esse cōsortio. Tāto hō deo magis appropinquat: quāto ab oī solatio terrēo ē longius. Tāto etiā aīa ascendit ad deū: quāto pfūdus in se descēdit: & pl^{us} sibiip̄s uilescit. Qui aut aliqd boni sibi attribuit: gratiā dei in se uenire ipedit: q̄a grā spūs sancti cor hūile querit semp. Si scires te pfecte annihilare: atq; ab omni creato amore euacuare: tūc dberem in te cū magna gratia emanare. Sed qñ tu respicis ad creaturas: subtrahit ur tibi aspectus creatoris. Discite te in oībus pp creatorem uincere: tunc ad diuinā ualebis cognitionē ptingere. Quantuncunq; modicū sit: si inordinate diligitur: & respicitur: retardat a summo: & uitiat.

Cōtra uanam: & secularem scientiā. Cap. xlviii.
 Illi: nō moueant te pulchra: & subtilia dicta
 hoīum: non enim est regnū dei in sermōe: sed in uirtute. Attēde uerba mea: q̄ corda accendūt & mētes illumināt: iducūt cōpunctionē & uariā ingerūt cōsolatiōē. Nunq̄ ad hoc legas uerbū ut doctior: aut sapiētior possis uideri: sed stude mortificationē uitiorū: q̄a hoc amplius tibi pderit: q̄ notitia multarū difficultū questionū. Cū multa legeris: & cognoueris: ad unū tñ oportet uenire principiū. Ego sum: q̄ doceo hoīem sciam: & clarior ē itelligētiā puillis tribuo: q̄ ab hoīe possit doceri. Cui ego loquor: cito sapiens erit: & multū in spū pficiet. Veh illis: qui multa

multa curiosa ab hoibus ingruunt: & de uia mihi seru-
uendi parū curāt. Veniet tps: qñ apparebit magister
magistroꝝ: xps dñs angeloz cūctoꝝ auditur? lectio
s: hoc est singuloꝝ examiaturus cōscias: & tūc seru-
abitur hierusalē in lucernis: & manifesta erūt absco-
dita tenebray: tacebuntq; argumenta linguay. Ego
sum: qui hūilem in pūcto eleuo mentem: ut plures eē
ueritatis capiat rōnes: q̄ siq; decē annis studuisset
in scholis. Ego doceo sine strepitu uerboꝝ: sine confu-
sione opinioñū: sine fastu honoris: sine pugnatōe ar-
gumentoz. Ego sum: q̄ doceo terrena despiciere: presē-
tia fastidire: eterna querere: eterna sapere: honores au-
gere: scandala sufferre: oēm spē in me ponere: & ultra
me nil cupere: & sup oīa ardentē me amare. Nā qdaz
amando me intime didicit diuina: & loquebat̃ mira-
bilia. Plus proficit in relinquendo oīa: q̄ in studendo
subtilia. Sed aliis loquor cōmūia: aliis specialia: aliq-
bus in signis & figuris dulciter appaereo: q̄busdam ue-
ro in multo lumine reuelo mysteria. Vna uox libroꝝ:
sed nō oēs eque iformat: q̄a intus sum doctor uerita-
tis: cordis scrutator: cogitationū intellectoꝝ actionū p-
motor distribuens singulis: sicut dignū iudicaui.

CDe nō attrahendo sibi res exteriores. Cap. xlix.
Illi: in multis oportet te esse in ciu: & estimare
te tanq̄ mortuū sup terrā: & cui totus mun-
dus crucifixus sit. Multa etiā oportet furda
aure p̄trāsire: & que mee pacis sunt magis re-
cogitare. Vtilius est oculos a rebus displicētibus auer-
tere & unicuiq; suū sentire relinquere: q̄ otentiosius ser-
mōibus deservire. Si bene steteris cū deo: & eius iudi-
ciū aspexeris: facilius te uictū portabis. O dñe quous-
q; uenimus. Ecce damnum desietur tpale pro modico

questu laborat: & currit: & spirituale detrimetur in obliuione transiit: & uix lero redit. Quod dicitur parum uel nihil prodessit: attendit: et quod summe necessarium est: negligenter preterit: quia totus homo ad externa defluit: & nisi cito respiciatur pulcat libere in exterioribus iacet. **¶** Quod dicitur omnibus est credendum: et de facili lapsu uerborum. **Capitulum**

DA mihi auxiliium domine de tribulatione: quia uanitas salus hominis. Quam sepe ibi non inueni fidem ubi habere putavi. Quoties est ibi repens: ubi non presumpsi. Vana ergo spes in hominibus: salus autem iustorum in te deus. Benedictus sis domine deus in omnibus: que nobis accidunt infirmi sumus: et instabiles: cito fallimur: et permutamur. Quis est homo qui ita caute: & circumspecte in omnibus se custodire ualeat: ut aliquando in aliquam deceptionem: uel perplexitatem non ueniat. Sed qui in te domine confidit: ac simplici ex corde querit: non tam facile labitur. Et si incidit in aliquam tribulationem quocumque etiam fuerit implicatus citius per te eruetur: aut a te consolabitur: quia tu non deseris in te sperantem usque in finem. Rarus fidus amicus in cunctis amici perseuerans pressuris. Tu domine tu solus es fidelissimus in omnibus: & preter te non est alter talis. O quam bene sapuit illa anima sancta quod dixit mens mea solidata est in christo fundata. Si ita mecum foret: non tam facile timor humanus me sollicitaret: nec uerborum iacula moueretur. Quis omnia preuidere: quod precare uere futura mala sufficit? Si preuisa etiam ledunt sepe: quod improuisa? nisi grauiter etiam feriunt. Sed quare mihi misero non melius prouidi? Cur etiam tam facile aliis credidi? Sed homines sumus: nec aliud quam fragiles homines sumus: etiam si angeli a multis estimamur: & dicimur. Cui credam domine: cui credam nisi tibi. Veritas que non fallis: nec falli potes. Et rursum. Omnis homo mendax:

dax: infirmus: instabilis: & labilis: maxime i uerbis: ita ut statim uix credi debeat qđ rectū i facie sonare uideatur. Quā prudenter premonuisti: cauendū ab hoibus: & a inimici hois domestici eius: nec credendū: si quis dixerit: ecce hic: aut ecce illic: doctus sum dāno: & uti nā ad cautelā maiorem: nō ad insipientiā mihi. Cauet nō quidam ait: cautus esto: serua apud te quod dixi. Et dum ego fileo: & absconditum excedo: nec ille scire pōt: qđ silendū petiit: sed statim prodit me: & se: & abiit. Ab huiusmodi fabulis: & incautis hominibus: protege me dñe: ne in manus eorum incidā: nec unq̄ talia cōmittam: uerbum uerum: & stabile dā in os meū: & linguam callidam longe fac a me. Quod pati nolo: om̄imode cauere debeat. Quā bonum: & pacificū de aliis silere: nec aliud & idifferenter omnia credere: neq; de facili ulterius effari: paucis seipsum reuelare: te semp̄ inspectorem cordis querere: nec omni uēto uerborū circumferri: sed oīa intima: et externa s̄m tue bñplacitū uoluntatis optare perfici. Quā tutū p̄ cōseruatione celestis gratie humanā fugere apparētia nec appetere: que foris admiratiōem uidentē p̄bere: s̄ ea tota sedulitate sectari: que uite emendationē dāt: & seruorē. Quā multis nocuit uirtus scita: ac prepopere laudata: q̄ sana profuit gratia silentio seruata in hac fragili uita: que tota tentatio fertur: & malitia.

C De confidentia in dō habenda: quando insurgūt uerborum iacula.

Capitulum. li.

lli: sta firmiter: & spera in me. Quid enī sūt uerba nisi uerba. Per aerē uolāt: sed lapidē nō ledunt. Si reus es: cogita: qđ te libēter uelis emendare. Si nihil tibi cōicius es: pensa: qđ uelis libenter pro deo hoc suslinere. Parū satis est.

Ioan. gerson H

ut uel uerba interdū sustineas: qui necdū fortia uerba
 tolerare uales. Et quā tā parua tibi ad cor trāseūt
 nisi q̄a adhuc carnalis es: & hoīes magis q̄ oportet: at
 tendis. Nā quia despici metuis: reprehendi pro ex
 bus nō uis: & excusationū queris umbracula. Se
 spice te melius: & agnosces: q̄a uiuit adhuc in te
 dus: & uanus amor placendi hoībus. Cū enī ba
 refugis: & cōfundi pro defectibus: cōstat utiq; q̄
 uere hūilis sis: nec uere mūdo mortuus: nec tibi nō
 dus crucifixus. Sed audi uerba mea: & nō curabis de
 cem milia hoīum uerba. Ecce si cuncta cōtra te dicerē
 tur: que fingi maliciosissime possent: qd tibi noceret:
 si oīno transire pmitteres: nec plusq̄ festucā perpēderes
 Nunquid uel unū capillū tibi extrahere possent. Sed
 q̄ cor intus nō habet: nec deū pre oculis: faciliter uer
 bo mouet uitupationis. Qui aut in me cōfidit: nec p
 prio iudicio stare appetit: absq; humano terrore erit.
 Ego enim sum iudex: & cognitor oīum secretorū: ego
 scio qualiter res acta est: ego iniuriantē noui: & susti
 nentem. A me erit uerbū istud: me pmittente hoc accl
 dit: ut reuelent ex multis cordibus cogitationes. Ego
 reū: & inocētē iudicabo: sed occulto iudicio utrūq; an
 te probare uolui. Testimoniū hoīum sepe fallit: meū
 iudiciū uerū est: stabit: & nō subuertet: latet plerūq;
 et paucis ad singula patet: nunq̄ tñ errat: nec errare po
 test: etiā si oculis insipientiū non rectū uideatur. Ad
 me ergo recurrendū est in oī iudicio: nec p̄prio initen
 dū arbitrio. Iustus. n. nō oturbabit: q̄cqd a deo ei ac
 ciderit. Etiā si iniuste aliqd cōtra eū prolatū fuerit: nō
 multū curabit. Sed nec uane exultabit: si per alios ra
 tionabiliter excuset. Pensat nāq; q̄a ego sū scrutans
 corda: & renes: q̄ nō iudico s̄m faciē: & humanā ap
 parentiā.

parentiā. Nā sepe in oculis meis reperitur culpabilis:
qd̄ hoim iudicio creditur laudabile. Dñe deus iudex
iuste fortis: & patiens q̄ hominū nosſi fragilitatem: et
auitatē esto robur meū: et tota fiducia mea. Nō enī
mihi ſufficit cōſcia mea: tu noſti: qd̄ ego nō noui: & iō
in mihi reprehēſiōe me hūiliare debui et māsuetē ſuſtie
re. agnoſce ergo mihi pp̄tius: quotiēs ſic n̄ egi: & do
neq̄ teq̄ grām ampliōis ſufferētē. Melior ē enī mihi
tū copioſa miſericordia ad cōſecutionē indulgentie
q̄ mea opinata iuſtitia pro deſenſiōe latentis cōſciētie
Et ſi nihil mihi cōſcius ſum: tamē in hoc me iuſtificare
nō poſſum: q̄a remota miſericordia tua: nō iuſtificabit̄
in cōſpectu tuo ois uiuens. ¶ Qd̄ oia grauia pro
eterna uita ſunt toleranda. Cap. lii.

lli: nō frangāt te labores: quos aſſumpſiſti
pp̄ter me: nec tribulatiōes te deiciāt uſque
quaq̄: ſed mea p̄miſſio in oī euentu te robo
ret: & cōſoletur. Ego ſufficiens ſum ad reddē
dum ſupra oēm modum: & menſurā. Non hic diu la
borabis: nec ſemp̄ grauaberis doloribus. Expecta pa
uliſper: et uidebis celerē finem malorū: ueniet una ho
ra: quādo ceſſabit ois labor: & tumultus. Modicum
eſt: & breue omne: qd̄ tranſit cum tpe. Age ergo: ut
agis: fideliter labora ī uinea mea: ego ero merces tua
Scribe: lege: cāta: ge me: tace: ora: ſuſtine uiriliter con
traria: digna eſt his oībus: & maiorib⁹ p̄lis uita eter
na. Veniet pax in die una: q̄ nota eſt dño. Non enim
erit dies: uel nox huius. ſ. t̄pis: ſed lux perpetua: clar
tas infinita: pax firma: & reges ſecura. Non dices tūc
quis liberabit de corpe mortis huius: nec clamabis:
heu mihi: quia incolatus meus prolongatus eſt: quo
niam precipitabitur mors: & ſalus erit ī defectiua an

Ioan gerson. H ii

xietas: nulla iocūditas: btā societas: dulcis: & deco-
 ra. O si uidisses scōg in celo corōas ppetuas: q̄ta quo-
 q̄ nunc exultāt glia: q̄ huic mūdo olim contēptibiles
 & q̄si uita ipi idigni putabāt: pfecto te statim hūilia-
 usq; ad terrā & affectares poti⁹ oibus subesse q̄ uis
 esse: nec huius uite lectos dies occupares: sz magis p
 deo tribulari gauderes: & p nihilo iter hoies cōfata-
 ri maxīmū lucrū duceres. O si tibi hec saperēt: & nō
 de ad cor trāsirēt: quō auderes uel semel oqueri. nō
 ne p uita eterna cūcta laboriosa sūt tolerāda. Nō e pa-
 ruū qd lucrari: aut pdere regnū dei. Leua igit facie tu-
 am i celo. Ecce ego: & oēs sc̄ti mei mecum qui in hoc
 seculo magnum habuere certamē: modo gaudēt: mō
 cōsolant: & modo securi sunt: & modo regescunt: &
 sine fine in regno patris mei permanebunt mecum.

¶ De die eternitatis: & huius uite agustis. C. liii.

Supne ciuitatis māsis beatissima. O dies et-
 nitatis clarissima: q̄ nox n̄ obscurat: sz sūma
 ueritas sp̄ irradiat: dies sp̄ leta: sp̄ segura: &
 nūq̄ statū mutās i contraria. O utinā dies illa il-
 luxisset: & cūcta hec tpalia finē accepisset. Lucet qdē
 sc̄tis ppetua claritate splēdida: sz n̄ nisi a lōge speculū
 pegrinātib⁹ i terra. Norit celi ciues: q̄ gaudiofa sit illa:
 la: gemunt exules filii eue: q̄ amara: & tediosa sit ista.
 Dies hui⁹ tps parui: & mali: plēi doloribus: & angu-
 stis: ubi hō multis pcis inqnat: mltis passiōib⁹ irretit
 mltis timorib⁹ strigit: mltis curis distēdit: & mltis cu-
 riositatib⁹ distrahit: mltis uāitatib⁹ implicat: multis
 erroribus circūfundit: multis laboribus attrit: cēpta
 tiōibus grauatur: delitiis eneruatur: egestate cruciat.
 O quando finis horum multorum laborum: quan-
 do hiberabor a misera seruitute uitiorum. Q n̄ memo-
 rabor

rabor dñe tui solus: qñ ad plenũ letabor i te. Q ñ ero
 sine oĩ ipedimẽto: & i uera libertate sine oĩ grauamie
 mētis: & corporis. Q ñ erit pax solida pax ipturbabilis
 & secura: pax itus: & foris: pax ab oĩ pte firma. Iesu
 bñe: qñ ilabo ad uidẽdũ te: qñ contẽplabor gliaz re
 gni tui: qñ eris mihi oia in oĩbus. O qñ ero tecũ in re
 gno tuo: qđ pparasti dilectis tuis ab eterno. Relict⁹
 sup: & exui i terra hostili: ubi bella quotidianas
 & fortuna maxia. Consolare exiliũ meũ: mitiga do
 lorẽ meũ: qđ ad te suspirat oẽ desiderũ meũ. Nā onus
 mihi torũ est: qđ mũdus hic offert ad solatiũ. Desi
 dero te inime frui: sed nequeo apphendere. Opto ihe
 rere celestibus: sed deprimũt res tpales: & imortifica
 te passiones. Mentẽ oĩbus reb⁹ iupesse uolo: carni at
 inuite subesse cogor. Si ego infelix hō mecum pugno:
 & factus sũ mihi metipsi grauis: dum spũs sursum: &
 caro querit esse deorsum. O qđ intus patior: dũ men
 te celestia tracto: & mox carnalium turba occurret o
 ranti: deus meus ne elõgeris a me: neq; declines in ira
 a seruo tuo. Fulgura coruscationẽ tuã: & dissipa eas
 emitte sagittas tuas: & cõturbent omnes fantasie ini
 mici. Recollige sensus meos ad te. Fac me obliuisci
 omniũ mũdanorũ. Da cito abicere: & contẽnere fan
 tasmata uitiorũ. Succurre mihi eterna ueritas: ut nul
 la me moueat uanitas. Adueni celestis suauitas: & su
 giat a facie tua omnis impuritas. Ignosce quoq; mihi
 & misericorditer indulge: quotiens preter te aliud in
 oratione reuoluo: etenim uere: qđ ualde distracte me
 habere cõsueui. Quam ibi multotiẽs nō sum: ubi cor
 paliter sto: aut sedeo: sed ibi magis sum: quo cogita
 tiõibus feror. Ibi sum: ubi cogitatio mea est. Vbi est
 frequenter cogitatio mea: ibi est id: qđ amo. Hoc mi

Ioan. gerson H III

hi cito occurrit: qđ naturalit̃ delectat: aut ex usu placet: unde tu ueritas apte dixisti. Vbi enim est thesaurus tuus: ibi est & cor tuū. Si celū diligo: libēt̃ de celestibꝫ p̃sio: si mūdū amo: felicitatibus mūdi congaudeo: & de aduersitatibus eius tristor. Si carnē diligo: q̃ carnis sūt sepissime imagior. Si sp̃m amo: de spūalibꝫ cogitare delector. Quēcūq; n. diligo: de his libēt̃. Quor: si audio: atq; talibꝫ iagines ad domū meā reuoluto. Sed bt̃s ille hō q̃ pp te dñe oībus creaturis alicui licetiā tribuit q̃ nature uiz facit: & occupatiōē carnis feruore spūs crucifigit: ut serenata conscia: purā tibi orationē offerrat: digniusq; sit angelicis interesse choris: omnibus terrenis foris: & intus exclusis.

C De desiderio eterne uite: & quāta sint certātibꝫ bona promissa.

Capitulū. lviij.

lili mi: cū tibi desiderū eterne beatitudinis & sup̃ iundi sentis: & de tabernaculo corporis exire occupas: ut claritatē meā sine uicissitudinis umbra cōtēplari possis: dilata cor tuū & oī desiderio hāc sc̃tām inspirationē suscipe. Redde amplissimas sup̃ne bonitati gr̃as: que tecū sic dignanter agit: clemēter uisitat: adēter excitat: potēter subleuat: ne pprio pondere ad terrēa labaris. Neq; enī hoc cogitatu tuo: aut cōatu accipis: sz sola dignatiōe sup̃ne gr̃e: & diuini respectus: q̃tenus i uirtutibus: & maiori hūilitate pficias: si ad iutura certamia te p̃pares: mihiq; toto cordis affectu adherere: ac feruētī uoluntate studeas desuare. Fili: sepe ignis ardet: sed sine fumo flāma nō ascēdit. Sic & aliquorū desideria ad celestia flagrāt: & tñ a tēratione carnalis effectus liberi n̄ sunt. Idcirco nec oīno pure p̃ honore dei agūt: qđ tā desiderāter ab eo petūt. Tale ē: & sepe tuū desiderū: qđ

qđ inuasi fore tā ipportunū. Nō enī ē hoc pug. et pfe
ctū: qđ ppria cōmoditate est ifectū. Pete tñ qđ tibi ē
delectabile: & cōmodū: sz qđ tibi acceptabile ē: atq;
honorificū: qā si recte iudicas: meā ordiationē tuo de
siderio: et oī desiderio pferre debes: ac seq. Noui desi
deriū tuū: & frequētes gemitus audiui. Iā uales cē in
libertate glie filioꝝ dei: nā te delectat dom⁹ etna: et ce
lestis patria gaudio plena: sed nōdum uenit hora ista
te ad huc aliud tēpus belli: uꝝ tempus laboris: pro
batiōis. Optas sūmo replei bono: sz nō potes hoc as
sequi mō. Ego sum: expecta me dicit dñs: donec ueni
at regnū dei. Probādu es adhuc i terris: & in multis
exercitādu. Cōsolatio tibi iterdū dabit: sed copiosa
satietas nō cedit. Cōfortare igit: & esto robustus: tā
in agēdo: q̄ in patiēdo nature contraria. Opz te nouum
induere hoīem: & in alterꝝ uig. mutari. Oportet te se
pe agere: qđ nō uis: & qđ uis: opz te relique. Quod
aliis placet pcessū hēbit: qđ tibi placet: ultra nō pfici
ciet. Qđ alii dicūt: audiet: qđ tu dicis: p nihilo cōpu
tabit. Petēt alii: & accipient: tu petes: nec impetrabis
Erūt alii magni in ore hoīum: de te aut tacebit. Aliis
hoc: uel illud cōmitte: tu at ad nihil utile iudicaberis
Nā pp hoc natura aliqñ cōtristabit: & magnū silens
portaueris. In his: & similib⁹ multis pbari solet fide
lis dñi xpus: q̄liter se abnegare: & i oībus frāgere que
rit. Vix est aliqd tale: in quo tātūdē mori idiges: sicut
nō uideri: & pati: q̄ uolūtati tue aduersa sunt: maxie
aut cū discōueniētia: & q̄ minus utilia tibi apparent:
fieri iubentur. Et qā non audes resistere altiori ptātī
sub dño cōstitutus: io dux tibi uidet ad nutū alterius
ambulare: & oē pprium sentire omittere. Sz pēsa fili
hoꝝ fructū laboꝝ: celerē finē: atq; pmiū nimis ma
loan. gerlon H iiii

gnū: & nō habebis inde grauamē: sed fortissimū pa-
 tientie tue solamē. Nā & pro modica hac uoluntate:
 quā nūc sponte deseris: hēbis semp uoluntatē tuā in
 celis. Ibi q̄ppe iuenies omne: qđ uolueris: omne qđ
 desiderare potes. Ibi aderit tibi totius facultas boni
 timore amittendi. Ibi uoluntas tua una semp m̄:
 nil cupiet extraneū: uel priuatū. Ibi nullus resistet
 tibi: nemo de te cōqueretur: nemo ipediet: nil obuiat
 sed cuncta desiderata simul erunt presentia: totū
 sectū tuū reficient: & adiplebunt usq; ad summū. Ibi
 reddam gloriam pro cōtumelia p̄p̄ssa: palium laudis
 pro merore: pro loco nouissimo sedem regni in secula.
 Ibi apparebit fructus obediētie: gaudebit labor pen-
 tentie & humilis subiectio coronabit gloriose. Nunc
 ergo te inclina humiliter sub oīum manibus: nec sit cu-
 re q̄s hoc dixerit: uel iusserit: sed hoc magno ope cu-
 rato: ut siue prelati: siue minor: aut equalis aliquid
 a te exposcerit: uel inuenerit: pro bono totum accipias
 & sincera uoluntate studeas adimplere. Querat alius
 hoc: alius illud: gloriatur ille in illo: & iste in isto: lau-
 deturq; milies miles: tu aut nec ī isto: nec in illo: sed tui
 ipsius gaude cōtemptu: & in mei solius beneplacito:
 ac honore: hoc optandum est tibi: ut siue per uitam: si
 ue per mortem: deus semper in te glorificetur.

¶ Qualiter homo desolatus debeat in manus dei se
 offerre. Cap. lv.

Omne deus sancte pater: sis nunc: et in eter-
 num bñdictus: q̄a sicut uis factuz es: & qđ
 facis bonū est. Letetur in te seruus tuus: nō
 in se: nec in aliquo alio: q̄a tu sol⁹ leticia ue-
 ra: tu spes mea: & corona mea: tu gaudiū meū: & ho-
 nor meus dñe. Quid habet seru⁹ tuus: nisi qđ a te ac-
 cepit:

cepit: etiā sine merito suo: tua sunt oīa: que dedisti: &
que fecisti. Paup sum: & in laboribus meis a iuuentu
te mea: & tristatur anīa mea nōnunq̄ usq; ad lachry
as: qñq; etiā cōturbatur a se ppter iminentes passio
es. Desidero pacis gaudiū: pacē filiorū tuorū flagito
in lumine cōsolationis atē pascunt. Si das pacē: si ga
udīū sc̄m infūdis: erit aīa serui tui plena modulatiōe
deuota in laude tua. S; si te subtraxeris: sicut sepi
sunt soles: n̄ poterit curare uīa mādatorū tuorū: s; ma
gis ad tūdendū pecc̄t̄ gēnuā incuruant: qā n̄ est illa: si
cut heri: & nudius tertius: qñ splēdebat lucerna tua su
per caput eius: & sub umbra alarū tuarū ptegebat a
tētationibus irruētibus. Pater iuste: & semp laudāde
uenit hora: ut pbeā suus tuus. Pater amāde: dignus
est: ut hora hac patiat̄ p te aliqd seruus tuus. Pater p
petue: uenerande: uenit hora: quā ab eterno p̄sciebas
affuturā: ut ad modicū t̄ps succūbat foris su? tu? ui
uat uero semper apud te intus: paululū uilipēdat: hūi
lietur: & deficiat coram hoibus: passiōibus cōterat̄ &
lāguoribus: ut iterū tecū ī aurora noue lucis resurgat
& in celestibus clarificet̄. Pater sc̄tē: tu sic ordinasti: &
sic uoluisti: & hoc factū est: qđ ipse precepisti. Hec est
enī gr̄a: ad amicū tuū pati: & tribulari in mūdo pro a
more tuo quotiēscūq; a quocūq; quocūq; id permise
ris fieri. Sine cōsilio: & prouidētia tua: & sine causa ni
hil fit in terra. Bonum mihi domine: q̄ humiliasti me
ut discam iustificaciones tuas: & oēs elationes cordis:
atq; presumptionis abiiciam. Vtile mihi: qđ cōsilio
cooperit faciē meā: ut te potius q̄ hoies ad cōsolāduz
requiram. Didici etiā ex hoc inscrutabile iudiciū tuū
expānescere: qui affligis iustum cum impio: sed non
sine equitate: & iustitia. Gratias tibi: quia nō pepci

ſi malis meis: ſed attribuiſti me uerberibus amoris in-
ſtigens dolores: & imittens anguſtias: foris & intus.
Non eſt: qui me cōſoletur ex oībus: que ſub celo ſunt:
niſi tu dñe deus meus: celeſtis medicus aniaꝝ: q̄ po-
tis: & ſanas: deducis ad iſeros: & reducis: diſcipuli
tua ſup me: & uirga tua ip̄a me docebit. Ecce pater
lecte: in manibus tuis ego ſum: ſub uirga correctus
tue me inclino: p̄cute dorſum meū: & collū meū: ut
curuem ad uoluntatem tuā tortuoſitatē meā. Fac
pium: hūilem: diſcipulū: ſicut bñfacere conſueuiſti: ut
ambulem ad oēm nutū tuū. Tibi me: & oīa mea ad
corrigenđū cōmēdo: melius eſt hic corripi q̄ in futuro
Tu ſcis oīa: & ſingula: & nil te latet in hūana cōſcien-
tia. Ante q̄ fiant: noſti uentura: & nō opus eſt tibi: ut
q̄s te doceat: aut admoneat de his: que geruntur i ter-
ra. Tu ſcis qđ expedit ad p̄fectū meū: & quantū de-
ſeruit tribulatio ad rubiginē uitioꝝ purgandā. Fac
mecū deſideratū bñplacitū tuū: & ne deſpicias pecca-
minofam uitam meā: nulli melius nec clarius q̄ tibi ſo-
li notā. Da mihi dñe ſcire: qđ ſciēdū eſt: hoc amari: qđ
amandū ē: hoc laudaret qđ ibi ſumme placet: hoc re-
putare: qđ tibi precioſū apparet: hoc uitupare: quod
oculis tuis ſordeſcit. Nō me ſinas ſm uisionem oculo-
rum exteriorū iudicare: neq; ſm auditū auriū hoīum
imperitoꝝ ſententiare: ſed i iudicio uero de inuiſibili-
bus: & ſpiritualibus diſcernere: atq; ſup oīa uolunta-
tem bñplaciti tui ſemp ingrere. Fallunt ſepe hoīum ſē-
ſus in iudicādo: fallunt & amatores ſeculi uiſibilia tā-
tūmodo amando. Quid eſt homo inde melior: quia
reputatur ab homine maior: fallax fallacem: uan⁹ ua-
num: cecus cecū: infirmus infirmū decipit: dum exalta-
tat: & ueraciter magis confundit: dum inaniter laudat

Nam

Nam quantū unusquisq; est in oculis tuis: tantum est
& nō amplius: ait humilis sanctus franciscus.

Quod humilibus insistendum est operibus: cum d
itur a summis. Caplm. lvi.

Illi: nō uales sp in feruentiori desiderio uirtu
tū stare: nec in altiori gradu cōtemplationis:
sed necesse habes iterdū ob originālē corru
ptelā ad inferiora descendere: et onus corrupti
bilis uite ēt iuite: & cū tedio portā. Quādiu mortale
corpus geris: tediū senties: & grauamē cordis. Opz er
go sepe i carne de carnis onere gemere: eo q̄ uales spū
alibus studiis: & diuine cōtemplatiōi idehnter ihe
rere. Tūc expedit tibi ad hūilia: & exteriora opa con
fugere: & in bōis te actibus recreare: aduentū meū: &
supnā uisitatiōē firma cōfidētia expectare: exiliū tuū
& ariditatē mētis patiēter sufferre: dōec iterūa me ui
siteris: ab oibus anxietatibus libereris. Nā faciā te la
borz obliuisci: & interna quiete p̄frui. Expādā corā te
prata scripturaruz: ut dilatato corde currere incipias
uiā mandatorz meorz: & dices. Nō sunt cōdigne passio
nes huius t̄pis ad futurā gloriā: que reuelabit i nobis
¶ Quod homo non reputet se consolatione dignum
sed magis uerberibus reum. Caplm. lvii.

Omine: nō sum dignus cōsolatione tua: nec
aliqua spiritali uisitatiōe: & ideo iuste me
cū agis: qm̄ me inopē: & d̄solatū relinqs. Si
eni ad instar maris lachrymas fundere pos
sem: adhuc cōsolatione tua dignus nō essem. Vñ etiā
dignus sum quoq; flagellari: & puniri: quia grauiter:
& sepe te offendi: & in multis ualde deliq. Ergo uera
pēsata rōne: nec minima sū dignus cōsolatione: sed tu
elemēs: & misericors: q nō uis p̄ire opa tua ad oīden

dū diuitias bonitatis tue in uasa misericordie tue ēt
 preter oē p̄prium meritū dignaris cōsolari seruū tuū
 supra humanū modū. Tū enim cōsolatiōes nō sunt
 sicut humāe cōsolatiōes. Quid egi dñe ut mihi co-
 res aliquā celestē cōsolatiōē. Ego nihil boni me
 se recolo: sed semp ad uitia p̄num: & ad emēdatiōē
 pigrū fuisse. Verū est: & negare nō possū. Si aliter
 cerē: tu stares cōtra me: & nō esset: q̄ defēderet. Quid
 merui p̄ peccatis meis: nisi infernū: & ignē eternū. In
 uitate cōfiteor: qm̄ dignus sum oī ludibrio: & cōtemp-
 tu: nec decet me inter deuotos tuos cōmorari. Et lz
 hoc agere audiā: tñ aduersū me p̄ ueritate p̄tā mea
 arguā: ut facili⁹ misericordiā tuā merear ipetrañ. Quid
 dicā reus: & oī cōfusiōe plenus. Nō habeo os loq̄ndi
 nisi hoc tātū uerbū: peccaui dñe: peccaui: misere mei
 ignosce mihi. Sine me paululū: ut plāgā dolorē meū
 anteq̄ uadā ad terrā tenebrosam: et opertā mortis ca-
 ligine. Et quid tā maxime a reo: & misero peccatore
 req̄ris: nisi ut conterañ: & humiliet se p̄ delictis suis.
 In uera cōtritione: & cordis humiliatiōe nascit̄. spes
 uenie recōciliat̄ p̄turbata cōsciētia: reparañ grā pdita
 tuet̄ hō a futura ira: & occurrūt sibi mutuo ī osculo
 sc̄tō deus: & penitens aīa: humilis peccator. cōtritio
 acceptabile tibi est dñe sacrificiū: longe suauius odo-
 rans in cōspectu tuo: q̄ thuris incēsum. Hoc est gratū
 etiam unguentū: qd̄ sacris pedibus tuis infundi uo-
 luisti: q̄a cor cōtritū: & hūiliatū nūq̄ despexisti. Ibi est
 locus refugii a facie ire inimici: ibi emēdat̄: & abluif
 qcqd̄ aliunde cōtractū est: & ingnatū. ¶ De grā:
 q̄ nō miscēt̄ terrēa sapiētibus. C. lviil.

¶ Illi: preciosa est grā mea nō patitur se misceri
 extraneis rebus: nec cōsolatiōibus terrenis.

Ablicere

Abficere ergo opz oia impedimēta gr̃e: si optas eius
infusionē suscipe. Pete secretū tibi: ama solus habita
re tecū: nullius regre cōfabulationē: sed magis ad de
ū deuotā effunde precē: ut cōpunctā teneas mentē
in purā conscientiā. Totum mundū nihil estima: dei
cōfationē oibus exterioribus antepōe. Non enim po
tēs mihi uacare: & in transitoriis pariter delectari:
a motis: & a charis amicis oportet elongari: et ab oī
bus solatio mentē tenere priuatā. Sic obsecrat bt̃s
ap̃solus petrus: ut tanq̃ aduenas: & pegrinos i hoc
mūdo se contineāt xpi fideles. O quanta fiducia erit
morituro: quē nullius rei effectus detinet in mundo.
Sed sic segregatū cor habere ab oibus: eger necdū ca
pit animus: nec animalis homo nouit interni hoīs li
bertatē. A tramen si uere uelit esse spūalis: oportet eū
renunciare tā remotis q̃ ppinquis: & a nemine magis
cauere q̃ a seipso. Si temetipsum pfecte uiceris: cetera
facilius subiugabis. Perfecta nanq̃ uictoria est de se
metipso triūphare. Qui enim semetipsum subiectū te
net: ut sensualitas rōni: & rō in cunctis obediat mihi
hic uere uictor est sui: et dñs mundi. Si ad hunc apicē
scādere gl̃ificis: oportet uiriliter icipe: & securim ad ra
dicē ponere: ut euellas: & desiruas occultā: & inordi
natā inclinationē ad teipsum: & ad oē priuatū: et ma
teriale bonū. Ex hoc uitio: q̃ hō semetipsum nimis in
ordinate diligit: pene totū pendet: quicq̃ radicalit̃
uincendū est. Quo deuicto: & subacto malo: pax ma
gna: et traq̃litas erit cōtinuo. Sed q̃ pauci sibiipsis
pfecte mori laborāt: nec plene extra se tendunt: pp̃te
rea in se implicati remanent: nec supra se in spū eleua
ri pnt. Qui aut̃ h̃bere mecū ambulare desiderat neces
se est: ut omnes prauas: & inordinatas affectiōes suas

mortificet: atq; nulli creature priuato amore cōcupi
scenter inhe reat.

C De diuersis motibus nature: & gratie. Cap. lix.

lli: diligenter aduerte motus nature: & gra
tia ualde contrarie: & subtiliter mouēt: & gra
tia nisi a spūali: & intimo illuminato hoīe di
nunt. Oēs qdē bonū appetūt: & aliqdā mō
in suis dictis: uel factis pretēdūt: ideo sub specie
multi fallunt. Natura calida est: et multos trahit: &
qat: & decipit: & se semp p fine hēt. Sed grā simp
ambulat: ab oī specie mala declinat fallacias nō pten
dit: et pure oīa ppter deū agit: i quo et finaliter rege
scit. Natura iuste uult mori: nec premi: nec supari nec
subesse: nec spōte subiugari. Grā uero studet mortifi
cationi pprie: resistit sensualitati: qrit subici: appetit
uinci: nec propria uult libertate fungi: sub disciplina
amat teneri: nec alicui cupit dñari: sed sub deo semp
uiuere: stare: & esse: atq; ppter deū oī hūane creature
hum:lr parata est inclinari. Natura p suo cōmodo la
borat: & qd lucri ex alio sibi pueniat: attendit. Grā
āt nō qd sibi utile: & commodosū sit: sed qd multis p
ficiat: magis cōsiderat. Natura libēter honorē: et reue
rētiā accipit. Grā uero oēm honorē et glā deo fidelit
attribuit. Natura cōfusionē timet: & cōtemptū. Grā
āt gaudet pro noīe iesu cōtumeliā pati. Natura ocium
amat et qetē corporalē. Grā āt uacua eē n pōt: sed libē
ter amplectit laborē. Natura qrit curiosa hēre: & pul
chra: & abhorret uilīa: & grossa. Grā ūo simplicib?
delectat: et hūilib? aspa nō a spnat: nec uetustis resu
git idui pānis. Natura respicit tpalia: gaudet ad lucra
terrēa: tristat de dāno: irritat leui iniurie ūbo. Sz grā
attēdit eīna: n iheret tpalib?: nec p ditiōe rex turbat
neq;

neq; uerbis duriorib⁹ acerbat: q̃a thesaur⁹ suū: & ga
 udiū ī celo: ubi nil pit: cōstituit. Natura cupida ē: et li
 bētius accipit: q̃ donat: amat ppria: & priuata. G̃ra
 sit pia est: & cōmunis: uitat singularia: cōtentat pa
 uis: beati⁹ iudicat dare: q̃ accipe. Natura inclināt ad
 naturas: ad carnē ppriam: ad uāitatē: et discursus.
 S⁹ g̃ra trahit ad deū: & ad uirtutes: renunciat crea
 t⁹is: fugit mūdū: odit carnis desideria: restringit eua
 g⁹ōes: erubescit in publico apparere. Natura liben
 ter aliqd⁹ solatiū hēt externū: ī quo delectet ad sensū
 Sed g̃ra in solo deo q̃rit cōsolari: & in summo bono
 sup oīa uisibilia delectari. Natura totū agit ppter lu
 crū: & cōmodū proprium: nihil gratis facere pōt: sed
 aut equale: aut melius: aut laudē: uel fauorē p bñfa
 ctis cōsequi spat: & multū pōderat sua gesta: & dona
 cōcupiscit. G̃ra uero nil tpale q̃rit: nec aliud premiū
 q̃ deū soluz pro mercede postulat: nec amplius de tpa
 libus necessariis desiderat: nisi quātū hec sibi ad asse
 cutiōnem eternorum ualeant deseruire. Natura gau
 det de amicis multis: et propinquis: gloriat de nobili
 loco: & ortu generis: arridet potētibus: blandit diui
 tibus: applaudit sibi similibus. Gratia autē: & inimī
 cos diligit: nec de amicor⁹ turba extollit: nec locum:
 nec ortū nataliū reputat: nisi uirtus maior ibi fuerit
 fauet magis pauperi: q̃ diuiti compatitur plus nocen
 ti: q̃ potētī: cōgaudet ueraci: nō fallaci: exhortat sem
 p bonos: meliora carismata emulari: & filio dei p uir
 tutes assimilari. Natura de defectu: & molestia cito
 cōqueritur. Gratia cōstanter fert inopiā. Natura oīa
 ad se reflectit: p se certat: & arguit. G̃ra autē ad deū
 cuncta reducit: unde originaliter emanat: nihil boni
 sibi ascribit: nec arroganter presumit: nō cōtēdit: nec

suā sententiā aliis presert: sed in omni sensu: et intellectu eterne sapientie: ac diuino examini se submittit. Natura appetit scire: & noua secreta audire: uult exterius apparere: & multa per sensus experiri: desiderat agnosci: & agere: unde laus: & admiratio prodit. Sed gratia nō curat noua: nec curiositas percipere. Totum hoc de uetustate corruptiōis est ortū: cui nihil nouū: & durable sit sup̄ terrā. Docet itaq; se: & restringere: uanā cōplacentiā: & ostentationē dei: laudanda: & digne miranda humiliter abscondere: & de oī re: & de oī scientia utilitatis fructū atq; dei laudē & honorē quere. Nō uult se: nec sua p̄dicari: sed deū in donis suis optat b̄ndici q̄ cūcta ex mera charitate largit. Hec gr̄a sup̄naturale lumē: & quod dā dei speciale donū est: & pprie electorū signaculū: et pignus salutis eterne: q̄ hoīem de terrēis ad celestia amāda sustulit: et de carnali sp̄ialem efficit. Quanto igit̄ natura amplius premit: et uincit: tāto maior gr̄a infunditur: & quotidie nouis uisitatiōibus interior hō s̄m imaginē dei reformat. ¶ De corruptione nature: & efficacia gratie diuine.

Cap. lx.

Omne deus meus: q̄ me creasti ad imaginē: & similitudinē tuā: cede mihi hāc gr̄a: quā ondisti mihi tā magnā: & necessariā ad salutē: ut uincā pessimā naturā in eā: trahentē ad p̄ctā: & in p̄ditionem. Sentio enim ī carne mea legem p̄cti contradicentē legi mentis mee: et captiuū me ducentē ad obediendū sensualitati in multis: nec possum resistere passiōibus eius: nisi assistat tua sc̄til ma gr̄a cordi meo ardēter diffusa. Opus est gr̄a tua: & magna gr̄a: ut uincat̄ natura ad malū sp̄ p̄na ab adoleſcētia sua. Nā p̄ p̄mū hoīez adā lapsa: et uitiata
per

per pctm̄ in oēs hoīes pena huius macule descendit: ut
 ipsa natura: que bona: & recta a te condita fuit: pro
 uitio iā: & ifirmitate corrupte nature conat̄: eo q̄ mo
 tius sibi relictus ad malū: & iferiora trahat. Nam
 m̄ dica uis: que remālit: est tanq̄ scintilla quedā latēs
 in t̄here. Hec est ipsa rō naturalis: circūfusa magna ca
 ligit̄: ad hoc iudiciū hñs boni & mali: ueri falsiq; dī
 st̄ctiā: licet ipotens sit adimplere oē: q̄ approbat. nec
 potiat̄. Hinc est deus meus: q̄ cōdelector legi tue fm̄
 interiorē hoīem: sciēs mandatū tuū fore bonū: iustum
 & sc̄m̄: arguēs et oē malū: et pctm̄ fugiēdū: carne autē
 feruio legi pcti: dū magis sensualitati obedio q̄ rōnī.
 Hinc est: qd̄ uelle bonū mihi adiacet: pficere aut̄ nō in
 uenio. Hinc sepe multa bona ppono: sed q̄a gr̄a deest
 ad adiuuandū ifirmitatē meā ex leui resistētia resileo:
 & deficio. Hinc accidit: q̄ uis̄ pfectionis agnosco: &
 qualiter agere debēā: clare satis uideo: sed pprie cor
 ruptiōis pōdere pressus: ad pfectiora nō assurgo. O q̄
 maxime est mihi necessaria dñe gr̄a tua ad ichoandū
 bonū: ad pficiendū: & ad pficiendū. Nā sine ea nihil
 possum facere: oia aut̄ possum in te: cōfortāte me gr̄a
 O uere celestis gr̄a: sine q̄ nulla sunt ppria metita: nul
 la quoq; dona nature pōderanda. Nihil artē: nihil dī
 uitie: nihil pulchritudo: uel fortitudo: nihil ingeniū:
 uel eloquētia ualēt apud te dñe sine gr̄a. Nā dōa natu
 re bōis & malis sunt coia: electorū aut̄ ppriū donū est
 gr̄a: siue dilectio: qua ifigniti digni habent̄ uita et̄na
 Tantū eminet hec gr̄a: ut nec donū pp̄hie: nec signo
 rū opatio: nec q̄talibet alta speculatio aliqd̄ estimetur
 sine ea. Sed neq; fides: neq; spes: neq; alie uirtutes tibi
 acceptę sunt sine charitate: & gratia. O b̄tissima gr̄a

Ioan. gerson A

que paupem spū: uirtutib² diuitē facis: & diuitē mīris
 bōis hūilē corde reddis: ueni descēde ad me: reple me:
 mane cōsolatiōe tua: ne deficiat pre lassitudine: & aridi-
 tate mētis aīa mea. Obsecro dñe: ut iueniā grām i
 uis tuis: sufficit. n. mihi grā tua: ceteris nō obtētis: ne
 desiderat natura. Si fuero tētatus: et uexatus tri-
 stiōib² multis: nō timebo mala: dū mecū fuerit grā
 tua. Ipsa fortitudo mea: ipsa cōsiliū cōfert: et auxilium.
 Cunctis hostibus potentior est: & sapiētior unitis
 sapiētib². Magistra est ueritatis: doctrix discipline: lu-
 mē cordis: solamē pressure: fugatrix tristitie: ablatrix
 timoris: nutrix deuotionis: pductrix lachrymarum.
 Quid sum sine ea: nisi aridū lignū: & stips inutilis ad
 eiciendū. Tua ergo me dñe grā spū pueniat: & sequa-
 tur: ac bonis opibus iugiter prelet eē itentū: p iēsum
 xpī filiū tuū. Amē. ¶ Quod nos ipsos abnega-
 re: & christum imitari debemus per crucē. Cap. lxi.

Il: qntū a te uales exire: tantū in me poteris
 trāfire. Sicut nihil foris occupis: eē iternā pacē
 f facit: sic se interius relinquere deo cōiungit.

Volo te addiscere pfectā abnegationē tuī in
 uolūtate mea sine cōtradictiōe: & qrella. Sequere me
 ego sū uia: ueritas: et uita. Sine uia nō itur: sine uerita-
 te nō cognoscitur: sine uita nō uiuit. Ego sū uia: quā
 sequi debes: ueritas: cui credere debes: uita: quā spāre
 debes. Ego sū uia iuiolabilis ueritas īfallibilis: uita in-
 terminabilis. Ego sū uia rectissima: ueritas suprema:
 uita uera: uita beata: uita īcreata. Si manseris in uita
 mea: cognosces ueritatē: & ueritas liberabit te: & ap-
 prehendes uitā eternā. Si uis ad uitā ingredi: ēua mā-
 data. Si uis ueritatē cognoscere: crede mihi. Si uis per-
 fectus esse: uende oīa. Si uis esse discipulus meus abne-
 ga temetipsū.

ga temetipsum. Si uis beatā uitā possidere: presentē
uitā contēne. Si uis exaltari in celo: humilia te in mū
do. Si uis regnare mecū: porta crucē mecū. Soli enim
in cruce inueniunt uitā beatitudinis: & uere lucis.
Ite iesu christe: ga arta est uia tua: & mundo despe
ce. Dona mihi tecū mundi despectū imitari. Non. n.
nec est seru⁹ dño suo: nec discipulus sup magistrū
Ergo teat seruus tuus in uita tua: ga ibi est salus mea
& ueritas uera. Quicqd extra eā lego: uel audio: nō
me recreat: nec delectat plene. Fili: ga hec scis: & legi
sti oia: beatus eris: si feceris ea. Qui habet mandata
mea: & p̄uat ea: ipse est: q̄ diligit me: & ego diligā eū
& manifestabo ei me ipsum: & faciā eū cōsedere mecū
in regno patris mei. Dñe igit̄ sicut dixisti: & p̄misisti
sicutiq̄ mihi p̄mereri cōtingat. Suscepi de māu tua
crucē portabo eā usq; ad mortē: sicut iposuiisti mihi.
Vere uita boni monaci crux est: sed dux padisi. Incep
tū est retro abire nō licet: nec relinq̄re opz Eya fratres
pgam⁹ simul: iesus erit nobiscū. Propter iesum susce
pimus hāc crucē: propter iesum pseueremus in cruce.
Erit adiutor noster: q̄ est dux nr̄: & precessor. En rex
noster ingreditur ante nos: qui pugnabit pro nobis.
Sequamur uiriliter: nemo metuat terrores. Simus pa
rati mori fortiter in bello: nec inferamus crimen glo
rie nr̄e: ut fugiamus a cruce. ¶ Quod homo nō
sit nimis delect⁹: qñ in aliquos labit defect⁹. C. lxi.

lli: magis placent mihi patientia: & hūi
litas in aduersis: q̄ multa cōsolatio: & de
uotio in prosperis. Vt quid te contristat
paruum factum contra te dictū. Si am
plius fuisset: commoueri non debuiss⁹
les: sed nunc dimitte transire: non est primum: nec

nouum: nec ultimum erit: si diu uixeris. Satis uirilis es: q̄ diu nil obuiat abuersi: bñ etiam cōsulis: & alios nosti roborare uerbis: sed cū ad ianuam tuam uenit repentina tribulatio: deficiis cōsilio: & robore. Adde magnam fragilitatem tuā: quā sepius experiri in modicis obiectis: tamen pro salute tua ista fiunt. Hec: & similia contingunt. Pone: ut melius uox ex corde: & si te terigit: non tamē denciat: nec diu sollet. Ad minus sustine patienter: si non potes gaudenter. Etiam si minus libenter audis: & indignationē lētis. Reprime te: nec patiaris aliquid inordinatum ex ore tuo exire: unde paruuli scandalizentur. Cito congescet cōmotio excitata: & dolor internus reuerente gratia dulcorabitur. Adhuc uiuo ego dicit dñs: iuuare te patius: & solito amplius cōsolari: cōsiliis si tuus mihi: & deuote iuocaueris. A iō egor esto: & ad maiore sustinētiā accingere. Non est totum: ut frustratū: si te sepius percipis tribulatū: uel grauiter tētatum. Hō es: & non deus: & caro es: & nō angelus. Quō tu posses semp in eodem statu uirtutis permāere: qñ hoc defuit angelo i celo: & primo hōi in paradiso: q nō diu steterunt. Ego sum: q merentes erigo sospitare: & suā cognoscentes ifirmitatem: ad meā pueho diuinitatē. Dñe: bñdictū sit uerbū tuū: dulce sup mel et fauū ori meo. Quid facerē in tātis tribulatiōibus: & angustis meis: nisi me cōfortares tuis sc̄tis sermonibus. Dum modo tādem ad portū salutis pueniam: qd cure est: q̄ & quāta passus fuero. Da finem bonum: da felicē ex mundo transitum. Memento mei deus meus: & dirige me recto itinere in regnum tuum. Amen.

¶ De altioribus rebus: & occultis iudiciis dei non scrutandis,

Capitulum. lxxiii.

Edi:

li: caueas disputare de altis materiis: & de occultis dei iudiciis. Cur sic iste relinqt: & ille ad tantā grāz assumit: cur ēt iste tantū affligit: & ille tā eximie exaltat. Ista oēm hūanā exaltatē excedūt: nec ad inuestigādū iudiciū diuinū ratio preualet: uel disputatio. Q n̄ ergo hoc tibi fuerit inimicus: uel etiā quidā curiosi ingrūt hoies rel. Ode illud pphete. Iustus es dñe: & rectū iudiciū tuū. Et illud. Iudicia dñi uera iustificata in semetipsa. Iudicia metuenda sunt: nō discutiēda: qā hūano intellectui sunt incomprehensibilia. Noli etiā inquirere: uel disputare de meritis sanctorū: quis alio sanctior: aut quis maior fuerit in regno celorum. Talia generant sepe lites: & contentiones inutiles: nutriunt quoq; superbiam: & uanam gloriam: unde oriūtur inuidie: & dissensiones: dum ille illum sanctum: & alius alium conatur superbe preferre. Talia autē uelle scire: & inuestigare: nullū fructum afferunt: sed magis sanctis displicent: quia non sum deus dissensionis: sed pacis: que pax magis in humilitate uera quam in propria exaltatione consistit. Quidam zelo dilectionis trahuntur ad hos: uel ad illos ampliori affectu: sed humano potius: quam diuino. Ego sum qui cunctos condidi sanctos: ego donauī gratia: ego prestui gloriam: ego noui singulorum merita: ego preueni eos in benedictionibus dulcedinis mee: ego preceui dilectos ante secula: ego eos elegi de mundo: nō ipsi me preelegerunt: ego uocaui per gratiam: attraxi per misericordiam: ego perduxī eos per tentatiōes uarias: ego infundi consolationes magnificas: ego dedi perseverantiam: ego coronaui eorum patientiam: ego primum: & nouissimum agnosco: ego om̄

nes in estimabili dilectione amplector: ego laudatus sum in omnibus sanctis meis: ego super oīa benedicendus sum: & honorandus in singulis: quos sic gloriose magnificauī: & predestinaui sine ullis precedentibus propriis meritis. Qui ergo unum de minimis meis contempserit: nec magnum honorat: quia pusillum: & magnum ego feci. Et qui derogat alicui sanctorū: derogat toti hi: & ceteris omnibus in regno celorum. Omnes enim sunt: per charitatis uinculum idem sentiunt: idem uolunt: & oēs in unum se diligunt. Adhuc autē: quod multo altius est: plus me quam se: & sua merita diligunt. Nam supra se rapti: et extra propriam dilectionē tracti: toti in amorē mei pergunt: in quo: & fruiuiue quiescunt. Nihil est: quod eos auertere possit: aut deprimere: quippe quod eterna ueritate pleni: igne ardescunt: & extinguibilis charitatis. Taceant igitur carnales: & aiales homines de sanctorum statu differere: qui non norunt: nisi priuata gaudia diligere. Demūt: & addūt per suā inclinationē: non per ut placet eterne ueritati. In multis est ignorantia eorū: maxime: qui parum illuminati raro aliquē perfecte dilectione spiritali diligere norunt. Multi adhuc naturalis effectus: & humana amicitia ad hos: uel ad illos trahuntur: & sicut in inferioribus se habent: ita et de celestibus imaginantur. Sed est distantia incommensurabilis: quam imperfecti cogitant: & qui illuminati uiri per reuelationē supernā speculantur. Caue ergo fili de istis curiose tractare: quia tuam scientiā excedunt: sed hoc magis satage: & intende: ut uel minimus in regno dei queas inueniri. Et si quispiam sciret: quis alio sanctior esset: uel maior haberetur in regno celorum: quod ei hec notitia prederet: nisi se ex hac cognitione coram me humiliaret: & in maiorem noīem mei laudem exurgeret. Multo acceptius deo facit: quod de peccatorum suorum magnitudine

magnitudine: & uirtutū suarū paruitate cogitat: & q̄
lōge a sctōrū p̄fectione distat: q̄ is: qui de eorū maiori
tate: uel puitate disputat. Meli⁹ est sctōs deuotis p̄ci
l⁹: & lachrymis exorā: & eorū glorioſa ſuffragia hūi
litate implorare: q̄ eorū ſecreta uana inq̄ſitiōe p̄ſcruta
nō illi bene: & optime cōtentātur: ſi hoies ſcīrēt cōten
tātū: & uaniloſa ſua compeſcerēt. Nō gloriāt de p̄priis:
nō ſitis q̄ppe qui ſibi nil bōitatis aſcribūt: ſed totū mī
ſerīcōrdiā ipſis cūcta ex īfīnita charitate mea dōaui. Tā
to amore diuitatis: & gaudio ſup̄ effluētī repellant:
ut nihil eis deſit gl̄e: nihilq; poſſit deeſſe felicitatis oēs
ſcī quāto altiores ī gl̄a: tāto hūiliores in ſeipſis: & mī
hi uiciniores: & dilectiores exiſtūt. Ideoq; hēs ſcriptū
q̄a mittebāt coronas ſuas ante deū: & ceciderūt in fa
cies ſuas corā agno: & adorauerūt uiuentē ī ſecula ſe
culorū. Multi quidē querūt q̄s maior ſit regno dei: q̄
ignorāt: an q̄ cū mīmis erūt digni cōputari. Magnū ē
uel minimū eſſe in celo: ubi oēs magni ſunt: q̄a omnes
filii dei uocabunt: & erunt. Minimus erit in mille: &
peccator centum annorū morietur. Cū enim quererēt
discipuli: quis maior eēt in regno celorum: tale audie
runt reſponſum. Niſi conuerſi fueritis: & efficiamini
ſicut paruuli: non intrabitis in regnum celorū. Qui
cunque ergo humiliauerit ſe ſicut paruulus iſte: hic
maior eſt in regno celorum. Veh eis: qui cum par
uulis humiliare ſe ſponte dedignātur: quonīaz humi
liſianua regni celeſtis eos non admittet intrare. Veh
etiam diuitibus: qui habēt hic cōſolationes ſuas: q̄a
pauperibus inſtrantibus in regnum dei ipſi ſtabunt
foras eiulantes. Gaudete humiles: & exultate pau
peres: quia ueſtrum eſt regnum dei: ſi tamen in ue
ritate ambulatis.

¶ Quid ois spes: & fiducia ī solo deo est figēda. c. lxxiij

Omine: q̄ est fiducia mea: quā ī hac uita habeo: aut qd̄ maius solatiū meū ex oibus ap parentibus sub celo. Nōne tu dñe deus meus: cuius misericordie non est numerus. Vbi mihi bñ fuit sine te: aut qñ male esse potuit prefēti. Malo paup̄ esse pp̄ te: q̄ diues sine te. Eligo potius cū ī uita pegrinari q̄ sine te celū possidere. Vbi tu celū: atq̄ ibi mors: & īfernus: ubi tu non es. Tu ī desiderio es: & ideo post te gemit: & clamat: et exorare necesse est. In ullo deniq̄ possū plene cōfidere: q̄ ī necessitatibus auxilietur oportunis: nisi ī te solo deo meo. Tu es spes mea: & fiducia mea: tu cōsolator meus: & fidelissimus ī oibus. Oēs que sua sunt: querūt tu salutem meā: & p̄fectum meū solūmodo pretēdis: & oīa ī bonū mihi cōuertis: etiā uariis tētationibus & aduersitatibus exponis. Hoc totum ad utilitatem meā ordinas: qui mille modis dilectos tuos p̄bare cōsueuisti. In qua probatione nō minus diligi oēs: & laudari: q̄ si celestibus cōsolatiōibus me repleres. In te ergo dñe deus pono totā spem meā: et refugiū: ī te oēm tribulationem: & angustiam meā cōstituo: q̄a totū ī firmū: & īstabile īuenio: q̄cquid extra te cōspicio. Non enim p̄derunt multi amici: neq̄ fortes auxiliarii adiuuare poterūt: neq̄ prudentes consiliarii respondere: neq̄ liber doctoz cōsolari: nec aliquo precio: uel subſtaptia liberare: nec locus aliquis secretus contutari: si tu ipse nō assistas: iuues: cōfortes: cōsoleris: īstruas custodias. Oīa nāq̄: que ad pacem uident̄ esse: & felicitatem habendā: te absente: nihil sunt: nihilq̄ felicitatis ī ueritate cōferūt. Finis ergo oīum bonoz: & altitudo uite: & p̄funditatis elogoz tu es: & ī te sup̄ oīa sperare

sperare fortissimū solatiū seruorū tuorū. Ad te sūt ocu-
li mei: in te cōfido deus meus misericordiāz pater. Bñ-
dic: & sanctifica aīam meā bñdictiōe celesti: ut fiat ha-
bitatio sc̃tā tua: & sedes eterne gl̃ie tue: nihilq; in tem-
pore tue dignitatis inueniat: qđ oculos tue maiestatis
op̃ndat. Scđm magnitudinē bonitatis tue: & multī-
tudinē miserationū tuarū respice i me: & exaudi orōnē
peccatis serui tui lōge exultantis in regiōe umbre mor-
tis. Protege: & cōserua aīam seruuli tui inter tot di-
scrimina uite corruptibilis: ac cōitante gratia tua di-
rige per uiam pacis ad patriam perpetue claritatis.

Incipit liber quartus.

De uota exhortatio ad sacram corporis christi cō-
munionem. Vox christi.

Enite ad me oēs: qui laboratis: & onerati estis: & ego reficiā uos: dicit domi-
nus, Panis: quē ego dabo caro mea est:
pro mundi uita. Accipite: & comedite:
hoc est corpus meū: quod pro uobis tra-
det: hoc facite i meam cōmemorationē

Qui manducat carnem meā: & bibit meū sanguine
in me manet: & ego in illo. Verba: que ego locutus sū
uobis: spiritus: & uita sunt.

Cum quan-
ta reuerentia christus sit suscipiendus. Caplm. i.

Erba hec sunt tua christe: ueritas eterna
quis non uno tpe plara: nec uno in loco
scripta. Quia ergo tua sūt uerba: gratā
ter mihi: & fideliter cuncta sunt accipie-
da. Tua sunt: & tu ea protulisti: & mea
quorū sunt: quia pro salute mea edidisti. Libenter su-

scipio ea ex ore tuo: ut artius inferant cordi meo. Excitant me uerba tante pietatis: plena dulcedinis: & dilectionis: sed terrent me delicta ppria: & ad capienda tanta myſteria me reuerberat ipura cōſcia: puocat me dulcedo uerborū tuorū: sed onerat me multitudo tiorū meorū. Iubes: ut ſiducialiter ad te accedā: ſi tu uelim habere partē: ut immortalitatis accipiā alimō: ſi eternā cupiā obtinere uitā: & gloriā. Venite inquit me oēs: q̄ laboratis: & onerati eſtis: & ego reficiā. O dulce: & amicabile uerbū in aure pctōris: q̄ tu dñe deus meus egenū & pauperē iuitas ad cōiōnem tui ſāctiſſimi corporis. Sed q̄s ego ſum dñe: ut ad te preſumā accedere. Ecce celi celorū te nō capiunt: & tu dicis uenite ad me oēs. Quid ſibi uult iſta piſſima dignatio: & tā amabilis iuitatio. Quomodo auſus ero uenire: q̄ nihil boni mihi conſcius ſum. Vñ poſſum preſumere. Quomodo te introducā in domū meā: q̄ ſepius offendi benigniſſimā faciē tuā. Reuerētur angeli: & archāge li: metuūt ſancti: & iuſti: & tu dicis: uenite ad me oēs. Niſi tu dñe hoc diceret: q̄s uerū eſſe crederet: et niſi tu iuberet: q̄s accedere attētaret. Ecce noe uir iuſtus in archē fabrica centū annis laborauit: ut cū paucis ſalua retur: & ego quomodo potero una hora preparā: ut mundi fabricatorem cū reuerentia ſumā. Moyses famulus tuus magnus: et ſpālis amicus tuus archam ex lignis impuſtribilibus fecit: quā & mūdīſſimo uestiuit auro: ut tabulas legis in eis reponeret: & ego putrida creatura atq̄ deo te cōdītore legis: ac uite datorē tam facile ſuſcipe. Salomon ſapientiſſimus regnū iſrael magnificū templū ſeptē annis in laudem nois tui edificauit: & octo diebus feſtum dedicatiōis eius celebravit: mille hoſtias pacificas obtulit: & archam federis clangore

clangore buccine: & iubilo in locū sibi preparatū solē
niter collocauit: & ego infelix: & pauperrimus hoīum
quomodo te in domū meā introducā qui uix mediā ex
pendere deuote noui horā: & utinā uel semel digne te
in mediā. O mi deus: quantū illi ad placendū tibi age
re conuerūt. Heu q̄ pusillū est: quod ago: q̄ breue ex
p̄lo tempus: cū me ad cōicandū dispono: raro totus
cōsectus: rarissime ab oī distrāctione purgat⁹. Et cer
te tua salutarī deitatis presentia nulla deberet oc
currere indecens cogitatio: nulla etiā occupare creatu
ram: q̄a nō angelū: sed angelorū dñm suscepturus suz
hospitio. Est tñ ualde magna distantia inter archam
federis cū suis reliquiis: & mundissimum corpus tuū
cum suis ineffabilibus uirtutibus: inter legalia illa sa
crificia futuroꝝ prefiguratiua: & ueram tui corporis
hostiā: oīum antiquorū sacrificiorū contemplatiuam.
Quare igitur nō magis ad tuā uenerabilem iardesco
presentiā: cur non maiori me preparo sollicitudine ad
tua sancta sumenda: q̄n illi antiq̄ sancti patriarchi: &
prophete: reges quoq;: & principes cū uniuerso pp̄lo:
tantū deuotionis demonstrarunt affectū erga cultū dī
uinum. Saltauit deuotissimus rex dauid corā archa
dei totis uiribus: recolens beneficia olim idulta patri
bus: fecit diuersi generis organa: psalmos edidit: et cā
tari instituit: cum leticia cecinit: ipse frequenter in cy
thara spiritus sancti afflatus gratia: docuit pp̄lm Isra
el toto corde deū laudare: & ore cōsono diebus singu
lis bñdicere: & predicare. Si tanta agebat tunc deuo
tio: ac diuine laudis extitit recordatio corā archa te
stamenti: quanta nūc mihi: et pp̄lo christiano hñda est
reuerentia: & deuotio in presētia sacramēti i sumptio
ne excellētissimi corporis xp̄i. Currunt multi ad diuersa

loca p̄ uisitandis reliquis sanctoꝝ : & mirātur auditis
 gestis: eoꝝ ampla edificia temploꝝ inspicunt: et oscu
 lantur lericis: et auro inuoluta sacra ossa iploꝝ. Et ec
 ce tu presens es hic apud me in a'tari de^o meus: scilicet
 sanctoꝝ: creator oium: & dñs angeloꝝ. Sepe in
 bus uidēdis est curiositas hoium: & nouitas inuē
 & modicus reportat̄ emendatiōis fructus maxie
 est tā leuis sine uera cōtritiōe discursus. Hic aut̄ in sa
 cramento altaris totus presens es deus meus: hō p̄s
 ielus: ubi & copiosus p̄cipit̄ et̄ne salutis fructus quo
 tienticūq; fueris digne: ac deuote sulceptus. Ad illud
 uero nō trahit leuitas aliq;: nec curiositas: aut sensua
 litas: sed firma fides: deuota spes: et sincera charitas.
 O inuisibilis odoritor mūdi deus: q̄ mirabiliter agis no
 biscū: q̄ suauiter: & gratiose cū electis tuis disponis:
 qbus temetipsū in sacramēto sumendū pponis. Hec
 nāq; oēm intellectuz̄ lupat: hoc sp̄aliter deuotoꝝ cor
 da trahit: & accendit affectū. Ipsi enī uiri fideles tui:
 q totā uitā suā ad emendationē disponūt: ex hoc di
 gnissimo sacramento magnā deuotiōis grām: & uir
 tutis amorē frequēter recipiūt. O admirabilis: & ab
 scōdita grā sacramenti: quā norunt tatū xp̄i fideles
 infideles aut̄: et pētis seruientes expiri nō pnt. In hoc
 sacramēto confer̄ spiritalis gratia: & reparatur in
 anima uirtus amissa: & p peccatum deformata redit
 pulchritudo. Tanta est aliq̄ndo hec gratia ut ex ple
 nitudine collate deuotionis: non tantū mens: sed &
 debile corpus uires sibi prestitas sentiat ampliores.
 Dolendum tamen ualde: & miserandum super tepi
 ditate: & negligentia nostra: q nō maiori affectu tra
 himur ad christū sumēdum: in quo tota spes saluan
 dorum consistit: & meritū, ipse enim est sanctificatio
 nostra:

nostra: & redemptio: ipse consolatio uiatorum: & sanctorum
 eterna fruitio. Volendū itaque ualde: quod multi tam parum
 hoc salutare mysteriū aduertūt: quod celū letificat: &
 mundū conseruat uniuersū. Heu cecitas: & duritia cor
 humani: tam ineffabile donum non magis atten
 deris: & ex quotidiano usu etiā ad inaduertentiā de
 fectere. Si enim hoc sanctissimū sacramentū in uno tū
 celebrare loco: & ab uno tū consecraret sacerdote in
 maiori: quāto putas desiderio ad illū locū: & talē dei
 sacerdotē homines afficerent: ut diuina mysteria celebra
 re audirent. Nunc autē multi facti sunt sacerdotes. et
 in multis locis offertur xps: ut tātō maior appareat grā
 & directio dei ad hominem: quāto lauius est sacra cōio
 diffusa per orbē. Gratias tibi bone iesu: pastor eterne: qui
 nos pauperes: & exules dignatus es precioso corpore: &
 sanguine tuo reficere: & ad hec mysteria precipienda: et
 propriis tui alloquio inuitare dicēdo. Venite ad me
 omnes qui laboratis: & onerati estis: & ego reficiam uos.

Quod magna bonitas: & charitas dei in sacramē
 to exhibetur homini. Cap. ii.

Vp bonitate tua: & magna misericordia tua
 dñe cōfusus accedo eger ad saluatorē & furis
 et sitiēs ad fontē uite: egenus ad regē celi. F
 uis ad dñm creatura ad creatorē: desolat
 ad meū pū consolatorē. Sed unde mihi hoc: ut uenias
 ad me: Quis ego sum: ut presles mihi teipsum. Quō
 audet peccator corā te apparere. Et quō tu dignaris ad
 peccatorē uenire. Tu nosti seruū tuū: et scis quā nil bo
 ni in se habet: unde hoc illi presles. Cōfiteor igitur utili
 tatē meā: agnosco bonitatē tuā: laudo pietatem: &
 grās ago ppter nimiam charitatē. Propter te metipsū

enim hoc facis: non ppter mea merita: ut bōitas tua
mihi magis inotescat charital amplior ingerat: et hu
militas perfectius cōmendet. Quia ergo tibi hoc pla
cet: & sic fieri iussisti: placet & mihi dignatio tua:
utinā iniquitas mea non obfistat. O dulcissime: & mi
nignissime iesu: quanta tibi reuerentia: & gratiarū
ppetua laude: pro susceptiōe sacri corporis tui debet
cuius dignitatē nullus hoium explicare potens in
mē. Sed qd cogitabo in hac cōmuniōe in accessu ad
dñm meum: quē debite uenerari nequeo: & tñ deuo
te suscipe desidero. Quid cogitabo melius: & salubri
us: nisi meipsum totaliter humiliādo corā te: & tuam
infinitam bonitatē exaltādo supra me. Laudo te de
us meus: & exalto in eternum. Despicio me: & subii
cio tibi in pfundū utilitatis mee. Ecce tu sanctus san
ctorum: & ego sordes pccōg: & tu inclinas te ad me:
q nō sum dignus ad te respicere. Ecce tu uenis ad me
tu uis esse mecū: tu inuitas ad cōuiuīū tuum: tu mihi
dare uis celestē cibum: & panē angelog māducandū
& non aliū sane q teipsum: panē uiuū: q de celo descē
disti: & das uitā mūdo. Ecce unde dilectio pcedit: q
lis dignatio illucescit: q magne gratiarū actiōes: et
laudes tibi pro his debent. O q salutare: & utile cōfi
liū tuū: cū istud instituisi: q suauē: & iocundū cōuiu
um cū teipsū in cibū donasti. O q admirabilis opatio
tua dñe: quā potēs uirtus tua: quā infallibilis ueritas
tua. Dixisti enim: & facta sunt oīa: & hoc factum est
qd ipse iussisti. Mirares & fide digna ac humanū uin
ces intellectū: quod tu dñe deus meus: uerus deus: et
homo sub modica specie pāis: & uini integer contine
ris: & sine cōsumptiōe a sumente māducaris. Tu dñe
uniuersog: q nullus habes indigentia: uoluisti per sa
cramentum

cramentū tuū habitare in nobis: cōserua cor meū: & corpus meū imaculatū: ut leta: & pura cōscientia sepius ualeā tua celebrare mysteria: et ad meā perpetuam accipe salutē: que ad tuū precipue honorez: & memoriam phenne sanxisti: & instituisi. Letare aīa mea: & gratias age deo pro tā nobili mūere: & solatio singulari in hac lachrymarū ualle tibi relicto. Nā quotiens hoc mysteriū recolis: & christi corpus accipis: totiens tuā redemptiōis opus agis: & particeps oīum meritorum xpī efficeris. Charitas etenim xpī nunq̄ minuit. & magnitudo ppitiatiōis eius nunq̄ exhaurit. Ideo noua semp mētis renouatiōe ad hoc disponere te debes: & magnum salutis mysteriū attendita cōsideratione pensare. Ita magnū: nouū: & iocūdum tibi uideri debet: cū celebras: aut missā audis: ac si eodē die xpī primū in uterū uirginis descēdens homo factus esset: aut i cruce pēdens p salute hoīuz pateret: & moreret.

Quod utile sit sepe cōmunicare. Cap. iiii.

Ecce ego uenio ad te dñe: ut bene mihi sit ex munere tuo: & letificer in cōuiuio scđo tuo: qđ parasti i dulcedie tua paup̄i deus. Ecce in te est totū: qđ desiderare possū: & debeo tu sal⁹ mea et fideptio: spes: & fortitudo deus: et glia. Letifica ergo hodie aīam serui tui: qm̄ ad te dñe iesu aīam mea leuaui. Desidero te nunc deuote: ac reuerēter suscipe: cupio te in domū meā introducere: quatenus cū zacheo merear a te bñdici: ac inter filios abrahe cōputari. Anīa mea corpus tuū occupabit: cor meū tecū uniri desiderat. Trade te mihi: et sufficit. Nā preter te nulla cōsolatio ualet: sine te esse nequeo: & sine uiuatiōe tua uiuere nō ualeo. Ideoq; oportet me frequenter ad te accedere: & in remediū salutis mee reci

pene forte deficiā in uia: si fuero celesti fraudatus alimonia. Sic enim tu misericordissime iesu predicans populis: & uarios curans languores aliquando dixisti. Nollo eos ieiunos dimittere in domū suā ne deficiant in uia. Age igitur hoc modo mecū: qui te pro celium cōsolatiōe in sacramēto reliquisti. Tu es. nō est uis relectio anime: & q te digne manducauerit: participans: & heres erit eterne glorie. Necessarium quidem mihi ē: qui tam sepe laboro: & pecco: tam cito te defeco: & deficio: ut plequentes orōnes: & confessiōes: & sacram tui corporis pceptiōem me renouē: mundē: et accendam: ne forte diutius abstinendo a sancto proposito defluam. Prom enim sunt sensus hoīs ad malum ab adolescentia sua: & nisi succurrat diuina medicina labit homo mox ad peiora. Retrahitur ergo sancta coio a malo: & cōfortat in bono. Si. n. mō sepe negligens sum: & tepidus: qñ coico: aut celebros: qd fieret si me delā nō fumerē: & tā grāde iuuamen nō quererē. Et licet oī die nō sim aptus: nec ad celebrādum bene dispositus dabo tamen opam cōgruis tēpibus diuina percipere mysteria: ac tante grē participē me exhibere. Nam hec est una principalis fidelis aīe cōsalatio q̄ diu pegrinatur a te immortalī corpe: ut sepius memor dei sui dilectū suum deuota suscipiat mente. O mira cūca nos tue pietatis dignatio: q tu dñe deus creator: et uiuificator oīum spūūz ad pauperculā dignaris uenire aīam: & cū tota deitate tua: ac hūanitate eius sim pinguate esuriē. O felix mens: & beata anima: que te dñm deū suū merē deuote suscipere: et in tua susceptiōe spiritali gaudio repleti. O q̄ magnū suscepit dñm q̄ dilectum inducit hospitem: q̄ iocundū recipit sociū q̄ fidelem acceptat amicū: q̄ speciosum: & nobilē amplectitur

plectitur spōsum pre oībus dilectū : et sup oīa deside-
rabilia amandum. Sileant a facie tua dulcissime dile-
cte me? celū & terra: & oīs ornat? eorū: qm̄ quicqd la-
tus hnt: aut decoris ex dignatiōe tue ē largitatis: nec
aī decorē tui puenient nominis: cuius sapientie nō est
mīnus.

¶ Quod multa bona prestantur
deuote cōmunicantibus. Cap. iiii.

Omine deus meus preueni seruū tuū in bñ
dictiōibus dulcedinis tue: ut ad tuū magni-
ficū sacm̄ digne: ac deuote merear accede-
re. Excita cor meū in te: & a graui corpe erue
me. Visita me in salutari tuo ad gustādū in spū tuam
suauitatē: que in hoc sacro tanq̄ in fōte plenarie latet
Illumina quoq; oculos meos ad itūendū tm̄ mysteriū
& ad credendū illud idubitata fide me roborā: est. n.
opatio tua nō hūana potētia: tua sacra institutio: nō
hoīs adinuetio. Nō. n. ad hec capiēda: & itelligenda
aliqs idōeus p se repitur: q̄ angelicā ēt subtilitatē trā-
scendūt. Quid ergo ego peccator idign? terra & cinis
de tā alto sacro secreto potero inuestigare: & capere.
Dñe in simplicitate cordis: in bōa firma fide: & i tua
iussione ad te cū spe: & reuerētia accedo: & uere credo
qa tu presens es hic in sacramento deus: & hō. Vis er-
go: ut te suscipiā: & meipsū tibi in charitate uniā. Vñ
tuā precor clemētiā: & spālem ad hoc iploro mihi dōa-
ri grāz: ut totus in te liquefiā: & amore pfruar: atq; dī
nulla aliena cōsolatione amplius me itromittā. Est enī
hoc altissimū: & dignissimū sacm̄ salus aīe: & corpis
medicina oīs spūalis languoris: in quo uitia mea curā-
tur: passiōes frenātur: tentatiōes uincunt: ac minuun-
tur: grā maior ifunditur: uirtus icepta auget: firmat
fides: spes roborat: et charitas ignescit: ac dilatat. Mf

Ioan. gerson K

ta nāq; bona largitus es: & adhuc sepius largiris in la-
cramēto dilectis tuis deuote coicantibus: deus meus
susceptor aie mee: reparator iſirmitatis hūane: & to-
tius dator cōſolatiōis iterne. Nā multā ipsis cōſolato-
nē aduerſus uarias tribulatiōes intūdis: & de imo-
le iectionis proprie ad ſpem tue ptectiōis erigis: atq; o-
ua quadā gratia eos intus recreas: & illuſtras: ut q̄ n
xii primū: & ſine affectiōe ſe ante cōiōnem ſenſerāt:
poſtea reſecti cibo: potuꝫ celeſti in melius ſe mutarēt
inueniat. Q d idcirco cū electis tuis ita diſpēſant agis
ut ueraciter agnoscāt: & patēter experiantur: q̄ nihil
ex ſemetiſiſ hēant: qd bonitatis: ac grē ex te cōleq̄n-
tur: q̄a ex ſemetiſiſ irigidi: duri: ac indeuoti: ex te at-
ſeruētes: alacres: & deuoti eſſe merēt. Quis. n. ad fon-
tē ſuauiſſimē hūiliter accedēs: nō modicū ſuauiſſimē in-
de reportat. Aut q̄s iuxta ignē copioſū ſtās nō paruꝫ
caloris inde p̄cipit. Et tu iōs es ſemp̄ plenus: & ſupera-
bundans: ignis iugit ardēs: & nunq̄ defi-ciēs. Vñ ſi mi-
hi nō licet haurire de plenitudine fontis: nec uſq; ad
ſatietatem potare: apponā tñ os meū ad ſoramē celeſ-
tis fiſtule: ut ſaltem inde guttulā modicā capiā ad re-
ſocilandam ſitim meā: ut non penitus exareſcā. Et ſi
neceſſū totus celeſtis: & tā inſignitus ut ſeraphini: & ch-
rubin eē poſſim: conabor tñ deuotioni inſiſtere: & cor
meū preparare: ut uel modicā diuini incēdi ſtammam
ex hūili ſumptione uiuifici ſacramenti cōquirā. Quic-
quid aut̄ mihi deest bone ieſu ſaluator ſc̄iſſime: tu p-
me ſupple benigne: ac gratioſe: q̄ oēs ad te dignat⁹ es
uocare dicens. Venite ad me oēs: q̄ laboratis: & onera-
ti eſtis: & ego reſiciā uos. Ego qdē laboro i ſudore uul-
tus mei: dolore cordis torqueor: p̄ctis oneror: tenta-
tiōibus ingetor: mltis malis paſſiōibus iplicor: & pre-
mor: &

mor: & nō est q̄ adiuuet: non est q̄ liberet: & saluū fa-
ciat: nisi tu dñe deus saluator meus: cui cōmitto me:
et oīa mea: ut me custodias: et pducas in uitā eternā.
Suscipe me in laudē. & gloriā nois tui: q̄ corpus tuū:
in sanguinē in cibū: & potū mihi parasti. Presta dñe
q̄ is salutaris meus: ut cū frequentatiōe mysterii tui
cōsecrat mee deuotionis affectus.

De dignitate sacramēti: et statu sacerdotali. C. v.
Sicut hēres angelicā puritatē: & scti iohannis bap-
tiste sctitatē: nō esses dignus hoc sacrum ac-
cipe: nec tractare. Nō .n. hoc meritis debet
hoīum: q̄ hō cōsecret: & tractet xpi sacm:
& sumat i cibum angelorū. Grande mysteriū: & ma-
gna dignitas sacerdotū: qbus datū est: qd angelis nō
est cōcessum. Soli nāq; sacerdotes in ecclia rite ordina-
ti potestātē hnt celebrādi: et corpus xpi cōsecrādi. Sa-
cerdos qdē minister est dei: utens uerbo dei per iussio-
nem: & institutionē dei. Deus autē ibi principalis est
auctor: & inuisibilis opator: cui subest omne qd uo-
luerit: & paret omne: quod iusserit. Plus ergo credere
debes deo oīpotenti in hoc excellētissimo sacramēto
q̄ pprio sensui: aut alicui signo uisibili. Ideoq; cum ti-
more: & reuerentia ad hoc opus est accedēdum. Attē-
de igitur: & uide: cuius ministeriū tibi traditū est per
impositionē manus episcopi. Ecce sacerdos factus est
& ad celebrandū consecratus: uide nunc: ut fideliter
et deuote in suo tempore deo sacrificiū offeras: & tes-
tī ipsum irreprehensibilē exhibeas. Non alleuisti onus
tuum: sed artiori iā alligatus es uinculo discipline: &
ad maiorem teneris perfectionem sanctitatis. Sacerdos
omnibus uirtutibus debet esse ornatus: &
aliis bone uite exemplum prebere. Eius conuer-
satio iohā. gerson. K. ii

latio nō cū popularibus: & coībus hoīum uiis: sz cū
angelis in celo: aut cū pfectis uiris ī terra. Sacerdos sa
cris uestibus indutus xpī uices gerit: ut deū p se: & p
oī populo suppliciter: & humiliter roget. Hēt nāq;
te se: & retro dñice crucis signū: ad memorādā ius
ter xpi passiōē. Ante se crucē in casula portat: ut
uicigia diligēter inspiciat: & sequi feruenter studeat.
Post se cruce signatus ē: ut adueria quelibet illata
aliis clementer p deo toleret. Ante se crucem gerit: ut
ppria pētā lugeat post se: ut aliorū ē cōmissa p com
passiōem defleat: & se mediū inter deum: & pētōres
cōstitutū eē sciat: nec ab oratiōe: nec ab oblatiōe scā
torpescat: donec grām: & misericordiā impetrare me
reat. Q n̄ sacerdos celebrat: deū honorat: angelos le
tificat: ecclīam edificat: uiuos adiuuat: defunctis req
em prestat: & sese oīum bonorum picipem efficit.

¶ Interrogatio de exercitio ante coīonem. Ca. vi.

Vm tuā dignitatē dñe: & meā utilitatē pen
so: ualde otremisco: & ī meīso ofundor. Si
n. n̄ accedo: uita fugio: & si ī digne me igel
sero: offensā incurro: qd ergo faciā deus me?
auxiliator meus: & ofiliator ī necessitatib?. Tu doce
me uā rectā: ppone breue aliquod exercitiū sacre cō
muniōi cōgruū. Vtile ē enī scire: q̄liter scilicet deuote:
ac reuerenter tibi preparare debeā cor meū ad recipiē
dū salubriter tuū sacramētū: seu ē celebrandū tā ma
gnū: & diuinū sacrificiū.

¶ De discussiōe pprie
cōscientie: & emendatiōis proposito. Cap. vii.

Vper oīa cū sūma hūilitate cordis: & suppli
ci reuerētia: cū plena fide: & pia itētiōe ho
noris dei ad hoc sacrz celebrādū: tractandū
& sumēdū opz dei accedeī sacerdotē. Dilige

ter examia ofciam tuā : & p posse tuo uera contritiōe
& hūili ofessione eā nuda : & clarifica ita ut nil graue
habeas : aut scias : qđ te remordeat : & liberū accessuz
inēdiat. Hēas displicentiā oīum pctōz in generali : &
quortidiāis excessibus magis in spālī doleas : & ge
mās. Et si tēpus patit : deo ī secreto cordis cūctas cōū
tē : passionū tuarū miserias. Ingemisce : & dolo : qđ ad
hōc ita carnalis sis : & mūdanus : tam imortificatus a
pccōibus : tā plenus cōcupiag moribus : tam inculto
ditus in sensibus exterioribus : tā sepe mltis uāis fāta
sis iplicatus : tā multū inclinatus ad exteriora : tā ne
gligēs ad interiora : tā leuis ad risū : & dissolutionē : tā
durus ad fletū : & cōpūctionē : tā p̄mptus ad laxiora
& carnis cōmoditatē : segnis ad rigore : & feruore : tā
curiosus ad noua audiēda : & pulchra itūēda tā remis
sus ad hūilia : & abiecta amplectēda : tam cupidus ad
multa hūda : & tā parcus ad dādū : tā tenax ad retien
dū : tā icōsideratus ī loquēdo : tā incōtinēs ad tacēdū
tā incōpositus ī moribus : tā importunus in actibus :
tā effusus sup cibum : tā surdus ad dei uerbū tā uelox
ad qetē : tā tardus ad labore : tam uigilās ad fabulas :
tam somnolentus ad uigilias sacras : tā festinus ad fio
nem : tā uagus ad attendēdū : tam negligēs in horis p
soluēdis : tā tepidus in celebrando : tam aridus in con
municando : tā cito distractus : tā raro tibi bene colle
ctus : tā subito cōmotus ad irā : tam facilis ad alterius
displicētiā : tā pnus ad iudicādū : tam rigidus ad ar
guēdum : tā letus ad p̄spera : tam debilis in aduersis :
tam sepe multa bona pponēs : & modicuz ad effectū
pducens. His & aliis defectibus tuis cū dolo : & ma
gna displicentiā pprie infirmitatis cōfessis : ac deplo
ratis : firmum statue ppositū : semper emēdandi uitaz

tuam: & in melius proficiendū. Deinde cum plena resignatione: & integra uoluntate offer teipluz ī honorē nois mei: in ara cordis tui: holocaustum ppetuuz: corpus tuū scilicet: et aiam mihi fideliter cōmittēdo qua tenus sic digne merearis: ad offerendum deo sacrificiū accedete: et sacm corporis mei salubriter suscipe. nō est enim oblatio dignior: et satisfactio maior pro peccatis diluendis: q̄ seipsum pure. et integre cuz oblatione corporis christi in missa: et in cōiōne deo offerat. Si homo fecerit: qđ in se est: et uere penituerit: quotiens cūq; pro uenia: et gratia ad me accesserit: uiuo ego dicat dñs: quia nolo mortē peccatoris: sed magis: ut cōuertatur: et uiuat: qm̄ peccatorum suorum nō recordabor amplius: sed cuncta sibi indulta erunt.

C De oblatiōe xpi ī cruce: & ppria resignatiōe. c. 84
 Icut ego meipsū: expansis in cruce manibus & nudo corpe p pētis tuis deo pfi spōte obtuli: ita ut nihil in me remāeret: qn̄ totū ī sacrificiū diuine placatiōis trāsierit: ita dñs & tu temetipm̄ mihi uolūtariē ī oblationē purā: & scām quotidie ī missa cū oib; uirib; & affectib; tuis q̄nto intimius uales: offerre. Quid magis a te requiro: quā ut te studeas mihi ex integro resignā. Quicqd preter teiplum das: nihil curo: qā nō quero datū tuū: sed te. Sicut non sufficeret tibi in omnibus hīs preter me: ita nec mihi placere poterit: quicqd dederis: te nō oblatō. Offer te mihi: & da te totuz pro deo: & erit accepta oblatio. Ecce ego me totuz obtuli patri p te: dedi etiam totū corpus meū: et sanguinē ī cibū: ut totū tuū essē: & tu meus pmaneres. Si at in te ipso steteris: nec sponte te ad uoluntatē meam obtuleris: non est plena oblatio: nec integra erit inter nos unio. lō oia opera

tua precedere debet spontanea tui ipsius in manus dei oblatio: si libertatem consequeris: & gratiam: tamen pauci illi miati: & liberi intus efficiunt: quia seiplos ex toto abnegare nesciunt. Est firma sententia mea: nisi quis renunciauerit omnibus: non potest meus esse discipulus. Tu ergo si optas meus esse discipulus: offer te ipsum mihi cum omnibus affectibus tuis.

Cum ergo dicitur: & omnia nostra deo debemus offerre: & pro omnibus orare. Cap. ix.

Omne: omnia tua sunt: que in celo sunt: & in terra. Desidero me ipsum tibi spontaneam oblationem offerre: & tu propter me precor. Domine in simplicitate cordis mei offero me ipsum tibi hodie in servitium sempiternum: in obsequium: & sacrificium laudis perpetue. Suscipe me cum hac sancta oblatione tui preciosi corporis: quam tibi hodie in presentia angelorum inuisibiliter assistentium offero: ut sit pro me: & cuncto populo tuo in salutem. Domine offero tibi omnia peccata: & delicta mea quod commisi coram te: & sanctis angelis tuis a die: quo primum peccare potui usque ad diem hunc super placabili altari tuo: ut omnia pariter incendas: & comburas igne charitatis tue: & deleas uniuersas maculas peccatorum meorum: & conscientiam meam ab omni delicto emundes: & restituas mihi gratiam tuam quam peccando amisi: omnia mihi plene indulgendo: & in osculum pacis me misericorditer assumendo. Quid possum agere pro peccatis meis: nisi humiliter ea confitendo: & lamentando: & tuam propitiationem incessanter deprecando. Deprecor te: exaudi me propitius: ubi assilo coram te deus meus. Omnia peccata mea mihi maxime displicent. Nolo ea unquam amplius perpetrare: sed pro eis doleo: & dolebo: quum diu uixerem: paratus penitentiam agere: & pro posse satisfacere. Dimitte mihi deus dimitte mihi peccata mea: propter nomen sanctum tuum: sal

Ioan. gerlon. K iiii

ua aniam meā: quā precioso sanguine tuo redemisti. Be-
 ce cōmitto me misericordie tue: resigno me in manibus
 tuis: age mecū p̄m bonitatē tuā nō p̄m meā malitiā: &
 iniquitatē. Offero ēt tibi oīa bona mea: quis ualde pau-
 ca et imperfecta: ut tu ea emēdes et sc̄tifices: ut ea gr̄a
 habeas: & accepta tibi facias: & ip̄ ad meliora trans-
 necnō ad b̄m: & laudabilē finē me pigrū: & inutū
 homūtionē pducas. Offero quoq; tibi oīa desideria d̄
 uotoꝝ: necessitates parentū: amicoꝝ: fratꝝ: sorꝝ:
 oīumq; charoꝝ meoꝝ: & eoꝝ: q; mihi: uel aliis ppter
 amorē tuū b̄necērūt: & qui ofones: & misas pro se:
 suisq; oībus dici a me desiderauerūt: & petierūt: siue
 in carne adhuc uiuāt: siue iā seculo defūcti sint: ut oēs
 sibi auxiliū gr̄e tue opē cōsolationis: p̄fectionē a picu-
 lis: liberationē a penis: aduenire sentiāt: & ut ab oīb;
 malis erepti gr̄as tibi magnificas leti p̄soluant. Of-
 fero ēt tibi preces: & hostias placatiōis p̄ illis sp̄aliter: q;
 me in aliquo leserūt: tristauerūt: aut uitupauerūt: uel
 aliquod dānū: uel grauamē tulerūt: pro his quoq; oī-
 bus: quos aliquñ tristauit: turbauit: grauauit: & scan-
 dalizauit uerb̄ sacris: sciēter: & ignorāter: ut nō oīb;
 p̄t̄ indulgeas pctā nr̄a: et mutuas offēsiōes. Aufer dñe
 a cordibus nr̄is oēm suspitionē: indignationē: iram: &
 disceptationē: & qcquid pōt charitatē ledēs: & frater
 nam dilectionē minuere. Miserere misere dñe mis̄cor-
 diā tuā polcentibus: da gr̄am indigentib;: & fac nos
 tales existere: ut simus digni gr̄a tua p̄frui: & ad uitā
 p̄ficiamus eternā. Am. ¶ Quod sacra commu-
 nio de facili nō est relinquenda. Cap. x.

Requenter recurrendū est ad fontem gr̄e: &
 diuine misericordie: ad fontem bonitatis: &
 totius puritatis: quatenus a passiōibus tuis
 & uitis

& uitiis curari ualeas: & contra uniuersas tentatiōes
& fallacias diaboli fortior: atq; uigilantior effici merea-
ris. Inimicus sciens fructū: & remediū maximū in sa-
cra coione positū: oī mō: & occasiōe nūq̃ fideles: & de-
biles: q̃tum preualet: retrahere: & ipedire. Cū enim q̃
in sacre coioni se aptare disponūt: peiores sathane
inassiliōes patiunt. Ipse enī nequā spiritus: ut in iob scri-
bitur: uenit inter filios: dei: ut solita eius neq̃tia ptur-
bat: aut timidos nimīū reddat: & pplexos: quatenus
affectū eorū minuat: uel fidē ipugnando auferat si for-
te: aut oīno coionē reliquāt: aut cū tepore accedāt: sz
nō est quicq̃ curandū de uersutus: ee fātasus illius: q̃tū
libet turpibus: & horridis: sed cūcta fātasmata in ca-
put eius sunt retorquēda. Cōtēnendus est miser: et de-
ridendus: nec pp insultus eius: et cōmotiōes: q̃s susci-
tat sacra est omittenda coio. Sepe ēt ipedit nimia sol-
licitudo p deuotiōe hñda: & anxietates q̃dā de cōfē-
sione faciēda. Age fm cōsiliū sapientū: & depone an-
xietatē: et scrupulū q̃a grām dei ipeditis: & deuotionē
mētis destruit. Propter aliquā paruā tribulationē uel
grauitatē: sacrā ne dimittas coionē: sz uade citius offi-
teri: & oēs offēsiōes aliis libenter idulge. Si uero tu ali-
quē offēdisti: ueniā hūiliter precare: & deus libēter in-
dulgebit tibi. Quid pdest diu tardare cōfessionē: aut
sacrā differre coionē. Expurga te cū primis: expue ue-
lociter uenenū: festina accipere remediū: & senties meli-
us q̃ si diu distuleris. Si hodie pp istud dimittis: cras
forlitā illud magis eueniet: et sic diu posses a coione
impediri: et magis ineptus fieri. Quanto ergo citius
uales a presēt: grauitate: et inertia te excutias: quia ni-
hil importat diu anxari: diu cum turbatiōe transire:
et ob quottidiana obstacula se a diuinis sequestrare:

imo plurimū nocet diu cōlonem ptelare: nā & grauē
 torporē cōsuevit inducere. Proh dolor: qdā tepidi: &
 dissoluti moras cōfitendi libēter accipiūt: & cōmunio
 nē sacrā idcirco differre cupiūt: ne ad maiore sui custo
 diā se dare teneant. Heu q̄ modicā charitatē: & di
 lē deuotionē hñt: q̄ sacrā cōionem tā facili postponat.
 Quā felix ille: & deo acceptus hētur: q̄ sic uiuit: & ta
 li puritate cōsciā suā custodit: ut ēt oī die cōicari para
 tus: & bñ affectatus ēt: si ei liceret: & sine nota a
 pte
 posset. Sigs interdū abstinet hūilitatis gratia: aut le
 gitima ipediente cā: laudandus est de reuerētia Si autē
 corpor obrepserit: seipsum excitare d̄bet: & facere: qd
 in se est: & dñs aderit desiderio suo p bōa uolūtate: q̄
 specialiter respicit. Cū uero legitime prepeditus ē: ha
 bebūt sp bonā uolūtate: et piā itētione cōicandi: et sic
 nō carebit fructu sacri: pōt q̄libet deuot⁹ oī die: & oī
 hora ad spūalē xpi cōionē salubrit: & sine phibitiōe
 accedere: et tñ certis diebus: et statuto tēpore corpus
 sui redēptoris cū affectuosa reuerētia sacramentaliter
 debet suscipere: et magis laudē dei: et honorē preten
 dere: q̄ suā cōsolationē querere. Nā totiens mystice co
 municat: & inuisibiliter reficit: quotiēs incarnationis xpi
 mysteriū: passionēq̄ deuote recolit: & in amore ei⁹ ac
 cendit. Qui aliter se nō preparat: nisi instante festo: uī
 cōsuetudine cōpellente: sepius imparatus erit. Btūs q̄
 se dño in holocaustū offert: quotiens celebrat: aut cō
 municat. Nō sis in celebrādo nimis plixus: aut festi
 nus: sz serua bonū cōem modū: cū q̄bus uiuis. Nō de
 bes aliis generare molestiā: & tediū: sed cōem serua
 uia fm maiorꝝ institutionē: & potius alioꝝ fūire utili
 tati q̄ pprie deuotiōi uel affectui. ¶ Qd corp⁹ xpi
 & sacra scriptura maxie sint aīe fidei necessaria. c. xi.

O dulcissime

Dulcissime dñe iesu: q̃nta est dulcedo deuo
te aie tecū epulātis in cōuiuio tuo: ubi ei nō
alius cibus māducāndus pponit̃: nisi tu uni
cus dilect⁹ eius sup oīa desideria cordis ei⁹
considerabilis. Et mihi q̃dem dulce foret in presentia
tua ex intimo affectu lachrymas fundere: et cum pia
magdalena pedes tuos lachrymis irrigare. Sed ubi ē
hec deuotio: ubi lachrymarū sanctarū copiosa effusio
Certe in conspectu tuo: & sc̃torū angelorū tuorū totū
cor meū ardere deberet. & ex gaudio flere. Hēo enim
te in sacramētis uere presentē: quis palienā sp̃ez occul
tarū. Nam in ppria: & diuina claritate te cōcupiscere
oculi mei fere nō possent: sed neq; totus mūdus in ful
gore glorie maiestatis tue subsisteret. In hoc ergo im
becilitati mee cōsulis: q̃ te sub sac̃o abscondis. Habeo
uere: & adoro quē angeli adorant in celo: sed ego ad
huc interim in fide: illi aut̃ in specie: & sine uelamine.
Me opz cōtentū esse in lumine uere fidei: & in ea am
bulare: donec aspiret dies eterne claritatis: & umbre
figurarū inclinent. Cum aut̃ uenerit qđ perfectum est
cessabit usus sac̃orū: ga beati in gl̃ia celesti nō egēt
medicamine sac̃ali: gaudēt enim sine fine ī presentia
dei: facie ad faciē gl̃ia eius speculātes: & de claritate ī
claritatē abyssalis deitatis trāformati gustāt uerbū
dei carnē factum: sicut fuit ab initio: & manet in eter
num: memor horū mirabiliū: graue mihi sit tediū eti
am qđ libet sp̃uale solatiū: ga q̃diu dñm meū apte in
sua gl̃ia nō uideo: p nihilo duco oē qđ in mūdo con
spicio: & audio. Testis es tu mihi deus: qđ nulla pōt
me res cōsolari: nulla creatura getare: nisi tu deus me
us quem desidero eternaliter cōtemplari. Sed nō est
hoc possibile: durāte me ī hac mortalitate. Ideo opor
tet: ut me ponā ad magnā patiētā: & meipsum in oī

desiderio tibi submittā. Nam et sancti tui dñe: q tecū
iā in regno celoz exultāt: in fide: et patientia magna
dū uiuerent aduentū glie tue expectabāt. Quod illi
crediderūt: ego credo: qd illi sperauerunt: ego spero:
quo illi pueniunt p grām tuam me uenturū confisus.
Ambulabo interim in fide exemplis confortatus
sctoz. Habeo et libros sctos pro sancto: p solatio: et
uite speculo: atq; sup hec oīa sctissimū corpus tuū p
singulari remedio: et refugio. Duo nāq; mihi nece-
saria pmaxime sentio in hac uita: sine qbus mihi impor-
tabilis foret ista miserabilis uita. In carcere corporis
huius detentus duobus me egere fateor: cibo scilicet:
et lumine. Dedisti itaq; mihi infirmo sacrū corpus tu-
um ad refectionē mentis: & corporis et posuisti lucernā
pedibus meis: uerbū tuū: sine his duobus bene uiue-
re non possem: nā uerbū dei lux anie mee: & sacramē-
tū tuū panis uite: hec possunt et dici mēse due hic &
inde in gazophylatio scē ecclesie posite. Vna mēsa est
sacri altaris habēs panē sctm: id est corpus xpi precio-
sum. Altera est diuine legis cōtinens doctrinā sanctā:
erudiens fidē rectam: & firmiter usq; ad interiora ue-
laminis: ubi sunt sctā sctoz pducens. Grās tibi dño
iesu lux lucis eterne pro doctrine sacre mensa: quā no-
bis p seruos tuos pphetas: et apostolos: aliosq; docto-
res ministrasti. Grās tibi creator: & redēptor oīum q
ad declarādā tibi mūdo charitatē: tuā cenā pasti ma-
gnā: in qua nō agnū typicū: sed tuū sctissimū cor-
pus: & sanguinē pposuisti māducandū letificans oēs
fideles uiuio sacro: & calice inebriās salutaris: in quo
sunt oēs delitie paradisi: epulant nobis cum angelis
sancti: sed suauitate feliciori. O q magnū: & honora-
bile est officiū sacerdotū: quibus datū est dñm maies-
tatis

statis uerbis sacris cōsecrare labiis bñdicere manibus
 tenere: ore pprio sūere: et ceteris ministrā. O q̄ mūde
 debent esse manus ille: q̄ purū os: q̄ sanctū corpus: q̄
 immaculatū erit cor sacerdotis: ad quē totiens ingre
 di auctor puritatis: Ex ore sacerdotis nihil nisi sanctū
 nō honestū: et utile pcedere debet uerbū: qui tā sepe
 x̄p̄ accipit sacramētū. Oculi eius simplices: & pudē
 ci: q̄ x̄p̄i corpus solent intueri. Manus pure: & in celū
 eleuate: que creatorē celī: & terre solent cōrectare. Sa
 cerdotibus specialiter in lege dicit. Sancti estote: qm̄
 ego sctūs sum dñs deus uester. A diuuet nos grā tua
 oīpotens deus: ut qui officiū sacerdotale suscepimus
 digne ac deuote tibi in oī puritate: & in cōscientia bo
 na famulari ualeamus. Et si non possumus in tāta in
 nocentia uite cōuersari: ut debemus: cōcede nobis ta
 men digne flere mala: que gessimus: ut in spū humili
 tatis: ac bone uoluntatis pposito: tibi feruentius de
 cetero deseruere ualeamus.

¶ Quod magna diligentia se debeat communicatu
 rus christo preparare. Cap. xii.

Go sum puritatis amator: et dator oīs sancti
 tatis. Ego cor purū quero: & ibi est locus re
 gionis mee. Para mihi cenaculū grāde stra
 tū: & faciā apud te pascha cū discipulis me
 is. Si uis: ueniā ad te: & apud te mēam: expurga ue
 tus fermentū: & mūda cordis tui habitaculū. Exclu
 de totū seculū: & oēm uitioꝝ tumultū: sede tanq̄ pas
 ser solitarius in tecto: & cogita excessus tuos i amari
 tudine aīe tue. Oīs namq; amās suo dilecto amatori
 optimū: & pulcherrimū preparat locum: q̄a in hoc co
 gnoscit affectū suscipiētis dilectū. Scito tñ: te nō posse
 satissacere huic preparatiōi ex merito tue actiōis et

am si per integrū annū te preparares: & nihil aliud in
mente hñes. Sed ex sola pietate: & grā mea pmitteris
ad mēsam meā accedere: ac si mēdicus ad prandiū uo
careť diuitis: & ille nihil aliud habeat ad retribuēdū
beneficiis eius: nisi se humiliādo: & regratiando. Nec
qd in te est diligēter: facito nō ex cōsuetudine: nō ex
necessitate: sed cū timore: & reuerētia: & affectu acci
pe corpus dilecti dñi dei tui dignātis ad te uēire. Ego
sum: q uocauit: ego fieri: ego iussi: supplebo qd tibi de
est: uēi: & suscipe me cum grām tribuo: grās age deo
tuo: nō qā dignus es: sed qā tui mīstrus sum. Si nō ha
bes: sed magis aridū te sentis: insiste oñoni: ingemisce
& pulsa: nec desistas. donec merearis micā: aut guttā
grē salutaris accipe. Tu mei indiges nō ego tui indi
geo. Nec tu me sc̄tificare uenis: sed ego te sc̄tificari: &
meliorare uenio. Tu uenis: ut ex me sc̄tificeris: et mi
hi uniaris: ut nouā grām recipias: & de nouo ad hāc
emēdationē accendaris. Noli negligere hāc grāz: lem
per prepara cū oī diligētia cor tuū: & introduc ad te
dilectū tuū. Oportet aut: ut non solū te prepares ad
deuotionē ante coionē: sed ut et te sollicite cōfues in
ea post sacri pceptionem. Nec mior custodia post exi
gitur: q̄ deuota preparatio prius: nā bona postmodū
custodia optima iterū est preparatio ad maiore grām
cōsequendā. Ex eo qppe ualde indispositus qs reddi
tur: si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia
Caue a multiloquo: mane secreto: & frui deo tuo.
Ipsum enim habes: quē totus mūdus tibi auferre nō
potest. Ego sum: cui te totum dare debes: ita ut iā ul
tra nō in te: sed in me absq; omni sollicitudine uiuas.
¶ Quod toto corde anima deuota christi unionē in
sacramento affectare debet.

Cap. xiii.

Quis

Vis mihi det dñe: ut inueniā te solū: & apī
am tibi cor meū: & fruār te sicut desiderat
aīa mea: & iam me nemo despiciat: nec ulla
creatura me moueat uel respiciat: sed tu so
lus mihi loq̄ris: & ego tibi sicut solet dilectus ad dile
ctum loq̄: & amicus cū amico cōuiuari. Hoc oro: hoc
desidero: ut tibi totus uniar: & cor meū ab oībus cre
atis rebus abstrahā: magisq; p̄ sacrā cōmūionē: ac fre
quentē celebrationē celestia: & eterna sape discā. Ah
dñe deus: qñ ero tecū tot⁹ unicus: & absortus: meiq;
totaliter oblit⁹. Tu in me: & ego in te: & sic nos pari
ter in unū manere cōcede. Vere tu es dilectus me⁹ ele
ctus es īmilibus: in quo oplacuit aīe mee habitare oī
bus dieb⁹ uite sue. Vere tu pacificus me⁹: in quo pax
sūma: & reges uera: extra quē labor: & dolor: & infi
nita mīeria. Vere tu es deus absconditus: et consiliū tu
um nō est cū impiis: sed cū humilibus: & simplicibus
fmo tuus. O q̄ suauis est dñe spūs tuus: q̄ ut dulcedi
nē tuā in filios demōstrares: pane suauissimo de celo
descēdente illos reficere dignaris. Vere nō est aīa na
tio grādis: que habeat deos app̄pinquātes sibi: sicut
tu deus n̄r ades uniuersis fidelib⁹ tuis qbus ob quot
tidianū solariū: & corrigendū in celū det uiribus ad
edendū & fruendū. Que est enim alia gens tā inclyta
sicut plebs christiana: aut que creatura sub celo tā di
lecta: ut aīa deuota: ad quā ingredit̄ deus: ut pascat
eā carne sua gloriosa. O ineffabilis grā: o admirabi
lis dignatio: o amor imēsius hōi singulariter impen
sus. Sed qd̄ retribuā dño pro gratia ista: p̄ charitate
tam eximia. Non est aliqd̄: qd̄ gratius donare queaz
q̄ ut cor meū deo meo totali tribuā: et intime coniu
gā. Tunc exultabunt oīa interiora mea: cum p̄fecte

fuerit unita deo aia mea. Tūc dicet mihi: si tu uis esse
mecū: ego uolo eē tecū. Et ego respōdebo illi. Dignā
dñe manere mecū: ego uolo libēter esse tecū. Hoc ē to
tū desiderū meū: ut cor meū tibi sit unitū. **¶** De
quorū dā deuotoꝝ ardētī dīderio ad corp⁹ xpi. c. 41

Quā magna multitudo dulcedinis tue dñe
quā abscōdisi timētibus te. Quando rebor
dor deuotoꝝ aliquoꝝ ad faciem tuā dñe: ut
cū maxima deuotiōe: & affectu accedam
tūc sepius ī meipso cōfundor: et erubesco: q̄ ad altare
tuū et sacre coionis mensā tā tepide: & frigide accedo
q̄ ita aridus: & sine affectiōe cordis maneo: & q̄ non
suz totaliter accēsus corā te deo meo: nec ita uehemē
ter attractus: & affectus: sicut multi deuoti fuerunt:
q̄ pre nimio desiderio coionis: & sensibili cordis amo
re a fletu se nō potuerūt cōtinere: sed ore cordis: et cor
poris pariter ad te deū fontē uiuum medulitus inha
bant: tuā esuriē nō ualētes aliter tempore: nec satiare
nisi corpus tuū cum oī iocūditate: & spiritali audi
tate acceperant. O uera ardens fides eoꝝ p̄babile exi
stens argumentū sacre presentie tue. Isti enī ueraciter
cognoscūt dñm suum in fractiōe panis: quoz cor tā
ualide ardet in eis de iesu ambulāte cum eis. Longe
est a me sepe talis affectus: & deuotio: tam uehemēs
amor: & ardor. Eūto mihi ppitius iesu bone: dulcis:
& benigne: & cōcede pauperi mēdico tuo: uel inter
dum modicum de cordiali affectu amoris tui ī sacra
communione sentire: ut fides mea magis conualescat
spes ut bonitate tua p̄ficiat: & charitas semel p̄fecte
accensa: & celeste māna experta nunquā deficiat. Po
tēs est aut̄ misericordia tua ēt gratiā desideratā mihi p̄
stare: et in spiritu ardoris cū dies bñplaciti tui aduene
rit

rit: me clementissime uisitare. Etenim licet tãto dñiderio
 tã specialiu deuotoꝝ tuoz nō ardeo: tñ de gratia tua
 illius magna inflāmati deliderii desideriu habeo orās
 & desiderās oium taliu feruidoz amatoꝝ tuoz para-
 tissem me fieri: ac eoꝝ sancto consortio annumerari
Quod gratia deuotionis humilitate: & suuipius
 ablegatione acquiritur. Caplm. xv.

Portet te deuotiōis grām instanter querere:
 indefinenter petere: patiēter: & fiducialiter
 spectare: gratanter recipere: humiliter cōser-
 uare: studiose cū ea operari: ac deo tempus: &
 modū supne uisitatiōis: donec ueniat: cōmittere. Hu-
 miliare p̄cipue te debes cū parū aut nihil deuotiōis in-
 terius sentis: sed nō nimis deici: nec iordinate tristita-
 ri. Dat spē deus in uno breui momēto: qđ longo nega-
 uit tpe. Dat etiā qñq; in fine qđ in p̄cipio ofonis lar-
 giri distulit. Si temp cito grā daret: & pro uoto adel-
 set nō esset infirmo homini bene portabile. Propterea
 in bona spe & humili patientia expectāda est deuotio-
 nis grā. Tibi tñ & petis tuis iputa: cū nō dat: uel etiā
 occulte tollitur. Modicū qñq; est qđ grām impedit &
 abscondit si tñ modicū: & nō potius grāde dici debeat
 qđ tñ bonū phibet. Et si hoc ipsū modicū uel grāde
 amoueris: & p̄fecte dixeris: erit quod petisti. Stati nā
 q; ut te deo ex toto corde tradideris nec hec uel illud
 pro tuo libito seu uelle quesieris: sed itegre te in iplo
 posueris: uniu te iuenies & pacatū: qā nil ita bñ sapit
 et & placebit sicut bñplacitū diuine uolūtatis. Quis
 ergo itentionē suā simplici corde sursum ad deū leuaue-
 rit: neq; ab oī inordinato amore: seu displicentia cuiusli-
 bet rei create euacuauerit: aptissimus gratia p̄cipiendi
 ac dignus deuotionis munere erit. Dat. n. dñs ibi bñ

Ioan. gerson L

dictiōē suā ubi uasa uacua inuenerit. Et quāto perle-
ctius q̄s infimis renūciauerit: & magis sibi ipsi p cōtē-
ptū sui morit̄: tātō gr̄a celerit̄ uēit: copiosit̄ itrat: et al-
rius libeḡ cor eleuat. Tūc uidebit & affluet et mirabi-
tur & dilatabitur cor eius in ipso: q̄a māus dñi cū ipso:
et ipse se posuit totaliter i manu ei⁹ usq; in seculū. Ecce
bñdicit̄ hō q̄ querit deū in toto corde suo: nec i uanū
accipit aīaz suā. Hic in accipiēdo sacrā eucharistiā ma-
gnā pmeret̄ diuīe unionis gr̄am: q̄a nō respicit ad pro-
priā deuotionē: & cōsolationē: sed ad dī gl̄iam: & ho-
norem.

¶ Quod necessitates n̄ras xp̄o apire: &
eius gratiam postulare debemus. Capitulum. xvi.

Dulcissime: atq; amātissime dñe: quē deside-
ro suscipe: tu scis infirmitatē meā: & necessita-
tē: quā patior: in quātis malis: & uitis iaceo
q̄ sepe sū grauatus: tētatus: turbatus: & inq̄-
natus. Pro remedio ad te uenio: p cōsolatiōē & suble-
uamē te deprecor. Ad oīa sciētē loquor: cui māifesta
sunt oīa interiora mea: & q̄ solus me pfectē potest con-
solari: & adiuuare. Tu scis: q̄bus bonis idigeo pre oī-
bus: & quā paup̄ suz in uirtutib⁹. Ecce sto añ te pau-
per: & nudus: gr̄am postulans: & misericordiā iplorans
Refice esurientē mendicū tuū: accende frigiditatē me-
am igne amoris tui: illumina cecitatē meā claritate pre-
sentie tne. Verte mihi oīa terrena in amaritudinē: oīa
grauia: & cōtraria in patientiā: oīa infinita: et creata in
cōtemptū: & obliuionē. Erige cor meū ad te i celū: &
ne dimittas me uagari sup̄ terrā. Tu sol⁹ mihi ex hoc
iā dulcescas usq; in seculū: q̄a tu solus cibus: & potus
meus: amor meus: & gaudiū meū: dulcedo mea: & to-
tū bonū meū. Vtinā me totaliter: ex tua presentia: ac-
cendas: cōbures: & in te transmutēs: ut unus tecū effi-

ciar

clar spūs per grām interne uniōis: & liq̄factionē ardētis amoris. Ne patiaris me ieiunū: et aridū a te recedere: sed opare mecū misericorditer: sicut sepi⁹ opat⁹ es cū sc̄tis tuis mirabiliter. Quid mirū: si tot⁹ ex te igne sc̄tē: & in me ipso deficerē: cū tu sis ignis semp ardēs & nunq̄ deficiens amor corda purificās: & intellectū illuminans.

¶ De ardenti amore: & uehemēti affectu suscipiendi xpm. Vox discipuli. Cap. xvii.

Vm sūma deuotiōe: & ardēti amor cū toto cordis affectu: & seruire desidero te dñe suscipe: quēadmodū multi sc̄ti: & deuote p̄sone in cōicādo te desiderauerūt: q̄ tibi maxie

in sc̄titate uite placuerūt: & in ardētissima deuotiōe fuerūt. O deus me⁹ amor eīnus: totū bonū meū: felicitas īterminabilis cupio te suscipe cū uehemētissimo desiderio: & dignissima reuerētia q̄ aliq̄s sc̄tōy unq̄ habuit: & sentire potuit. Et lz indignus sum: oīa illa sentimēta deuotiōis h̄re: tñ offero tibi totum cordis mei affectū: ac si oīa illa gratissime inflāmata desideria solus h̄rem. Sed & q̄cūq; pōt pia mēs ocipe: & desiderare: hec oīa tibi cū sūma reuerētia ueneratōe: ac intimo fauore p̄beo: et offero. Nihil opto mihi reuare: sz me: & aīaz meā tibi spōte: et libētissime imolaf. Dñe deus meus: & redēptor meus cū tali affectu: reuerētia: laude: et honōr: cū tali gratitudie dignitate & amore: cū tali fide: spe: et puritate te affecto hodie suscipe: sicut te suscepit: & desiderauit sc̄tissima māc tua gl̄iosa uirgo maria: qñ angelo euāgelizātī sibi in carnatiōis mysteriū humilr: et deuote rñdit. Ecce ancilla dñi: fiat mihi s̄m uerbū tuū. Et sicut beatus precursor tuus excellētissimus sc̄tōy ioānes baptista in p̄sentia tua letābundus exultauit in gaudio spūs

sci: dñ ad huc maternis clauderet uiscerib⁹: et postmo
dū cernēs int̄ hoies ielū ambulāre ualde se hūilīs de
uoto cū affectu dicebat. Amicus at̄ spōsi: q̄ stat: & au
dit cū gaudio: gaudet ppter uocē spōsi: sic & ego ma
gnis: & sacris dñideris opto illā amari: & tibi ex t̄o
corde mei p̄z presētare. Vñ & oīum deuotoꝝ cordū
iubilatiōes: ardētes affectus: mētales excessus: ac up
nales illuminatiōes: & celicas uisiōes tibi offero: & ex
hibeo cū oib⁹ uirtutib⁹: et laudibus ab oī creatura in
celo: et i t̄ra celebratis: & celebrādis p me: et oīb⁹ mi
hi i oīone cōmēdatis: q̄tēus ab oībus digne lauderis:
& in ppetuūz glificeris. Accipe uota mea dñe de⁹ me
us: & desideria iñmīte laudatiōis: & iñmēse bñdictio
nis: q̄ tibi fm multitudinē ineffabilis magnitudis tue
iure debent. Hec tibi reddo: & reddere desidero p sin
gulos dies: & momēta tēporū: atq; ad reddēdū mecū
tibi grās: & laudes oēs celestes spūs: & cūctos fideles
tuos p̄cib⁹: & affectib⁹ iuito: & exoro. Laudēt te uni
uersi ppli tribus: & ligue: & sc̄m: ac mellisfluū nomē
tuū cū sūma iubilatiōe: et ardēti deuotiōe magnificēt
Et q̄cūq; reuerēter: ac deuote altissimū sac̄m tuū cele
brāt: et plena fide recipiūt: grāz: & misericordiā apd te
iūēire mereant: & p mē p̄ctōre supplicat exorēt. Cūq;
optata deuotiōe: ac fruibili uniōe potiti fuerint: & be
ne cōsolati: ac mirifice resecti: & de sacramento celesti
abscesserint: mei pauperis recordari dignentur.

¶ Q d̄ hō non sit curiosus scrutator sac̄i: sed hūilis
imitator xpī subdendo sensū suū sacre fidei. C. xviii.

Auēdū ē tibi a curiosa: & iūtili pscrutatiōe
huius pfūdissimi sac̄i: si nō uis i dubitatio
nis pfūdū d̄mergi. Qui scrutator ē maiesta
tis: opprimeť a glia. Plus ualet deus opari:
q̄ hō.

De Sarzamito

q̄ hō intelligere pōt. Tolerabilis: pia: & hūilis iqsitio
ueritatis: parata sp̄ doceri: & p̄ sanas patrū sentētiās
studēs ambulare. Btā simplicitas: q̄ difficiles q̄onuz re
līq̄t uias: et plana: ac firma p̄git sēta mādatorū dei.
Multi deuotionē pdiderūt: dū altiora scrutari uolue
rūt. Fides a te exigit: & sincera uita: n̄ altitudo intelle
ctus: neq̄ p̄fūditas mysteriorū dei. Si n̄ intelligis: nec ca
pis: q̄ infra te sūt: quō cōprehēdes ea: q̄ supra te sunt.
Sūc̄ te deo: & hūilia sēsū tuū fidei: & dabit tibi sci
entie lumē: p̄ue tibi fuerit utile: ac necessariū. Quidā
grauit̄ tētant de fide: ac sacro: sed n̄ est hoc ipsis iputā
dū: sed potius inimico. Noli curare: noli disputare cū
cogitatioib⁹ tuis: nec ad imissas a diabolo dubitatio
nis rīde: s; crede uerbis dei: crede sctis eius: et p̄ph̄tis
& fugiet a te neq̄ inimicus. Sepe multū p̄dest: q̄ talia
sustinet dei fūus. Nā ifideles: & p̄ctōres n̄ tentat: quos
securē iā possidet: fideles aut deuotos uariis modis tē
tat: et uexat. Perge ergo cū simplici & indubitata fi
de: & cum simplici reuerentia ad sacramentum acces
de. Quicq̄ intelligere non uales: deo oipotenti securē
cōmitte. Nō fallit te de⁹ fallit q̄ sibi nimiū credit. Grā
dit de⁹ cū simplicib⁹ reuelat se hūilib⁹: dat intellectu
puulis: apit sēsū puris mētib⁹: et ablcōdit grāz curio
sis: et sup̄b. Rđ hūana debilis ē: & falli pōt: fides aut
uera falli n̄ pōt. Oīs rō: & naturalis iuestigatio fidē se
q̄ nō dz p̄cedere: nec ifrigei. Nā fides: & aor ibi maxie
p̄cellūt: et occultis modis in hoc scissīmo: et sup̄ excel
lētissimo sacramēto opant̄. Deus eternus: et imensus
infiniteq; potentie facit magna: et in scrutabilia in ce
lo: et in terra: nec est inuestigatio mirabilium operum
eius. Si talia essent opera dei: ut facile ab humana ra
tiōe caperent̄: nō esset mirabilia nec ineffabilia dicēda.
¶ Finis q̄rti & ultimi libri. Ioan. gerlson L iii

Incipit tractatus de meditatioe cordis ioannis
 nis gerson.

Capitulū. i.

Meditatio cordis mei in conspectu tuo seru-
 Felix certe: q̄ cum ppheta pōt ex sentētia di-
 cere uerbū istud deo. Sed uideamus in pri-
 mis: qd sit meditatio cordis: non p carnali
 solo: sed spūali corde. Est autē meditatio uehemēs cor-
 dis applicatio ad aliqd inuestigādū: & inueniendū. Et
 hec applicatio fortis habet difficultatez: que qnq;
 maior ē: qnq; mior. Q d̄ ut intelligat p̄suppōat excre-
 ditis: & ab xpientia: cor nřz oditū esse: & tres habe-
 re species oculorū: mētales oculos: rōnales oculos: &
 sensuales. Et ex illis est utrobicq; unus oculus i cogni-
 tione: alius in affectione: fundat hec distinctio in alte-
 ra: qua dicimus hominem habere portionem: seu faci-
 em rationis duplicem: quarum superior uertitur ad le-
 ges eternas: altera ad temporales. Neutra tamē in ac-
 tu suo dependet ab organo corporeo. Sub istis est ra-
 tio demersa corpori: que sensualis appellatur. Primus
 oculorum uocatur ab aliis oculus mentis: alter ocu-
 lus rationis: tertius oculus carnis. Cap. ii.

Verat ab initio bñ cōdite rōnalis nature ta-
 f lis ordo: ordinisq; tranquillitas: q̄ ad nutū: &
 meiz iperitū sēualitas rōni īferiori: & īferior
 rarō supiori seruiebat: & erat ab īferioribus
 ad supna pnus: & facilis ascēsus: faciēte hoc leuitate
 originalis iustitie subleuātis sursum corda: quēadmo-
 dum naturaliter ignis sua leuitate sursum fert. At ue-
 ro postq̄ aduersus dñm supremū īgrata p̄ditio deme-
 ruit auferri iustitiā hāc originalem subintroit pōdus
 grauissimū cōcomitās peccatū: qd̄ miserā: & captiua
 tam

tam alam trahere nō cessat ad infima : tanq̃ circūliga
ta sit funibus: cathēis: & cōpedib⁹: uincta i mēdica
te: & ferro. Sicq; mirabili: imo misēabili confusione fa
cta est ordinis prioris puerio: q̃ i hoīe sic merso tene
bris: & carcere ceco: turbatus est in ira triplex utriq;
oculus p ip̃fectionē in sensualitate p obnubilationem
in īferiori rōnis p̃fectione: & p quandā excecationem
in superiori rationis portione.

Cap. iiii.

A bemus ecce cām primā difficultatis: quā i
meditatiōe septimus: quā in habēdis Ip̃ ad
dñm oculis experimur. Facit hoc pēalis illa
grauis deorsū iugiter ipellēs: quēadmodū
uidere ē sēsibilē in aque ductu: q̃ tota facilitate deflu
it i ima. Contineēt āt uel fursū leuaī nō nisi cū uiolen
tia. Nō aliter cor ad īfima pnū leuiter effluit: hac illac
q; ueluti sine retiaculo: uel labore: qm̃ faciliis descēsus
auerni ait poeta. Sed reuocare gradū sup̃asq; euade
re ad auras. Hoc opus: hic labor est.

Cap. iiii.

Erscrutemur cōsequenter ex predictis natu
p rā: seu pprietatem meditationis: qm̃ ex hoc
ip̃so ut necessaria nobis ad deū rēdētib⁹ exi
stat uidebimus. Diximus āt: & repimus: q;
meditatio est uehemēs applicatio: uel attētio ai ad ali
qd̃ inuestigādū uel inuēiēdū fructuose. Addim⁹ fru
ctuose: ne meditatio uergat: aut in sup̃stitionē: aut in
curiositatē: aut i melācolicā stoliditatē. Dicimus ergo
complentes: q; meditatio est uehemēs: et salubris ani
mi applicatio ad aliquid inuestigandum: uel experi
mentaliter cognoscendum. Ponimus hoc ultimum
propter naturam ipsius affectionis: que diuersa sorti
tur nomina p̃portionaliter ad cōditionem cognitio
nis. Non potest aliter affectio cognosci: quam expe

Ioan. gerson L iiii.

ri mentaliter ab eo: q per eā afficitur. Quā expimenta
lē affectionis cognitionē nō potest eā habens: alterū
uerbis qbuslibet infundere: nisi similr affectus sit al
ter ille. Qm solus nouit: put in apocalypsi scribit: q
accipit. Propterea uocat māna abconditū. Exēplū
est pspiciū in illo: q nouit dulcedinē mellis solū p do
ctrinā: sicut medicus sanus ifirmitatis dolorem. Hec
autem dulcedo a gustante: hic dolor ab egrotante ali
ter: & longe cognoscuntur.

Capitulum v.

Erpēdamus ex his: quā p sūde sēle pro
pheta naturā meditatiois: dū ait. In medi
tatioe mea exardescet ignis. Vtrūq. n. cō
plexus est lumē intellectu: & ardorē i effe
ctu. Quā uero sit difficile: q ignis deuot
iois spūalis exardeat statu meditatiois: fiet notū cō
siderātibz genere materialē: dū querit a lignis a quo
sis uiridibz luto respis elici. Sūfīa q̄rum potes: iteq
atq; iteq multo conatus resufflare: emerget plurimus
ab initio fūus: ab initio & turbās oculos. Vix emica
bit scintilla: que mox euanescet. Dispges forsitā irat
congesta prius ligna: si nō in longanimitate psliteris.
Quā lōganimitatē appellamur: hic meditationē: aut
meditationi cōiungendam. Cap. vi.

Eminimus aliquas scripsisse doctrias ul idu
strias nedū latio: sed gallico sermōe sup ha
benda meditatione tali: licet fortassis utere
mur aliis terminis i tractatulo de mystica theologia p
te scda: que praxim ei docet: & in altero de morte cō
templatiois edito: in altero rursū de mendicitate spū
tuali cōpilato. Veniq; tanta repitur difficultas: tanta
pro diuersitate hoium uarietas in practicādo doctri
nam uere: sancteq; meditatiois: q an silere: uel aliqd
quid.

quid scribere cōsultius sit: uideor egomet mihi ipsi qñ
q̄ sub dubio fluctuās. Caplm. vii.

Vz. n. r̄cogito q̄ absq̄ meditatiōis exercitio
null? secluso dei miraclo speciali ad p̄fectio
nē cōtēplatiōis dirig. t̄: aut puenit: null? ad
rectissimā xp̄iane religionis normā uix se cōponit: au
deo zelās ardeo q̄ studiū sancte meditatiōis suadere.
At uero dū totiēs exptus picula sedulus recogito dif
ficultatē & arduā raritatē pueniēdi: quo trahere me
ditatiō nitit̄: ego q̄si torpēs: & stupidus efficior. Que
sierit aliq̄s: quo pacto sic uēit: q̄a nimis frequēter exp
tū est: studiū meditatiōis cōueri: dilabiq̄ in morbu
melācolice passiōis pp̄ imoderationē: uel pp̄ sup̄biam
dari in reprobū sensum diabolice illusionis. Cap. viii.

Anuducamus exēplis id qd̄ dicim? Scim?
uinum in iocunditate: & hois salute cōditū
esse. Sic enim scriptura: sic ratio loquit̄. Vi
demus tñ ex abusu potantiū: presertim duz
febrū dīlcrasia laborāt: q̄ potus uini aliogn salubris
causat uel egritudinis augmentū: uel manā & furorē
aut quandoq̄ mortem. Nos aut̄ filios oēs adam quis
egrotos: quis feb̄icitantes esse pessimis anīe febribus
negauerit: q̄bus uertuntur in nausēā: amaritudinem:
optima diuinorū eloquiōrū uerba: q̄bus in sel cōuertit̄
tur: suauissimus diuini uerbi panis. Heu miseros nos
heu q̄ ex intima cōsideratione talia misera conclama
uit apostolus. Infelix ego hō: q̄s me liberabit d̄ corpo
re mortis hui? Subiūgit: gr̄a dei per iesū xp̄m. C. ix

Vid agimus ergo: qd̄ agimus precipites per
abrupta uitiorū. Ibimus nec possi desideria
cordis nostri: & in adinventionibus nostris
pessimi: desp̄ati sine lege: sine freno: sine orō

dine. Nunquid sufficient nobis cogitationes instabiles: sordide: fluxe: somnoq; similime: que nō solationem: uel edificationem allature sunt: sed desolationē mestis: & ruinā oblectantibus se in eisdem. Rū de hūmus nequaquā id fieri debere: sed adsit ī discretio mētratrix in oībus: quā non securius habere possit diuinaz gratiam poterimus: q̄ per sedulū: & securū alterius experti: nosq; diligentis & agnoscentis cōsiliū. Ca. x.

Lamat aristoteles uocē expientie loquēs: q̄ ars & uirtus sūt circa difficilia: ut ars pingēdi: ars scribēdi: ars cytharizādi: uirtus castitatis: uirtus fortitudis: uirtus sobrietatis.

Hoc uero sic itelligēdū ē: q̄ ab initio uirt^{us} et ars mltas in acq̄sitiōe sua patiūt difficultates: dū uero fuerit cōq̄site: facilia sūt eis oīa. Pingit facili p̄ctor exercitatus in arte: sic d̄ scriptore: sic de cytharizāte uidēus: ita ut dixerit idem aristoteles: q̄ perfectā non deliberat tam sibi facilis est actus suus.

Caplm. xi.

Tamur ista cōpatione dū de meditatioe loq̄mur. Attēdamus: q̄ in trahēdo passim lieas picture: uel scripture: difficultas nulla ē: sicut nec in discursiōe digitorū p̄ cytare chordas. Inuēimus s̄lī ī cogitatiōe. Nō. n. diffinit: aut laboriose: nūc hoc nūc illud: put occurrerit cogitat: s̄z q̄ nullus ide resulter effectus: uides in sic pingēte: sic scribēte: & sic cytharizāte: ita neq; p̄rlus nisi cogitante: imo cū se talibus cogitatiōibus uagis oblectauerit: ut dicit Seneca: tristis remāebit. Porro laboriose: studiose: & attētissime cū mira tarditate: pingēdo: scribēdo: & cytharizādo: sit q̄nq;: ut bñ & celerē ista fiāt. c. xii

q̄ Vorlū ista. Nimigz: ut oñdamus quēadmodū dū de cogitatiōe nulla unq̄ pficiet: aut emerget in

get in meditationē: q̄to m̄ius in cōtēplationē: ex medi-
tatiōe uero: q̄ sūmā h̄z difficultatē: si bōa fide simplici
& discreta diligēter exerceat: puēmus ad hāc plectio-
nē: q̄ abiq̄ ulla difficultate fiet ap̄d nos fructuose: q̄d
sūmo meditatiōis studio cōgrere uolumus. itaq̄ deni-
q̄ trāsibit meditatio in cōtēplatiōem. Nō. n. differt
cōtēplatio a meditatiōe: nisi penes facile: & difficile
qm̄ utrobq̄ est fructus aliter q̄ in cogitatiōe. C. xiii.

Describitur aut cōtēplatio: q̄ est liber & ex-
peditus mētis ituit? i res p̄spiciēdas usqueq̄
q̄ diffusus: & hoc quo ad cōtēplationē: q̄
respicit intellectu. Porro quo ad cōtēplationē
que cōsistit in affectu: & in praxi describit eā Hugo. q̄
est p̄ subleuate mētis iubilū mors q̄dā carnaliū deside-
rioz. Hoc est gustare: q̄ suauis est dñs: quē gustū seq̄r
alia lōga cognitio: quā fuerit intellectual solū uisio: ul
quedā auditio p̄ fidem: aut per scripturā. Cap. xiiii.

Editabit ecce aliq̄s gemēs: & suspirās: ut co-

m lūba dicet cū ppheta: meditatatus sū nocte cū
corde meo: exercitabar: & scopebā sp̄m meū

fecit hoc anxie: difficulter: laboriose: recogitādo nūc
oēs ānos suos i amaritudie aie sue nūc iudicia dī q̄ sūt
abyssus multa in celo sursum: & in abyssis deorsum: &
ita de reliq̄s: circa que uersatur meditātis attētiō ue-
hemens: ut ea: que meditatatur: uel cogitat: lympidiuz:
uel firmi? i affectū suū trahat. Efficiet tādē ut hec oīa
tāta felicitate recogitet: & sapiat: q̄ facilis est ipla co-
gitatio. Docēt nos exēpla p̄dicta: si dubitamus. Non
eni plus laboris hñt scriptor: pictor: cytharista bñ agē-
do: quod optime didicerint: q̄ uagus: & uanus aliq̄s
ab initio discurrens sine arte & ordine p̄ lineas pictu-
re: uel scripture: aut per cythare chordas. Cap. xv.

De meditatione

Capitulū

Udendū est ad premissā nihilomin⁹: qđ uir
est aliq̃s ita pfect⁹ i arte sua: qn assidue pos
sit ad aliq̃ uel cognoscēda: uel agēda pfect⁹
q̃ha necesse est: ut nō hēat cū laborē. Multo
magis hoc uer⁹ est in ipsa: de q̃ loquimur meditatiōe: q̃
nouos ueritatis: aut deuotiōis fetus iugit̃ parere stu
det: sed nō deest parturitionis dolor pp̃ illud maledi
ctū ip̃a aliter intellectu. In dolore paries filios tuos.
Non meminit tñ pressurē pp̃ gaudiū: qā natus sibi
nouus cognitionis affectionis sancte fetus in animi
sui mundum. Cap. sum. xvi.

Enit aut̃ ab initio frequētius: ut dū aliq̃s nō
dū purgat⁹ a uitis satagit meditari: ut colū
ba: meditat̃ q̃si uetus simia dolos odia. Me
ditat̃ sicut canis rabio⁹: silētia rodēs iuxta uerbū sa
tyrici. Meditat̃ q̃u sordida sus: dū festissimas in anio
uersas: reuerlatq; cogitatōes. Quid porro de blasphe
mie spū q̃ abominabilis: q̃ horridus. Nonnunq̃ relur
git territās meditātē: loquēs aduersus deū sctōs san
ctasq; ingētia: q̃ nec fari licet. Iaciunt̃ infidelitatis iacu
la: baratrū dīspatiōis aperit̃: expimentū quoq; mani
festat: q̃ recte iusserit sapiēs: fili accedēs ad fuitutem
dei prepara aiam tuā ad tentationē. Sequit̃ p̃sidium
certissimū: ista in timore. Beatus enim uir: q̃ semper est
pauidus Capitulū. xvi.

p Auidus uero semp̃ q̃uō brūt⁹ q̃ et aliq̃s dū ti
mor addit̃ timori: scrupulus scrupulis: pusil
lanimitas pusilāmitati: pleriz cū nō ad sit
assidue cōsiliator: dux: & premōstrator itineris artis
& recti. Si uero talis: q̃ rarus est inuētus: forte fuerit
cū ocio nouus meditantē instruendi: quantū libuerit
felix qđ erit ipse nouus tyro: si tñ p̃tinus abiq; ulla
trepidatiōe

trepidatiōe paratus est credere cōsilio. Sed o quotiēs
bone ielu: quotiēs hesitabit: & idē repetet iterum: q
quasi falli reformidās queret idē. Deniq; nō utentur
erga dantē sibi cōsiliū doctrina iacobi: q̄ est: ut postu
lā in fide nihil hesitās. Scripsi quedā sup̄ huiusmo
scrupulis in tractatulo de preparatiōe ad missam ali
qua siliiter de cautellis cōtra spūm blasphemie duris
simū: aduersus quē remediū optimū est cōtēnere: nec
curare: qn̄ potius irridere: nam sup̄ his sollicite cōfite
ri: tōrtan in principio p̄ cautella ad hñdum cōsili
um. De scrupul s uero teneat hec regula: q̄ aduersus
eos agendū est: si ita prudēs aliq; et exptus cōsiliator
dictauerit: mādauerit: aut iusserit: nec aget in hoc cō
tra cōicentiā suā demeritorie: dū illā ad cōsiliū sapi
entiorū p̄ rōnis libertatē ab anio suo mutat: & dispo
nit: q̄uis assidue sensualitatis remurmuratio forte tē
tiat. Alioqn̄ nunq̄ fiet in pace deo locus cordis. Rur
lus aduertendū: q̄ sicut dicente Aristotile: ois n̄ra co
gnitio uenit a sensu: iteq; necesse est oēm intelligentē
fantasmata speculari: sic originat̄ meditatio n̄ri cor
dis a sensibilibus: q̄ figurata sunt: q̄ colorata: & cete
ris accidētibus t̄pis: & loci circunvoluta. Hinc sunt
meditatiōes conscripte: hinc imagines pictę: uel scul
pte: hinc generalr̄ fit illud psalmiste. Meditatus sum
in oib; opib; tuis: i factis manū tuarū meditabar
Que utiq; facta: et opa sunt corporalia. Nihil omin² dz
assumere meditās ultra p̄gredi: ueluti p̄ scalā aliquo
te ex uisibilib² ad inuisibilia sicut dicit apostolus: quo
niam dei ex his: quę facta sunt: intellecta conspiciun
tur: sempiterna quoq; uirtus eius: & diuinitas. Pro
pterea docēs nos a corporalibus ad spiritualia migra
re dicebat. Et si xpm̄ secundum carnem cognouimus

De meditatiōe cordis Cap. XVIII

nunc tū ēm carnē non cognoscimus. Caplūm. xviii.

Quertenduz uero: q̄a meditaturis duplices
inter ceteras tendunt insidie: una dū petūt
cōsiliū sup occurrētib⁹ scrupulis in medica
tiōe tua: presertim mulier a uiro. Altera q̄a
sunt in actu meditatiōis. Fit in pmo calu crebrius:
& leuius: q̄a multis credi pōt: aglutinatio q̄dā aīorū
uelata palio scēte: deuoteq; dilectiōis: q̄ primo cōfabu
latiōibus sub typo q̄rendi cōsiliū q̄rit: de hinc aīa uelu
ti cōfricata calefit: et sensim igne ceco carnalis amoris
carpit: & urit: nec intelligit prio dōec tandē ad risus
leues: ad facetos: bladosq; gestus puentū ē. Auertat
deus a suis suis id q̄d reliquū silēs. Tico iqt ap̄s
nedū spū cepis carne cōsūamini. Scripsi iā pluries talia
cōsequēter ad augustiū nomiatim ī tractatulo de pba
tiōe spiritūū. incurrūt aliud piculū meditātes: dum
solis fantasiis: dū solis imaginibus corpeis se tradūt
et toto corde uehemēter incumbūt. Fit p̄inde q̄d me
ditās dū trāsire satagit in cōtēplationē: collabat ad
melācolicā: seu fantastiā lesionē: ita tandē: ut imagi
nes itex uersatas imagiatiua uirtute prebus ipsis ex
terioribus accipiat. Et sicut euenit ī somniātibus: dū
dormiūt: nō aliter istis in uigilia cōtingit: quorū uer
ba: & opa nullā iter se cōnexionē: nullū ordinē seruāt
ubi neq; est principiū: neq; finis. ubi sicut uulgo dicit
neq; ē caput: neq; cauda: īz de gallo fit salt⁹ ad cignū
ita ut uigilātes sōniare uideantur.

LAVS DEO.

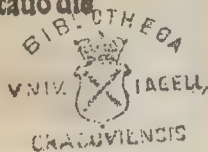
xviii.
plices
petūt
medita
era
brius:
ā aior
ofabu
a uelu
bris
d risus
uertat
t apīs
i talia
de pba
: dum
radūt
qd me
ba ad
imagi
pīs ex
us: dū
oy uer
seruāt
o dicit
cignū

Finiunt libri quattuor Ioannis gerson: parisiensis
cancellarii de mundi: & omnium uanitatum con
temptu: una cum eiusdem elegati tractatu de cordis
meditatione. Nouissime post omnes impressiones ubi
errorum excussas: assatim recogniti: cunctisq; men
dis & erroribus expurgati. Impressi uenetis summa di
ligentia per Cæsarem arriuabenum uenetum. An
no domini millesimo quingentesimo decimo octauo die
uero nono nouembris.

Registrum.

Omnes sunt quaterni.

A B C D E F G H I K L

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side. Some words like "Herrn" and "Herrn" are visible.

171

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side. Some words like "Herrn" and "Herrn" are visible.

ABGEGEBEN

